

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2018/118

Karar Sayısı : 2023/180

Karar Tarihi : 26/10/2023

R.G. Tarih – Sayı : 27/2/2024 - 32473

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Özgür ÖZEL, Engin ÖZKOÇ ile birlikte 137 milletvekili (E.2018/118)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu (E.2020/100)

DAVA VE İTİRAZIN KONUSU: 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin

A. 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) bendinde yer alan “...*bilgi toplamak...*” ibaresinin,

B. 12. maddesinin;

C. 13. maddesinin;

1. (2) numaralı fıkrasının;

a. İkinci cümlesinde yer alan “*Cumhurbaşkanı tarafından atananlar hariç olmak üzere...*” ibaresinin,

b. Üçüncü cümlesinin,

2. (3) numaralı fıkrasının;

a. Birinci cümlesinde yer alan “...*ile adli ve idari yargı mensupları...*” ibaresinin,

b. Üçüncü cümlesinde yer alan “...*izin, disiplin ve sağlık hak ve işlemleri yönünden bu Kararname hükümlerine tâbidir.*” ibaresinin,

3. (7) numaralı fıkrasının,

Ç. 14. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...*657 sayılı Kanunun ve diğer kanunların sözleşmeli personele ilişkin hükümlerine bağlı kalınmaksızın...*” ibaresinin,

2. (3) ve (4) numaralı fıkralarının,

D. 15. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “...*hâkim ve savcı sınıfından olanların terfileri mümtazen...*” ibaresinin,

E. 21. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin,

F. 33. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...*her türlü bilgi ve belgeyi...*” ibaresinin,

G. 35. maddesinin (2) numaralı fıkrasının,

Ğ. 36. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...*gerekli olan bilgileri...*” ibaresinin,

H. 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ğ) bendinin,

I. 47. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “...*ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile...*” ibaresinin,

İ. 58. ve 91. maddelerinin,

J. 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç), (ğ), (h), (n) ve (o) bentlerinin,

K. 102. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (g) ve (k) bentlerinin,

L. 106. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

1. (c) bendinin “...*bu alanlarda mülk sahiplerinden altyapı katılım bedellerinin tahsiline ilişkin düzenlemeler yapmak,*” bölümünün,

2. (d) bendinin,

M. 107. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinde yer alan “...*mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak ve bunları denetlemek,*” ibaresinin,

N. 159. maddesinin,

O. 160. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin,

2. (2) numaralı fıkrasının (c) bendinin,

Ö. 163. maddesinin (7) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...*şifahi...*” ibaresinin,

P. 203. maddesinin,

R. 231. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (j) bendinin,

S. 240. maddesinin,

Ş. 254. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) bendinin,

T. 260. maddesinin (2) numaralı fıkrasının,

U. 297. maddesinin,

Ü. 320. maddesinin (3) numaralı fıkrasının,

V. 328. maddesinin,

Y. 338. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “...*bunlara doğrudan emir verebilir.*” ibaresi ile üçüncü cümlesinin,

Z. 378. maddesinin,

AA. 380. maddesinin (3) numaralı fıkrasının,

BB. 384. maddesinin (1) numaralı fıkrasının,

CC. 405., 435. ve 468. maddelerinin,

ÇÇ. 490. maddesinin;

1. (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin,

2. (3) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinin,

DD. 499. maddesinin,

EE. 529. maddesinin (1) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “... ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri...” ibaresinin,

FF. 535. maddesinin,

Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 10., 13., 20., 35., 73., 104., 106., 123., 127., 128., 135., 137., 138. ve 140. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ KURALLARI İLE İLGİLİ GÖRÜLEN MEVZUAT

A. İptali İstenen Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Kuralları

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK) iptali talep edilen kuralların da yer aldığı:

1. 8. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü

MADDE 8- (1) Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

...

*f) Devletin sevk ve idaresinde görevli üst kademe yöneticileri hakkında **bilgi toplamak**, sicil özetlerini ve biyografilerini tutmak,*

...”

2. 12. maddesi şöyledir:

“Atama ve görevlendirmeler

MADDE 12- (1) İdari İşler Başkanı, Cumhurbaşkanlığı Özel Kalem Müdürü, Başdanışmanlar, Danışmanlar ve Genel Müdürler Cumhurbaşkanlığı tarafından; diğer personel ise üçüncü ve beşinci fıkraya hükümleri saklı kalmak kaydıyla İdari İşler Başkanı tarafından atanır veya görevlendirilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen personelden Cumhurbaşkanlığı tarafından atananlar, dış ülkelerde veya uluslararası kuruluşlar nezdinde, büyükelçi gibi akredite edilmeksizin, özel bir misyonla görevlendirilebilir. Bu şekilde görevlendirilecekler Cumhurbaşkanının onayı ile büyükelçi unvanı verilebilir. Büyükelçilik unvanı bu görevleri müddetince devam eder.

(3) *Üniversite öğretim elemanları, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddesine göre görevlendirilebilir.*

(4) *Hizmetine ihtiyaç kalmayan kadrolu personelden emeklilik statüsünde olmayanlar, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına naklen atanır. Buna ait talep Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bildirilir. Bu bakanlık ve ilgili kuruluşlar atamaya ilişkin işlemleri genel hükümler çerçevesinde en kısa sürede yerine getirirler.*

(5) *Hizmetine gerek kalmayan süreli personel, süresinin bitiminden önce de kurumlarına geri gönderilebilir veya görevlerine son verilebilir. Süreli personelden isteyenler, süreleri bitmeden kurumlarına dönebilirler veya görevlerini bırakabilirler.”*

3. 13. maddesi şöyledir:

“Personelin statüsü

MADDE 13- (1) Merkez Teşkilatında;

- a) Kadrolu personel,
 - b) Kadroya bağlı süreli personel,
 - c) Kadroya bağlı olmayan süreli personel,
 - ç) Kısmi zamanlı personel,
 - d) Sözleşmeli personel,
- görev yapar.

(2) *Kadrolu personel, istisnai memuriyet statüsünde 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi İdari İşler Başkanlığı kadrolarına naklen veya açıktan atanan personeldir. **Cumhurbaşkanı tarafından atananlar hariç olmak üzere**, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar kadrolu olarak atanamazlar. **Cumhurbaşkanınca atananların sosyal güvenlik kurumlarından bağlanmış aylıkları kesilmez.***

(3) *Kamu kurum ve kuruluşlarında, mevzuatın verdiği yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlarda, bunların sermayelerinin yarısından fazlasına katılması suretiyle kurulan kuruluşlarda çalışanlar **ile adli ve idari yargı mensupları**, hizmetlerine ihtiyaç duyulması sebebiyle ve üç yıl süreyle İdari İşler Başkanlığının talebi üzerine İdari İşler Başkanlığı kadrolarında süreli olarak görevlendirilebilir. Süresi bitenlerin aynı usulle yeniden görevlendirilmeleri mümkündür. Bu personel kendi kurum veya kuruluşundan izinli sayılır ve İdari İşler Başkanlığında geçen süreleri, mensubu oldukları kurum veya kuruluşta geçmiş kabul edilir; her türlü özlük hakları kendi kurum veya kuruluşunda saklı kalır; **izin, disiplin ve sağlık hak ve işlemleri yönünden bu Kararname hükümlerine tâbidir.** İdari İşler Başkanının uygun görüşü alınmadan, kendi kurum veya kuruluşundaki işlem ve eylemi sebebiyle, adli yönden ve disiplin yönünden verilen bir ceza kararı olmadıkça veya yaş haddine ulaşmadıkça, özelleştirme kapsamına alınan kuruluş personeli hariç olmak üzere, emekli edilemez, kendi kurumunda kurum içi görev değişikliği yapılamaz, varsa sözleşmesi feshedilemez, özlük, malî ve sosyal hakları ve yardımları kısıntıya uğratılamaz; bu Kararnamede yer verilen hükümler saklı kalmak şartıyla, kendi kurum ve kuruluş çalışanlarının bağlı olduğu mevzuata tâbidir.*

(4) *Kadroya bağlı olmayan süreli personel, kadroları ve kadroya bağlı bütün özlük hak ve işlemleri kendi kurum veya kuruluşlarında olan, personel İdari İşler Başkanlığındaki hizmetlerini bir kadroya bağlı olmaksızın yürüten personeldir.*

(5) *Doktor, mühendis ve mimarlar ile diğer sağlık personeli ve teknik personel İdari İşler Başkanlığında haftanın belirli günlerinde veya günün belirli saatlerinde kısmî zamanlı olarak çalıştırılabilir.*

(6) İdari İşler Başkanlığı birinci fıkrada belirtilen istihdam şekilleriyle bağlı olmaksızın, gerekli gördüğü konularda araştırma, inceleme ve çalışma yaptırmak amacıyla kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan uzman personelden oluşan komisyonlar, danışma kurulları ve çalışma grupları kurmaya yetkilidir. Serbest veya özel sektörde çalışan uzman kişilere de bu komisyonlarda görev verilebilir. Komisyonlarda görevlendirilenler çalışmalarını ile ilgili gizli bilgileri açıklayamazlar.

(7) **Sözleşmeli personel, 657 sayılı Kanun ile diğer Kanunların sözleşmeli personel çalıştırılmasına dair hükümlerine bağlı kalınmaksızın, bu Kararname hükümlerine ve akdedilecek sözleşmeye göre istihdam edilen personeldir.”**

4. 14. maddesi şöyledir:

“Sözleşmeli personele ilişkin hükümler

MADDE 14- (1) İdari İşler Başkanlığında, 657 sayılı Kanunun ve diğer kanunların sözleşmeli personele ilişkin hükümlerine bağlı kalınmaksızın sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Sözleşmeli personel hakkında, bu Kararnamede düzenlenmeyen ve sözleşmede yer almayan hususlarda sözleşmeli personel çalıştırılmasına ilişkin mevzuat hükümleri uygulanır.

(2) Sözleşme yapmaya İdari İşler Başkanı yetkilidir.

(3) **Sözleşmeli olarak çalıştırılacaklara ödenecek ücret 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre çalıştırılanlar için uygulanmakta olan sözleşme ücreti tavanının üç katını geçmemek üzere görevin mahiyeti ve çalıştırılacak kişinin vasfı gibi kriterler gözetilerek İdari İşler Başkanı tarafından belirlenir. Geçici olarak ve/veya haftanın belirli günlerinde ya da günün belirli saatlerinde sözleşmeli statüde çalıştırılanlara, çalıştırılan günlerle veya saatlerle orantılı olarak ödeme yapılır.**

(4) **Bu madde kapsamında istihdam edilecek bilişim personeline ödenecek ücret tavanı, en fazla on kişi için, 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre çalıştırılanlar için uygulanmakta olan sözleşme ücreti tavanının beş katına kadar belirlenebilir. Bu şekilde istihdam edileceklerin;**

a) **Fakültelerin dört yıllık bilgisayar mühendisliği, yazılım mühendisliği, elektrik mühendisliği, elektronik mühendisliği, elektrik ve elektronik mühendisliği ve endüstri mühendisliği bölümlerinden veya bunların dışında kalan dört yıllık eğitim veren fakültelerin mühendislik bölümlerinden, fen edebiyat, eğitim ve eğitim bilimleri fakültelerinin, bilgisayar ve teknoloji üzerine eğitim veren bölümleri ile istatistik, matematik ve fizik bölümlerinden ya da bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilmiş yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olması,**

b) **Yazılım, yazılım tasarımı ve geliştirilmesi ile bu sürecin yönetimi konusunda veya büyük ölçekli ağ sistemlerinin kurulumu ve yönetimi konusunda en az 5 yıllık mesleki tecrübeye sahip bulunmaları,**

c) **Bilgisayar çevre birimlerinin donanımı ve kurulan ağ yönetimi güvenliği hakkında bilgi sahibi olmaları kaydıyla, güncel programlama dillerinden en az birini bilmesi,**

zorunludur. Bu kriterlere göre istihdam edilenler İdari İşler Başkanınca oluşturulan bir komisyon tarafından verilen karar üzerine İdari İşler Başkanı onayı ile belirlenir.”

5. 15. maddesi şöyledir:

“Personele ilişkin diğer işlemler

MADDE 15- (1) İdari İşler Başkanlığında görevli personelin mali ve sosyal hak ve yardımları, izinleri, bilgi sistemi ve özlük dosyası ile disiplin suç ve cezaları hakkında 657 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuat uygulanır.

(2) Süreli personelden **hâkim ve savcı sınıfından olanların terfileri mümtazen**, diğer kamu kurum ve kuruluşları personelinin terfileri de başkaca bir işleme gerek duyulmadan kendi kurumunca süresinde yapılır.”

6. 21. maddesi şöyledir:

“Kurul Başkanı, başkanvekilleri ve üyeleri

MADDE 21- (1) Cumhurbaşkanını, kurulların başkanıdır.

(2) **Kurullar en az üç üyeden oluşur.** Kurul üyeleri Cumhurbaşkanınca atanır. Cumhurbaşkanı kurul üyelerinden birini başkanvekili olarak görevlendirir.”

7. 33. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Kurulların çalışma usul ve esasları

MADDE 33- (1) Kurullar, alanlarında doğrudan Cumhurbaşkanını ile çalışır ve Cumhurbaşkanının talimatlarını yerine getirir.

(2) Kurullar, görev alanına giren konularda bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlar ile yakın işbirliği içinde bulunur.

(3) Kurullar, kendi görev alanlarıyla ilgili olarak **her türlü bilgi ve belgeyi** ilgili bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarından talep edebilir. Söz konusu talepler kurum ve kuruluşlarca öncelikle değerlendirilir.

...”

8. 35. maddesi şöyledir:

“Mali hükümler

MADDE 35- (1) Kurulların giderleri için her yıl Cumhurbaşkanlığı bütçesine yeterli ödenek konulur.

(2) **Cumhurbaşkanlığına bağlı kurulların üyelerine, (100.000) gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda her ay ek ödeme yapılabilir. Bu ek ödeme, yapılacak işin niteliği, çalışma süresi ve üstlenilen görev dikkate alınarak her bir üye için farklı tutarlar belirlenebilir. Bu ödemeler hakkında aylıklara ilişkin hükümler uygulanır ve damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz. Bu ödeme, ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan zam, tazminat, ödenek, döner sermaye ödemesi, ikramiye, ücret ve her ne ad altında olursa olsun yapılan benzeri ödemelerin hesabında dikkate alınmaz.”**

9. 36. maddesi şöyledir:

“Bilgi toplama ve sır saklama yükümlülüğü

MADDE 36 – (1) Kurullar, görevleri ile ilgili olarak gerekli olan bilgileri bütün kamu kurum ve kuruluşlarından istemeye yetkilidir. Kendilerinden bilgi istenen bütün kamu kurum ve kuruluşları bu bilgileri vermekle yükümlüdürler.

(2) Bu şekilde elde edilen bilgilerden ticari sır niteliğinde olanların gizliliğine uyulur.

(3) Kurulların başkan ve üyeleri ile personeli, görevlerini yerine getirmeleri sırasında edindikleri, kamuya, ilgililere ve üçüncü kişilere ait gizlilik taşıyan bilgileri, kişisel verileri, gizlilik taşıyan bilgileri, ticari sırları ve bunlara ait belgeleri, bu konuda mevzuat gereği yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamaz, kendilerinin veya üçüncü kişilerin yararına kullanamaz. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.”

10. 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

“(1) *Personel Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:*

...

ğ) *Adliyelerde görev alan pedagog, psikolog ve sosyal çalışmacı gibi uzmanların görev, yetki ve sorumlulukları ile Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerde görevlendirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek.”*

11. 47. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“(2) *Teftiş Kurulu ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri yönetmelikle düzenlenir.”*

12. 58. maddesi şöyledir:

“*Yurtdışı teşkilatı*

MADDE 58 – (1) Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

(2) Yurtdışı teşkilatında yer alan Adalet Müşavirliği kadrolarına, hakimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile yurtdışı hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından atama yapılır.

(3) Adalet müşavirleri hakkındaki siciller, 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu hükümleri uyarınca ilgili Bakan Yardımcısı tarafından verilir.

(4) Yurtdışı sürekli görev süresi üç yıldır. Bu süre hizmetin gerektirdiği hallerde Bakanın onayıyla bir yıla kadar uzatılabilir. Görev süresi sona erenler tekrar atanabilir.

(5) Bakanlık yurtdışı kadrolarına atanan hâkim ve savcılara 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında sürekli görevle yurtdışı kadrolarında bulunanlara yapılan ödemeler, aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir.”

13. 91. maddesi şöyledir:

“*Yurtdışı Teşkilatı*

MADDE 91 – (1) Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.”

14. 97. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“*Görev*

(1) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

...

ç) *Her tür ve ölçekteki fiziki planlara ve bunların uygulanmasına yönelik temel ilke, strateji ve standartları belirlemek ve bunların uygulanmasını sağlamak, Cumhurbaşkanınca yetkilendirilen alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı, millî güvenliğe dair tesisler, askeri yasak bölgeler, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesislerine ilişkin etütleri, harita, her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini resen yapmak, yaptırmak, onaylamak ve başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması halinde resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermek,*

...

ğ) Gecekondu, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirlemek; Bakanlıkça belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini artırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanlarına dair her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ve yapı projelerini yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma, ruhsat ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyeti kurulmasını temin etmek; 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte etüt, harita, plan ve parselasyon planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak, ruhsat işlerini gerçekleştirmek, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulmasını sağlamak,

h) Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan veya mülkiyeti Hazineye, kamu kurum veya kuruluşlarına veya gerçek kişilere veyahut özel hukuk tüzel kişilerine ait olan taşınmazlar üzerinde kamu veya özel sektör tarafından gerçekleştirilecek olan yatırımlara ilişkin olarak ilgililerince hazırlandığı veya hazırlatıldığı halde yetkili idarece üç ay içinde onaylanmayan etüt, harita, her tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini ilgililerinin valilikten talep etmesi ve valiliğin Bakanlığa teklifte bulunması üzerine bedeli mukabilinde yapmak, yaptırmak ve onaylamak, başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarece verilmemesi halinde bedeli mukabilinde resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermek,

...

n) 23/9/1980 tarihli ve 2302 sayılı Atatürk'ün Doğumunun 100 üncü Yılı'nın Kutlanması ve "Atatürk Kültür Merkezi Kurulması" Hakkında Kanununun 3 üncü maddesi ile belirlenen Atatürk Kültür Merkezi alanını iyileştirme, güzelleştirme, yenileme ve ihya etmek amacıyla; Kültür ve Turizm Bakanlığının da görüşü alınarak, bu alan için her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ile yapı projelerini yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma ve ruhsatlandırma işlemleri ile diğer iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesini sağlamak,

o) Mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek,

...”

15. 102. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü

MADDE 102 – (1) Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkileri şunlardır:

...

g) Cumhurbaşkanınca belirlenen proje kapsamı içerisinde kalmak kaydıyla kamuya ait tescilli araziler ile tescil dışı araziler ve muvafakatleri alınmak koşuluyla özel kişi veya kuruluşlara ait arazilerin yeniden fonksiyon kazandırılıp geliştirilmesine yönelik olarak her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı, kamulaştırma, arazi ve arsa düzenlemesi yapmak, yaptırmak ve onaylamak,

...

k) Cumhurbaşkanınca yetkilendirilen alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı, milli güvenliğe dair tesisler, askeri yasak bölgeler, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun hükümleri çerçevesinde yapılacak binalar, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesisleri ile ilgili altyapı, üstyapı ve iletim hatları, yanıcı,

parlayıcı ve patlayıcı madde üretim tesisleri ve depoları, akaryakıt ve sıvılaştırılmış petrol gazı istasyonları gibi alanlar ile ilgili her tür ve ölçekteki planların yapılmasına ilişkin esasları belirlemek, bunlara ilişkin her tür ve ölçekteki harita, etüt, plan ve parselasyon planlarını gerektiğinde yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak. Planlamaya ilişkin iş ve işlemlerde, bakanlıklar, mahalli idareler ve meslek kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, planlama sürecinin iyileştirilmesini ve geliştirilmesini temin etmek,

...”

16. 106. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“c) 97 nci maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendi kapsamındaki uygulamalara ilişkin her türlü altyapı, katlı ve köprülü kavşak gibi yapıların projelerini yapmak veya yaptırmak, **bu alanlarda mülk sahiplerinden altyapı katılım bedellerinin tahsiline ilişkin düzenlemeler yapmak,**

...

d) **Dönüşüm, yenileme ve transfer alanlarının belirlenmesi, dönüşüm alanı ilan edilen alanlardaki yapıların tespiti ile arsa ve arazi düzenleme ve değerlendirme iş ve işlemlerinin yapılmasını sağlamak; dönüşüm uygulamalarında hak sahipliği, uzlaşma, gerektiğinde acele kamulaştırma, paylı mülkiyete ayırma, birleştirme, finansman düzenlemelerinde bulunma, dönüşüm alanları içindeki gayrimenkullerin değer tespitlerini yapma ve Bakanlıkça belirlenen esaslar ve proje çerçevesinde hak sahipleri ile anlaşmalar sağlama, gerektiğinde yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni verme, kat mülkiyeti tesisi, tescili ve imar hakkı transferi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,**

...”

17. 107. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü

MADDE 107 – (1) Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:

...

h) Bakanlığın görev alanına giren konularla ilgili olarak **mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak ve bunları denetlemek,**

...”

18. 159. maddesi şöyledir:

“Yurtdışı teşkilatı

MADDE 159- (1) Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

(2) Bakanlığın yurtdışı teşkilatı; büyükelçilikler, daimi temsilcilikler, başkonsolosluklar, büyükelçilik konsolosluk şubeleri ile fahri başkonsolosluk ve fahri konsolosluklardan oluşur. İhtiyaç halinde, elçilik, konsolosluk, irtibat ofisi, büyükelçilik bürosu, başkonsolosluk bürosu, muavin konsolosluk ve konsolosluk ajanlığı ile diplomatik temsil ve konsolosluk hizmeti amaçlı benzer temsilcilikler, Bakanlığın teklifi üzerine Cumhurbaşkanı kararı ile kurulabilir.

(3) Büyükelçiliklerin görevleri şunlardır:

a) Kuruldukları ve akredite edildikleri devlet nezdinde Türkiye Cumhuriyetini temsil etmek, Türkiye Cumhuriyetinin, vatandaşlarının ve uyrukluğunu taşıyan tüzel kişilerin hak ve menfaatlerini korumak,

b) Kuruldukları ve akredite edildikleri devletlerin hükümetleri ve ilgili kuruluşları ile gerekli temas ve müzakereleri yürütmek,

c) Türkiye Cumhuriyeti ile nezdinde buldukları ve akredite edildikleri devlet arasında dostluk ilişkileri kurulması ve siyasi, askeri, ekonomik, kültürel, bilimsel ve diğer alanlardaki ilişkilerin ve işbirliğinin geliştirilmesi için çalışmak,

ç) Nezdinde buldukları ve akredite edildikleri ülkelerdeki gelişmeleri takip etmek, görevleriyle ilgili bilgi ve değerlendirmeleri merkez ve yurtdışı teşkilatındaki ilgili birimlere iletmek.

(4) Daimi temsilciliklerin görevleri şunlardır:

a) Buldukları uluslararası kuruluş nezdinde Türkiye Cumhuriyetini temsil etmek, Türkiye Cumhuriyetinin menfaatlerini korumak ve geliştirmek,

b) Nezdinde buldukları uluslararası kuruluşla veya bu kuruluşta icra edilen toplantılar çerçevesinde ilgili muhataplarla gerekli temas ve müzakereleri yürütmek,

c) Nezdinde buldukları uluslararası kuruluş ve bu kuruluşun faaliyetlerine ilişkin gelişmeleri takip etmek, bilgi ve değerlendirmeleri merkez ve yurtdışı teşkilatındaki ilgili birimlere iletmek,

ç) Nezdinde buldukları uluslararası kuruluş ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki ilişkileri ve işbirliğini geliştirmek için faaliyette bulunmak.

(5) Başkonsolosluk niteliğindeki konsolosluk temsilciliklerinin görevleri şunlardır:

a) Görev çevreleri dahilinde, Türkiye Cumhuriyetinin menfaatlerini korumak ve geliştirmek, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına ve uyrukluğunu taşıyan tüzel kişilere yönelik konsolosluk işlemlerini yürütmek ve konsolosluk himayesi sağlamak.

b) Yabancılar yönelik vize işlemlerini yürütmek ve vize ita etmek.

c) 1963 tarihli Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesinde sayılan diğer görevleri ifa etmek.

(6) Büyükelçilikler bünyesindeki konsolosluk şubelerinin görevleri şunlardır:

a) Büyükelçiliğin bulunduğu ve akredite edildiği ülke genelinde ya da bu ülkedeki belli bir görev çevresi dahilinde, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına ve uyrukluğunu taşıyan tüzel kişilere yönelik konsolosluk işlemlerini yürütmek ve konsolosluk himayesi sağlamak,

b) Yabancılar yönelik vize işlemlerini yürütmek ve vize ita etmek,

c) 1963 tarihli Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesinde sayılan diğer görevleri ifa etmek.

ç) Büyükelçilik tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

(7) Büyükelçiliklere bağlı olarak kurulan fahri başkonsolosluk ve fahri konsoloslukların görevleri şunlardır:

a) Türkiye Cumhuriyetinin menfaatlerini korumak, geliştirmek ve tanıtımına katkıda bulunmak,

b) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına ve uyrukluğunu taşıyan tüzel kişilere yönelik konsolosluk himayesi sağlamak,

c) Özel olarak yetkilendirildiği takdirde, konsolosluk işlemleri yapmak,

ç) Büyükelçilik tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.”

19. 160. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Bakanlık personeli

MADDE 160- (1) Meslek memurlarına ilişkin esaslar aşağıda gösterilmiştir:

a) Meslek memurları, Bakanlığın görevleri çerçevesinde, Türk dış politikasının oluşturulmasına katkı veren, icrasında görev, yetki ve sorumluluk üstlenen ve temsil görevi icra eden memurlardır. Meslek memurları, yabancı devletlerle ve uluslararası kuruluşlarla yürütülen ikili ve çok taraflı ilişkilerin siyasi, ekonomik ve kültürel boyutları ile uluslararası hukuk konuları ağırlıklı olmak üzere, uluslararası ilişkiler alanındaki gelişmeleri takip ve analiz eder, dış politikanın oluşturulmasına yönelik gerekli girdileri sağlar, stratejileri ve hareket tarzlarını oluşturarak Cumhurbaşkanı tarafından tespit olunan dış politika çerçevesinde uygular. Meslek memurları, yurtdışı teşkilatına sürekli görevle atandıklarında, konsolosluk işlemlerinde imzaya yetkilidir.

b) Meslek memurlarının göreve girişleri ve yükselmeleri ile başkatiplik ve konsolosluk yeterlilik sınavının esas ve usulleri kanun ve yönetmelikle düzenlenir.

...

(2) Konsolosluk ve ihtisas memurlarına ilişkin esaslar aşağıda gösterilmiştir:

a) Konsolosluk ve ihtisas memurları, Bakanlığın görevleri çerçevesinde, konsolosluk, protokol, ekonomik ve kültürel işler, kançılara idaresi, kamu diplomasisi, ulusal mevzuatla bağlantılı hukuki işler, personel işleri, idari ve mali işler, elektronik konsolosluk ve bilişim hizmetleri ile özel uzmanlık bilgisi gerektiren diğer alanlarda görev, yetki ve sorumluluk üstlenen ve temsil görevi icra eden memurlardır. Konsolosluk ve ihtisas memurları, yurtdışı teşkilatına sürekli görevle atandıklarında, konsolosluk işlemlerinde imzaya yetkilidir.

...

c) Konsolosluk ve ihtisas memurlarının göreve girişleri ve yükselmeleri ile kariyer ilerleme ve konsolosluk yeterlilik sınavının esas ve usulleri kanun ve yönetmelikle düzenlenir.

...”

20. 163. maddesinin (7) numaralı fıkrası şöyledir:

*“(7) Bakan, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, Cumhurbaşkanının **şifahi** muvafakatını almak kaydıyla, Bakanlık ve bağlı kuruluş memurlarını dış teşkilattan merkeze, merkezden dış teşkilata, dış teşkilatta bir memlekette diğer bir memlekete daimî görevle gönderebilir. Bunlarla ilgili kararname derhal Cumhurbaşkanlığına gönderilir. Gecikmesinde sakınca olan hallerde, Fahri Başkonsolosların/Konsolosların görevden azledilmeleri için de aynı yöntem kullanılabilir.”*

21. 203. maddesi şöyledir:

“Yurtdışı teşkilatı

MADDE 203- (1) Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.”

22. 231. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (j) bendi şöyledir:

“j) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kuruluşlardan her türlü bilgi ve belgeyi istemek,”

23. 240. maddesi şöyledir:

“Yurtdışı teşkilatı

MADDE 240 – (1) Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.”

24. 254. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

“(1) İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:

...

f) Ülkenin idari bölümlere ayrılması, il ve ilçelerin genel idarelerini düzenlemek,”

25. 260. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“(2) Teftiş Kurulu ve mülkiye müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri yönetmelikle düzenlenir.”

26. 297. maddesi şöyledir:

“Yurtdışı teşkilatı

MADDE 297 -(1) Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.”

27. 320. maddesinin (3) numaralı fıkrası [12/11/2021 tarihli ve (87) numaralı CBK'nın 1. maddesiyle aynı maddeye eklenen (2) numaralı fıkra nedeniyle (4) numaralı fıkra şeklinde teselsül ettirilmiştir.] şöyledir:

“(3) Teftiş Kurulu Başkanlığının ve çalışma merkezlerinin görev, yetki ve sorumlulukları, çalışma usul ve esasları, Bakanlık Maarif Müfettişlerinin ve Bakanlık Maarif Müfettiş Yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri, çalışma merkezlerine dağılımları, merkezler arasında yer değiştirmeleri ve diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

28. 328. maddesi şöyledir:

“Yurtdışı teşkilatı

MADDE 328 – (1) Bakanlık, yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

(2) Türkiye’deki veya Yükseköğretim Kurulu tarafından denkliği kabul edilen yurt dışındaki üniversitelerin eğitim fakültelerinin ilgili bölümlerinden lisans düzeyinde eğitimini başarıyla bitirenlerden ilgili ülke vatandaşlığına sahip olanlarla süresiz oturma ve çalışma izni bulunanlar, Bakanlıkça mahallinden sözleşmeli statüde öğretmen olarak hizmet alınabilir.”

29. 338. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“(1) Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıkları Milli Savunma Bakanına bağlıdır. Cumhurbaşkanına gerekli gördüğünde Kuvvet Komutanları ile bağlılarından doğrudan bilgi alabilir ve bunlara doğrudan emir verebilir. Verilen emir herhangi bir makamdan onay alınmaksızın derhal yerine getirilir.”

30. 378. maddesi şöyledir:

“Bilgi toplama, işleme ve paylaşma yetkisi

MADDE 378- (1) Sağlık hizmeti almak üzere, kamu veya özel sağlık kuruluşları ile sağlık mesleği mensuplarına müracaat edenlerin, sağlık hizmetinin gereği olarak vermek zorunda oldukları veya kendilerine verilen hizmete ilişkin kişisel verileri işlenebilir.

2) Sağlık hizmetinin verilmesi, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması ve maliyetlerin hesaplanması amacıyla Bakanlık, birinci fıkra kapsamında elde edilen verileri alarak işleyebilir. Bu veriler, Kişisel Verilerin Korunması Kanununda öngörülen şartlar dışında aktarılamaz.

(3) Bakanlık, ikinci fıkra gereğince toplanan ve işlenen kişisel verilere, ilgili kişilerin kendilerinin veya yetki verdikleri üçüncü kişilerin erişimlerini sağlayacak bir sistem kurar.

(4) Üçüncü fıkraya göre kurulan sistemlerin güvenliği ve güvenilirliği ile ilgili standartlar Kişisel Verileri Koruma Kurulunun belirlediği ilkelere uygun olarak Bakanlıkça belirlenir. Bakanlık, ilgili mevzuat uyarınca elde edilen kişisel sağlık verilerinin güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirleri alır. Bu amaçla, sistemde kayıtlı bilgilerin hangi görevli tarafından ne amaçla kullanıldığının denetlenmesine imkân tanıyan bir güvenlik sistemi kurar.

(5) Sağlık personeli istihdam eden kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişileri ve gerçek kişiler, istihdam ettiği personeli ve personel hareketlerini Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

(6) Kişisel sağlık verilerinin işlenmesi, güvenliği ve bu maddenin uygulanması ile ilgili diğer hususlar Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.”

31. 380. maddesinin (3) numaralı fıkrası şöyledir:

“(3) Serbest bölgelerde faaliyet gösteren sağlık kurum ve kuruluşlarının aylık gayrisafi hâsulatının binde beşini geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca belirlenecek oran üzerinden hesaplanacak tutar, 3218 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ilgili serbest bölge idaresi tarafından işletmecilerinden tahsil edilerek takip eden ayın yirmisine kadar Ticaret Bakanlığı merkez muhasebe birimi hesaplarına aktarılır ve genel bütçeye gelir kaydedilir.”

32. 384. maddesi şöyledir:

“Ruhsatlandırma ve lisans bedeli

MADDE 384- (1) Bakanlık ve bağlı kuruluşlarınca düzenlenecek veya onaylanacak her türlü ruhsatlandırma, ürün üretim ve satış izin belgesi ve mesul müdürlük belgesi ile permi, kayıt, bildirim ve sertifikalar üzerinden yüzlibin Türk Lirasını geçmemek üzere Bakanlıkça belirlenecek tarifelere göre ücret alınır. Ancak Bakanlıkça alınması teşvik edilen belgelerden ücret alınmayabilir. Bu tarifeler her yıl güncellenir ve ücretler 213 sayılı Vergi Usûl Kanununa göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır.

(2) Bu madde kapsamında tahsil edilen tutarlar ilgisine göre genel bütçeye veya özel bütçeli bağlı kuruluşların bütçelerine gelir kaydedilir.”

33. 405. maddesi şöyledir:

“Yurtdışı teşkilâtları

MADDE 405- (1) Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.”

34. 435. maddesi şöyledir:

“Yurtdışı teşkilatı

MADDE 435- (1) Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.”

35. 468. maddesi şöyledir:

“Yurtdışı teşkilatı

MADDE 468- (1) Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.

(2) Yurtdışı teşkilatına atanacak personel, bakan yardımcısının başkanlığında, Genel Müdürler arasından Bakan tarafından görevlendirilen üç üye ile Personel Dairesi Başkanından oluşan komisyon tarafından seçilir.

(3) Yurtdışı teşkilatında görev süresi dört yıldır. İkinci yılın sonunda başka bir ülkeye yapılacak naklen tayinlerde yeni görev yerinde görev süresi üç yıldır. Bakan, bu süreleri yarısına kadar uzatmaya yetkilidir.

(4) Yurtdışında temsil, hizmet ya da görev gereklerini yerine getirmediği değerlendirilen veya dış görev için belirlenen performans ölçütlerini karşılayamayan veya haklarında ceza kovuşturması başlatılan memurlar, ikinci fıkra uyarınca oluşturulan komisyonun teklifi üzerine Bakan onayı ile merkeze daimi görevle çağrılabilir.

(5) İlgili meslek veya özel sektör kuruluşları, Bakanlıkça belirlenecek esaslar çerçevesinde, en az dört yıllık yükseköğretim kuramlarından mezun olan ve yurtiçinde ya da yurtdışında dış ticaret alanında en az beş yıllık deneyime sahip kişileri Bakanlığın yurtdışı teşkilatında sektör uzmanı olarak çalıştırabilir.

(6) Yurtdışı teşkilatı kadrolarına yapılacak atamalar ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.”

36. 490. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkraları şöyledir:

“(2) Döner sermaye işletmesinin gelirleri;

a) Birinci fıkrada sayılan faaliyetlerden elde edilen gelirlerden,

b) Kılavuzluk ve römorkörcülük hizmeti vermekte olan kamu kurumu ve özel kuruluşlarca elde edilen aylık gayrisafi hasılatın alınacak %6,5 oranında payın %50'sinden,

c) Bağış, yardım ve diğer gelirlerden,

oluşur.

(3) Kılavuzluk ve römorkörcülük hizmeti vermekte olan kamu kurumu ve özel kuruluşlarca elde edilen gayrisafi hasılatın yatırılacak pay, en geç tahsil edildiği ayı takip eden ayın sonuna kadar Bakanlık döner sermaye işletmesi muhasebe birimi hesaplarına yatırılır. Yatırılan miktarın %50'si takip eden ayın yirmisine kadar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Bakanlık merkez muhasebe birimine aktarılır. Kılavuzluk ve römorkörcülük hizmeti vermekte olan kamu kurumu ve özel kuruluşlarca elde edilen aylık gayrisafi hasılatın alınacak payın %10'a kadar artırılmasına veya %3'e kadar indirilmesine Cumhurbaşkanı yetkilidir.”

37. 499. maddesi şöyledir:

“Yurtdışı teşkilatı

MADDE 499- (1) Bakanlık yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir.”

38. 529. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

“(1) Ofislerde, 21/6/2006 tarihli ve 5523 sayılı Kanununun 10 uncu maddesi hükümlerine göre personel istihdam edilir. Ayrıca ilgisine göre 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci ve ek 26 ncı maddesine göre geçici veya sözleşmeli olarak personel istihdam edilebilir. Bu suretle çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri Cumhurbaşkanınca tespit edilir.”

39. 535. maddesi şöyledir:

“Yurtdışı teşkilatı

MADDE 535- (1) Başkanlık yurtdışı teşkilatı ile ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi doğrultusunda yurtdışı teşkilatı kurabilir.”

B. İlgili Görülen Mevzuat

İlgili görülen;

1. 21/6/2006 tarihli ve 5523 sayılı Cumhurbaşkanlığına Bağlı Ofislere İlişkin Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun’un 10. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Personele ilişkin hükümler

MADDE 10 – (1) Ofis hizmetleri, (...) iş mevzuatı hükümlerine göre istihdam edilen personel eliyle yürütülür. (Mülga ikinci cümle: 2/7/2018- KHK/703/126 md.)

...

(3) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan, mevzuatta belirtilen nitelikleri taşıyanlar, kendilerinin isteği ve kurumlarının muvafakati ile Ofiste (...) (...) (...) istihdam edilebilir. Bunların kurumlarıyla olan ilişkileri iş akdinin yapılmasıyla son bulur. Bunlara verilecek ücret ile diğer malî ve sosyal haklar yapılacak iş akdi ile belirlenir. Bu şekilde istihdam edilenler, Ofisteki görevleri sona erdiğinde, öğrenim durumları, hizmet yılı ve unvanları dikkate alınarak önceki kurumlarında kariyerlerine veya durumlarına uygun boş bir kadro veya pozisyona en geç üç ay içinde atanırlar ve herhangi bir işleme gerek kalmaksızın en geç bir ay içerisinde göreve başlatılırlar. Ancak, bu kişilerin atanmalarında, önceki kurumlarındaki idarî unvanlar dikkate alınmaz. Bu fıkra uyarınca önceki kurumlarına dönen kişilerin Ofiste geçen hizmetleri kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinde değerlendirilir. Bu durumda kıdem tazminatları ödenmez ve bu süreler emeklilik ikramiyesinin hesabında dikkate alınır. (Mülga son cümle: 2/7/2018- KHK/703/126 md.)

...

(6) Başkan ile diğer personelin ücret ve gündelikleri ile diğer malî haklarının üst sınırı Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenir.

(7) Ofis personeline ilişkin tüm ihtilaflar iş mahkemelerinde görülür.

(8) Ofisin, özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici mahiyetteki işlerinde vekâlet, istisna veya hizmet akdi ile yerli ve yabancı danışman ve uzmanlar istihdam edilebilir.

...”

2. 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu İle Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin;

a. Ek 25. maddesi şöyledir:

“Kurumlar arası geçici görevlendirme

Ek Madde 25- (Ek: 2/7/2018- KHK-703/178 md.)

Hâkim ve savcılar ile bu meslekten sayılanlar hariç olmak üzere, statülerine bakılmaksızın bir kadro veya pozisyona dayalı olarak kamu kurum veya kuruluşlarında istihdam edilenler, kurumlarının

Esas Sayısı : 2018/118
Karar Sayısı : 2023/180

muvafakatiyle bir yılı geçmemek üzere diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici görevlendirilebilir. Bu süre birer yıl olarak uzatılabilir.

Kamu kurum veya kuruluşlarının emrine geçici görevlendirilenler mali ve sosyal hak ve yardımlarını kurumlarından alırlar. Bunlar bu şekilde görevlendirildikleri süre boyunca kurumlarından aylıklı izinli sayılırlar.

Kurum veya kuruluşların kadro veya pozisyonlarına geçici görevlendirmenin yapılabilmesi için, görevlendirileceklerin ilgili mevzuat uyarınca kadro veya pozisyona asaleten atanmada aranana, asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil, tüm şartları bir arada taşımaları gerekir. Bu şekilde görevlendirilenler görevlendirildikleri kadro veya pozisyon için öngörülen mali ve sosyal hak ve yardımlardan emsali personel gibi faydalandırılır. Bunlar geçici görevlendirildikleri süre boyunca kurumlarından aylıksız izinli sayılırlar. Bunların Sosyal Güvenlik Kurumu ile ilişkileri kendi kurumlarındaki statüleri dikkate alınarak devam ettirilir.

Geçici görevlendirilenlerin özlük hakları devam eder ve bu süreler terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır. Terfileri başkaca bir işleme gerek kalmaksızın süresinde yapılır. Bunların geçici görevlendirildikleri kurumda geçirdikleri süreler kendi kurumlarında geçirilmiş sayılır. Akademik unvanların kazanılması için gerekli şartlar saklıdır.

Bu maddeye göre görevlendirilenler, görevlendirildikleri kurumların mevzuatına uymakla yükümlüdür.

Toplamda altı ayı geçen görevlendirmelerde personelin muvafakatının de alınması şarttır.

Kanunlarda yer alan geçici görevlendirme hükümleri saklıdır.

Bu madde kapsamında görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanarak Cumhurbaşkanınca yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.”

b. Ek 26. maddesi şöyledir:

“Yerli veya yabancı sözleşmeli personel istihdamı

Ek Madde 26- (Ek: 2/7/2018- KHK-703/178 md.)

Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde öngörülmesi kaydıyla; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlere bağlı olmaksızın, özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici mahiyetteki işlerde, yerli veya yabancı personel tam zamanlı, kısmi zamanlı veya projelerle sınırlı olarak sözleşmeyle istihdam edilebilir.

Bunlara verilecek her türlü ödemeler dahil ücretler, 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) bendine göre çalıştırılanlar için uygulanmakta olan sözleşme ücreti tavanının beş katını aşmamak üzere Cumhurbaşkanı veya yetkilendireceği makamca ilgililerin yürüteceği görevler göz önüne alınarak tespit edilir. (Mülga cümle:16/7/2020-7250/26 md.) (...)

Bu madde kapsamında sözleşmeli olarak istihdam edilen personel, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılır. Ancak teşkilatlanmalara ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde öngörülmesi halinde personel 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile ilgilendirilir.

Bu madde kapsamında kısmi zamanlı olarak çalıştırılanlar için iş sonu tazminatı ödenmez ve işsizlik sigortası primi yatırılmaz.

Kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu statüde çalıştırılma, sözleşme bitiminde kamu kurum ve kuruluşlarında herhangi bir pozisyon, kadro veya statüde çalışma açısından kazanılmış hak teşkil etmez.

Bu kapsamda istihdam edilecek personelde kurumsal hizmetlerin gerektirmesi halinde aranacak öğrenim ve yabancı dil bilgisi şartı ile diğer şartlar, bunların işe alınmaları, sınav ve istisnaları, sözleşme süre, usul ve esasları, görev, yetki ve yükümlülükleri, sözleşmelerinin feshi ile istihdamlarına dair diğer hususlar Devlet Personel Başkanlığının görüşü alınarak kurumlarca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

II. İLK İNCELEME

A. E.2018/118 Sayılı Dava Yönünden

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in katılımlarıyla 17/10/2018 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B. E.2020/100 Sayılı Başvuru Yönünden

2. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ ve Basri BAĞCI'nın katılımlarıyla 30/12/2020 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. BİRLEŞTİRME KARARI

3. 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 378. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin, (3), (4) ve (6) numaralı fıkralarının iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin E.2020/100 sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2018/118 sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, esasının kapatılmasına, esas incelemenin E.2018/118 sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 30/12/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV. ESASIN İNCELENMESİ

4. Dava dilekçesi ve başvuru kararı ile ekleri, Raportör Fatma KARAMAN ODABAŞI tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava ve itiraz konusu CBK kuralları, ilgili görülen kanun ve KHK hükümleri, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin Anayasal Çerçevesi ve Yargısal Denetimi

5. Anayasa Mahkemesi CBK'ların anayasal çerçevesini ve yargısal denetimine ilişkin ilkeleri daha önceki kararlarında belirlemiştir. Buna göre CBK'ların yargısal denetiminde öncelikle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci ila dördüncü cümlelerinde belirtilen konu bakımından yetki kurallarına uygunluğunun ele alınması gerekmekte olup bu kapsamda

düzenlemenin; yürütme yetkisine ilişkin olması, Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili olmaması, Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen ya da kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin olmaması gerekir. Anılan fıkra yönünden herhangi bir aykırılık tespit edilmemesi durumunda ise bu defa CBK'ların içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi yapılmalıdır (AYM, E.2019/78, K.2020/6, 23/01/2020, §§ 3-13; E.2019/31, K.2020/5, 23/01/2020, §§ 3-13; E.2018/119, K.2020/25, 11/06/2020, §§ 3-13; E.2018/155, K.2020/27, 11/06/2020, §§ 3-13).

B. CBK'nın 8. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (f) Bendinde Yer Alan "... bilgi toplamak..." İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

6. Dava dilekçesinde özetle; kural uyarınca toplanacak bilgilerin kişisel veri olduğu, kişisel verilerin ancak kanunla öngörülen hâllerde işlenmesinin mümkün bulunduğu, bu konuda münhasıran kanunla düzenleme yapılması gerekmekte olup CBK ile düzenleme yapılamayacağı, hangi tür kişisel bilgilerin toplanabileceği, bilginin nasıl elde edileceği, kaydedileceği, muhafaza edileceği, kullanılacağı gibi hususlarda düzenleme yapılmamasının hukuki belirlilik ilkesine aykırı bulunduğu, toplanacak bilgi yönünden sınırlamaya yer verilmemesinin ölçüsüz olduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın 13., 20. ve 104. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

7. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

8. CBK'nın 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasında Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığının birimlerinden biri olan Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün görevleri düzenlenmiş; anılan fıkranın (f) bendinde ise devletin sevk ve idaresinde görevli üst kademe yöneticileri hakkında bilgi toplamanın, sicil özetlerini ve biyografilerini tutmanın anılan Müdürlüğün görevi olduğu öngörülmüştür. Dava konusu kural anılan bentte yer alan "...bilgi toplamak..." ibaresidir.

9. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde CBK ile düzenlenemeyecek konular Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevler olarak belirtilmiştir.

10. Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı Anayasa'nın 20. maddesi kapsamında anayasal güvenceye bağlanmıştır. Anılan maddenin üçüncü fıkrasında herkesin, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu ifade edilmiş; kişisel verilerin, ancak kanunda öngörülen hâllerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği, kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usullerin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Buna göre Anayasa'nın anılan maddesinde düzenlenen ve "*Kişinin Hakları ve Ödevleri*" başlıklı İkinci Bölüm'ünde yer alan kişisel verilerin korunması hakkına ilişkin olarak CBK ile düzenleme yapılması mümkün değildir (AYM, E.2019/96, K.2022/17, 24/02/2022, § 74).

11. CBK'nın 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasında Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün üst derece kamu yöneticileri ile ilgili olarak bu kişilerin atanmasını Anayasa,

kanunlar, CBK'lar ve hukukun genel ilkeleri açısından inceleyerek gerekli işlemleri yapmak, devletin sevk ve idaresinde görevli üst kademe yöneticileri hakkında sicil özetlerini ve biyografilerini tutmak, onların hizmet içi eğitimleriyle ilgili işlemleri yapmak hususlarında görevli kılındığı anlaşılmaktadır.

12. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarında belirtildiği üzere "...adı, soyadı, doğum tarihi ve doğum yeri gibi bireyin sadece kimliğini ortaya koyan bilgiler değil; telefon numarası, motorlu taşıt plakası, sosyal güvenlik numarası, pasaport numarası, özgeçmiş, resim, görüntü ve ses kayıtları, parmak izleri, IP adresi, e-posta adresi, hobiler, tercihler, etkileşimde bulunulan kişiler, grup üyelikleri, aile bilgileri, sağlık bilgileri gibi kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak belirlenebilir kılan tüm veriler..." kişisel veri olarak kabul edilmektedir (AYM, E.2013/122, K.2014/74, 9/4/2014; E.2014/149, K.2014/151, 2/10/2014; E.2014/74, K.2014/201, 25/12/2014; E.2014/180, K.2015/30, 19/3/2015; E.2015/32, K.2015/102, 12/11/2015).

13. Bu bağlamda Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğünün üst derece kamu yöneticilerine ilişkin görevleri de dikkate alındığında devletin sevk ve idaresinde görevli üst kademe yöneticileri hakkında toplanacak bilgilerin önemli ölçüde anılan kişilerin mesleki ve özel durumlarını yansıtan sicil bilgileri, iş ve sosyal yaşamını içine alacak şekilde özgeçmişleri gibi kişisel veri niteliği taşıyan bilgilerden oluşacağı açıktır.

14. Bu itibarla kural kişisel verilere ilişkin bir düzenleme niteliğinde olup CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadır.

15. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

C. CBK'nın 12. Maddesinin İncelenmesi

1. (1) Numaralı Fıkroda Yer Alan "...üçüncü ve beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla..." İbaresini, (2) Numaralı Fıkranın "Büyükelçilik unvanı bu görevleri müddetince devam eder." Şeklindeki Son Cümlesi

16. 9/1/2019 tarihli ve (27) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 4. maddesiyle, (1) numaralı CBK'nın 12. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "...üçüncü ve beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla..." ibaresi yürürlükten kaldırılmış; (2) numaralı fıkrasının "Büyükelçilik unvanı bu görevleri müddetince devam eder." şeklindeki son cümlesi ise "Büyükelçilik unvanı Cumhurbaşkanınca geri alınmadığı müddetçe devam eder." şeklinde değiştirilmiştir.

17. Açıklanan nedenle konusu kalmayan kurallara ilişkin iptal talepleri hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

2. (1) Numaralı Fıkranın Kalan Kısmı

18. (1) numaralı fıkroda yer alan "... üçüncü ve beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla..." ibaresinin yürürlükten kaldırılmasının anılan ibare dışında kalan kısım yönünden

bağımsız bir anayasal denetim yapılmasını engellemediği anlaşıldığından söz konusu kısım hakkında inceleme yapılabilecektir.

a. Anlam ve Kapsam

19. Kuralla idari işler başkanı, Cumhurbaşkanlığı özel kalem müdürü, başdanışmanlar, danışmanlar ve genel müdürlerin Cumhurbaşkanı tarafından; diğer personelin ise idari işler başkanı tarafından atanacağı ve görevlendirileceği öngörülmüştür.

20. (1) numaralı CBK'nın 6. maddesinin (2) numaralı fıkrasında İdari İşler Başkanlığının birimleri sayılmış olup bunlar genel müdürlük şeklinde teşkilatlandırılmıştır. Buna göre Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü, Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü, Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü, Destek ve Mali Hizmetler Genel Müdürlüğü ile Koruma Hizmetleri Genel Müdürlüğü anılan Başkanlığın birimleridir.

21. Anılan CBK'nın Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığına ilişkin düzenlemeler içeren İkinci Kısım'ın "Kadrolar" başlıklı 11. maddesinde Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatının Cumhurbaşkanlığı makamı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı, Cumhurbaşkanı yardımcılıkları ve Cumhurbaşkanlığı politika kurullarından oluştuğu ifade edilmiş; Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı birimlerinden Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün görevlerine ilişkin 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (p) bendinde Cumhurbaşkanı'nın özlük işlerini yürütmek, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatının personel politikasına yönelik önerilerde bulunmak ve tespit edilen politikaları uygulamak, personelin tayin, nakil, özlük ve emeklilikleriyle ilgili işleri yapmak söz konusu Müdürlüğün görevleri arasında sayılmıştır. Aynı Kısım'da yer alan ve Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı personelin statüsünü düzenleyen 13. maddede ise merkez teşkilatında kadrolu personelin, kadroya bağlı süreli personelin, kadroya bağlı olmayan süreli personelin, kısmi zamanlı personelin ve sözleşmeli personelin görev yapacağı belirtilmiş; personelin tamamının idari işler başkanı bünyesinde görevlendirileceği ve çalıştırılacağı hüküm altına alınmıştır.

22. CBK'nın 34. maddesinde, personel görevlendirme yazılarının bilgi ve gereği için Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığına gönderileceği; her Kurulun sekreteryaya hizmetlerinin Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı tarafından yerine getirileceği ve Kurul personelinin özlük işlemlerinin Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığınca yürütüleceği düzenlenmiştir.

23. Anılan düzenlemeler kapsamında kural CBK'nın 11. maddesinde hangi birimlerden oluştuğu açıklanmış bulunan Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı kapsamında kalan ve kural olarak Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığına bağlı olarak görev yaptıkları anlaşılan personelin atama ve görevlendirmesini yapacak makamı belirlemektedir.

24. Buna göre idari işler başkanı, Cumhurbaşkanlığı özel kalem müdürü, başdanışmanlar, danışmanlar, İdari İşler Başkanlığı birimlerinde görevlendirilecek genel müdürler Cumhurbaşkanı tarafından; Cumhurbaşkanlığı makamı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı, Cumhurbaşkanı yardımcılıkları ve Cumhurbaşkanlığı politika kurullarından oluşan Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı bünyesinde görev yapacak olan diğer personel ise idari işler başkanı tarafından atanacak ve görevlendirilecektir.

b. İptal Talebinin Gerekçesi

25. Dava dilekçesinde özetle; kamu görevlisinin naklen atanmasına, emekliye sevk edilmesine, süreli görevlerde görev süresinden önce görevine son verilmesine, kendi kurumuna geri gönderilmesine ilişkin düzenlemelerin kanunla yapılması gerektiği, münhasıran kanunla

düzenlenmesi gereken konularda CBK çıkarılmayacağı, kuralda atama ve görevlendirmeye son verilme bakımından hizmetine ihtiyaç kalmama veya hizmetine gerek kalmama gibi ölçütlerin belirlilik taşımadığı, kuralın hukuki güvenlik ilkesine aykırı olduğu belirtilerek Anayasa'nın 2., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

26. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2. ve 128. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

27. Anayasa Mahkemesi bakanlıkların kadrolarının ihdası ve iptaline ilişkin düzenlemelerin CBK'larla yapılmasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygun olup olmadığı hususunu daha önceki bazı kararlarında değerlendirmiştir. Bu kapsamda bakanlıkların kadrolarının ihdası ve iptaliyle ilgili düzenlemelerin idarenin teşkilat yapısı ile ilgili olup yürütme yetkisine ilişkin konulardan olduğu, Anayasa'da CBK ile düzenlenmesi yasaklanan haklar ve ödevlerle ilgisinin bulunmadığı ve Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasının "*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir*" şeklindeki hükmüyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönünün de bulunmadığı ifade edilmiştir (AYM, E.2020/8, K.2021/25, 31/3/2021, §§ 17-22; E.2021/50, K.2021/89, 16/12/2021, §§ 18-23; E.2021/91, K.2021/106, 30/12/2021, §§ 19-25).

28. Öte yandan Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşların kurulması, kaldırılması, görev ve yetkileri ile teşkilat yapısı ile ilgili hususlar da Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile düzenlenmesi açıkça hükme bağlanmış olan bakanlıklara dair yetki kapsamında kaldığından CBK ile düzenlenebilecektir (AYM E.2019/71, K.2020/82, 30/12/2020 §§ 27, 28; E.2018/134, K.2021/13, 3/3/2021 §§ 30, 31; E.2018/133, K.2021/70, 13/10/2021, §§ 22, 23).

29. Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatının teşkilat yapısıyla ilgili bulunan, teşkilat yapısının bir unsuru olan personelin yalnızca atanmasında ve görevlendirilmesinde yetkili olan mercii belirleyen, atama ve görevlendirme esaslarına ilişkin bulunmayan dava konusu kural yönünden belirtilen kararlardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır (benzer yöndeki değerlendirme için bkz. AYM, 2018/124, K.2020/56, 15/10/2020, § 44).

30. Bu itibarla kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

31. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesinde "*Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.*" denilmiştir. Buna göre CBK'ların anılan Anayasa hükmü yönünden denetimi yapılırken CBK ile düzenlenen alanda hüküm ifade eden, bu bağlamda karşılaştırmaya esas olabilecek, daha önce kabul edilmiş bir kanun hükmünün bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerekir.

32. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

33. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

ii. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

34. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuki güvenliği sağlayan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir.

35. Hukuk devletinin temel unsurlarından biri *belirlilik* ilkesidir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarına göre anılan ilke, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olmasını gerektirmektedir.

36. Anılan ilkenin yürütmenin asli düzenleyici işlemi niteliğinde olan CBK'lar bakımından da geçerli olduğunda şüphe bulunmamaktadır. Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı personeline ilişkin diğer hükümlerle birlikte ele alındığında Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı personelini atamaya ve görevlendirmeye yetkili mercii düzenleyen kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

37. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

3. (2) Numaralı Fıkranın Kalan Kısmı

38. (2) numaralı fıkranın son cümlesinin değiştirilmesinin anılan cümle dışında kalan kısmı yönünden bağımsız bir anayasal denetim yapılmasını engellemediği anlaşıldığından söz konusu kısım hakkında inceleme yapılabilecektir.

a. Genel Açıklama

39. (1) numaralı CBK'nın 127. ve devamı maddelerinde Dışişleri Bakanlığının görev ve yetkileri ile teşkilat yapısına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Büyükelçilikler Bakanlığın yurt dışı teşkilat birimlerinden birini oluşturmaktadır. CBK'nın 159. maddesinde büyükelçiliklerin görevleri sayılmıştır. Buna göre kuruldukları ve akredite edildikleri devlet nezdinde Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil etmek, Türkiye Cumhuriyeti'nin, vatandaşlarının ve uyrukluğunu taşıyan tüzel kişilerin hak ve menfaatlerini korumak, kuruldukları ve akredite edildikleri devletlerin hükümetleri ve ilgili kuruluşları ile gerekli temas ve müzakereleri yürütmek, Türkiye Cumhuriyeti ile nezdinde buldukları ve akredite edildikleri devlet arasında dostluk ilişkileri kurulması ve siyasi, askerî, ekonomik, kültürel, bilimsel ve diğer alanlardaki ilişkilerin ve işbirliğinin geliştirilmesi için çalışmak ve nezdinde buldukları ve akredite edildikleri ülkelerdeki gelişmeleri takip ederek görevleriyle ilgili bilgi ve değerlendirmeleri merkez ve yurt dışı teşkilatındaki ilgili birimlere iletme büyükelçiliklerin görevleridir.

40. Büyükelçi ünvanı, Bakanlığın yurt dışı teşkilatındaki ünvanlardan biridir. CBK'nın 161. maddesinde büyükelçi ünvanına ilişkin esaslar belirlenmiştir. Buna göre büyükelçi, nezdinde görevli bulunduğu ve akredite edildiği ülkelerde Türkiye Cumhuriyeti devletini ve Cumhurbaşkanı'nı temsil etmekte olup görev yaptığı ülkede büyükelçiliğe bağlı tüm birimlerin amiridir. Büyükelçiye hiyerarşik olarak bağlı bulunmamakla birlikte, diğer kamu kurum ve

kuruluşlarının yurt dışındaki temsilcileri veya birimleri de yürüttükleri faaliyetler bakımından büyükelçinin eşgüdüm yetkisine tabidir.

41. CBK'nın 161. maddesine göre Cumhurbaşkanınca özel temsilci görevlendirilmesi de mümkün olup dış politika gereklilikleri çerçevesinde özel bir görevi ifa etmek üzere görevlendirilen bu kişilerin büyükelçi veya elçi ünvanını taşıyan temsilciler olduğu ifade edilmiştir.

42. CBK'nın "Özel Temsilci" başlıklı 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da Cumhurbaşkanı'nın, özel bilgi ve uzmanlık gerektiren konularda, dış ülkelerde veya uluslararası kuruluşlar nezdinde özel bir görevi ifa etmek üzere özel temsilci görevlendirebileceği; bu şekilde görevlendirileceklere büyükelçi ünvanı verilebileceği ve bu ünvanın özel temsilcilik görevi müddetince devam edeceği belirtilmiştir.

43. Bu düzenlemelerden bağımsız olarak (1) numaralı CBK'nın 2. maddesinin (4) numaralı fıkrasında Cumhurbaşkanınca, özel kalem müdürüne büyükelçi ünvanı verileceği de ifade edilmiştir.

b. İptal Talebinin Gerekçesi

44. Dava dilekçesinde CBK'nın 12. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "...üçüncü ve beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla..." ibaresi dışında kalan kısmı için belirtilen gerekçelerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 2., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

45. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

46. Kural CBK'nın 12. maddesinin (1) numaralı fıkrasında belirtilen personelden Cumhurbaşkanı tarafından atananların dış ülkelerde veya uluslararası kuruluşlar nezdinde, büyükelçi gibi akredite edilmeksizin özel bir misyonla görevlendirilebileceğini; bu şekilde görevlendirileceklere Cumhurbaşkanı'nın onayı ile büyükelçi ünvanı verilebileceğini öngörmektedir.

47. Buna göre Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı personeli olan ve Cumhurbaşkanı tarafından atanan idari işler başkanı, Cumhurbaşkanlığı özel kalem müdürü, başdanışmanlar, danışmanlar ve idari işler başkanlığı birimlerindeki genel müdürler yürüttükleri asli ve sürekli görevlerden bağımsız olarak Cumhurbaşkanı tarafından dış ülkelerde ve uluslararası kuruluşlar nezdinde büyükelçi gibi akredite edilmemekle birlikte özel bir görevle görevlendirilebilecek ve bu kişilere Cumhurbaşkanı'nın onayıyla büyükelçi ünvanı verilebilecektir.

48. Büyükelçilik ünvanına ilişkin düzenlemeler dikkate alındığında kural kapsamında kalan kişilere büyükelçilik ünvanı verilmesi yurt dışında veya uluslararası kuruluşlar nezdinde ifa edilecek görevin gerektiği şekilde yerine getirebilmesine ilişkin bulunmaktadır. Buna göre görevlendirilen kişinin büyükelçilik ünvanının esasları uyarınca görevli bulunduğu ülkeler veya uluslararası kuruluşlarda Türkiye Cumhuriyeti devletini ve Cumhurbaşkanı'nı temsilen görev yapabileceği ve yürütülen faaliyetler kapsamında devletin yurt dışı birimleri ile kurulacak ilişki ve koordinasyonda açıklık ve belirlilik sağlanabilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

49. Daha önce CBK'nın 12. maddesinin (1) numaralı fıkrasının kalan bölümünün konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde de ifade edildiği üzere, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatının kurulması, kaldırılması, görev ve yetkileri ile teşkilat yapısı ile ilgili hususların CBK ile düzenlenmesi mümkündür. Buna göre Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatının teşkilat yapısının bir unsuru olan bir kısım personelin özel bir misyonla görevlendirilebilmesini ve görevlendirilen personele büyükelçi ünvanı verilebilmesini öngören kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

50. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

51. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

ii. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

52. Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı personelinden Cumhurbaşkanı tarafından atananların dış ülkelerde veya uluslararası kuruluşlar nezdinde özel bir misyonla görevlendirilebilmesi ve bu görevlendirmenin bir sonucu olarak bu kişilere büyükelçi ünvanı verilmesine ilişkin kural amaç ve kapsamı itibarıyla hem kişiler hem de idare yönünden belirli ve öngörülebilir nitelikte olup kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

53. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

4. (3) Numaralı Fıkra

a. Genel Açıklama

54. Yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim- öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde düzenlemek amacıyla 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu kabul edilmiştir.

55. 2547 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (1) bendinde öğretim elemanlarının yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve araştırma görevlileri oldukları; (m) bendinde öğretim üyelerinin, yükseköğretim kurumlarında görevli profesör, doçent ve doktor öğretim üyeleri oldukları; (n) bendinde öğretim görevlilerinin yükseköğretim kurumlarında okutulan dersleri vermek, uygulama yapmak veya yaptırmakla yükümlü olan öğretim elemanları oldukları ifade edilmiştir.

56. Kanun'un "*Kamu kuruluşları ve vakıflarda görevlendirme*" başlıklı 38. maddesinin birinci fıkrasında öğretim elemanlarının ilgili kurumların talebi ve kendisinin muvafakati, üniversite yönetim kurulunun uygun görmesi ve rektörün onayı ile ihtiyaç duyulan konularda, özlük işlemleri kendi kurumlarınca yürütülmek kaydıyla, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilebileceği düzenlenmiştir. Bu şekilde görevlendirilenlerin kadrosunun bulunduğu yükseköğretim kurumlarındaki aylık ve diğer ödemeleri ile öteki haklarının devam edeceği; Yükseköğretim Kurulu, bağlı birimleri ve Üniversitelerarası

Kurul ile Adli Tıp Kurumunda görevlendirilenler hariç olmak üzere bu fıkra uyarınca görevlendirilenlerin döner sermayeden yararlanamayacakları belirtilmiştir.

57. Anılan maddenin dördüncü fıkrasında ise bu madde uyarınca görevlendirilen öğretim elemanlarının kendi kurumlarından alacakları aylık ve ödeneklerin yanı sıra, görevlendirildikleri kurumda yürüttükleri görev için birinci derecenin dördüncü kademesinde bulunan bir genel müdürün aylık ve ek gösterge rakamlarının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunan tutarı geçmemek üzere ilgili bakan tarafından tespit edilecek miktarı net olarak ikinci görev aylığı şeklinde ayrıca alacakları ifade edilmiş; bunların görevlendirildikleri kurumlarca kendilerine bu suretle yapılan ödemeleri döner sermayelere yatırmak zorunda olmadıkları, bunlara görev yapacakları kurumca bu ödeme dışında başkaca bir ödeme yapılmayacağı öngörülmüştür.

b. İptal Talebinin Gerekçesi

58. Dava dilekçesinde CBK'nın 12. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "...üçüncü ve beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla..." ibaresi dışında kalan kısmı için belirtilen gerekçelerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 2., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

59. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

60. Kural Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında görev yapacak üniversite öğretim elemanlarının 2547 sayılı Kanun'un 38. maddesine göre görevlendirilebileceğini öngörmektedir.

61. Anayasa'nın 130. maddesinin dokuzuncu fıkrasında "*Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, öğretim elemanlarının görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri, öğretim elemanı yetiştirme, üniversitelerin ve öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlar ile ilişkileri, öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam ve alınacak harçlar, Devletin yapacağı yardımlar ile ilgili ilkeler, disiplin ve ceza işleri, mali işler, özlük hakları, öğretim elemanlarının uyacakları koşullar, üniversitelerarası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenimin ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim kuruluna ve üniversitelere Devletin sağladığı mali kaynakların kullanılması kanunla düzenlenir*" hükmüne yer verilerek öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlarla ilişkileri ile özlük haklarına ilişkin hususların kanunla düzenlenmesi öngörülmüştür.

62. Kural üniversite öğretim elemanlarının Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında görevlendirilebilmesinin 2547 sayılı Kanun'un 38. maddesi uyarınca yapılacağını ifade etmekte olup bu görevlendirmenin şartları ile usul ve esaslarına ilişkin bir düzenleme öngörmemektedir.

63. CBK'nın 12. maddesinin (1) numaralı fıkrasının kalan bölümünün konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde de ifade edildiği üzere, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatının kurulması, kaldırılması, görev ve yetkileri ile teşkilat yapısı ile ilgili hususların CBK ile düzenlenmesi mümkündür. Buna göre Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatının teşkilat yapısının bir unsuru olarak personelle ilgili bulunan ve Anayasa'nın 130. maddesinin dokuzuncu fıkrası kapsamında öğretim üyelerinin diğer kurumlar ile ilişkilerine ve

özlük haklarına yönelik bir düzenleme öngörmeyen kural Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci, ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı bir düzenleme içermemektedir.

64. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

65. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

ii. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

66. Kuralla üniversite öğretim elemanlarının Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında görevlendirilebilmesi bakımından 2547 sayılı Kanun'un 38. maddesine atıf yapılmıştır. Atıf yapılan Kanun maddesinde görevlendirmenin şartlarına, usul ve esasları ile öğretim elemanlarının özlük haklarına, aylık ve ödemelerine ilişkin meseleler yönünden genel bir çerçeve çizilmiş olup kural kapsamında yapılacak görevlendirmelerde anılan Kanun hükmünün öngördüğü usul ve esasların uygulanacağı anlaşılmaktadır. Buna göre kuralda belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerine aykırılık bulunmamaktadır.

67. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

5. (4) Numaralı Fıkranın İkinci Cümlesi ile Üçüncü Cümlesinde Yer Alan “Bu Bakanlık ve ilgili...” İbaresini

68. 20/4/2021 tarihli ve (73) numaralı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Kurulması ile Kamu Personel İşlemlerinin Yürütülmesine İlişkin Bazı Cumhurbaşkanlığı Karanamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Karanamesi'nin 2 maddesiyle, (1) numaralı CBK'nın 12. maddesinin (4) numaralı fıkrasının “*Buna ait talep Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Bildirilir.*” şeklindeki ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış; üçüncü cümlesinde yer alan “*Bu Bakanlık ve ilgili*” ibaresi “*İlgili*” şeklinde değiştirilmiştir.

69. Açıklanan nedenlerle konusu kalmayan kurallara ilişkin iptal talepleri hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

6. (4) Numaralı Fıkranın Kalan Kısmı ile (5) Numaralı Fıkra

70. (4) numaralı fıkranın ikinci cümlesinin yürürlükten kaldırılması ile üçüncü cümlesinde yer alan “*Bu Bakanlık ve ilgili*” ibaresinin “*İlgili*” şeklinde değiştirilmesinin fıkranın anılan cümle ve ibare dışında kalan kısmı yönünden bağımsız bir anayasal denetim yapılmasını engellemediği anlaşıldığından söz konusu kısım hakkında inceleme yapılabilecektir.

a. Anlam ve Kapsam

71. Dava konusu kurallarda Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında görevli kadrolu personel ile süreli personelden hizmetine ihtiyaç ve gerek kalmayanların başka kurumlara atanmasına veya kurumlarına gönderilmesine veya görevlerine son verilmesine ilişkin hususlar düzenlenmektedir.

72. (4) numaralı fıkranın birinci cümlesinde hizmetine ihtiyaç kalmayan kadrolu personelden emeklilik statüsünde olmayanların, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına naklen atanacakları; üçüncü

cümlesinde ise kuruluşların atamaya ilişkin işlemleri genel hükümler çerçevesinde en kısa sürede yerine getirecekleri öngörülmüştür.

73. (1) numaralı CBK'nın 13. maddesinin (2) numaralı fıkrasında kadrolu personelin, istisnai memuriyet statüsünde 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi İdari İşler Başkanlığı kadrolarına naklen veya açıktan atanan personel olduğu açıklanmıştır.

74. Dava konusu (5) numaralı fıkrada ise hizmetine gerek kalmayan süreli personelin süresinin bitiminden önce kurumlarına geri gönderilebileceği veya görevlerine son verilebileceği gibi süreli personelden isteyenlerin süreleri bitmeden kurumlarına dönebilecekleri veya görevlerini bırakabilecekleri de öngörülmüştür.

75. (1) numaralı CBK'nın 13. maddesinin (3) numaralı fıkrasında kadroya bağlı süreli personelin kamu kurum ve kuruluşlarında, mevzuatın verdiği yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlarda, bunların sermayelerinin yarısından fazlasına katılması suretiyle kurulan kuruluşlarda çalışanlar ile adli ve idari yargı mensuplarından hizmetlerine ihtiyaç duyulması sebebiyle ve üç yıl süreyle İdari İşler Başkanlığının talebi üzerine İdari İşler Başkanlığı kadrolarında süreli olarak görevlendirilen personel olduğu ifade edilmiştir. Aynı maddenin (4) numaralı fıkrasında kadroya bağlı olmayan süreli personelin kadroları ve kadroya bağlı bütün özlük hak ve işlemleri kendi kurum veya kuruluşlarında olan, İdari İşler Başkanlığındaki hizmetlerini bir kadroya bağlı olmaksızın yürüten personel olduğu açıklanmıştır.

b. İptal Taleplerinin Gerekçesi

76. Dava dilekçesinde CBK'nın 12. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "...*üçüncü ve beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla...*" ibaresi dışında kalan kısmı için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralların Anayasa'nın 2., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

77. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasa'nın 2. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

78. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesi uyarınca CBK kuralının Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken konulara ilişkin olmaması gerekir. Anayasa koyucunun bir konunun kanunla düzenlenmesini özel olarak öngörmesi bu alanın münhasıran kanunla düzenlenmesini istediği anlamına gelir. Bu kapsamda Anayasa bir konunun kanunla düzenleneceğini öngörmüşse bu konuda CBK çıkarılamaz.

79. Anayasa'nın 128. maddesinde devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği ifade edilmiş; memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

80. Dava konusu kurallar hizmetine ihtiyaç kalmayan kadrolu personelin diğer kurumlara atanması ile süreli personelin kurumlarına geri gönderilebilmeleri veya görevlerine son verilebilmesini düzenlemektedir. Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında kamu hizmeti niteliği taşıyan görev ve yetkilerinin yerine getirilebilmesi bakımından atama yoluyla kadrolu olarak veya kadrodan bağımsız süreli olarak görevlendirilen personelin Anayasa'nın 128. maddesi anlamında *memur veya diğer kamu görevlisi* sıfatına sahip buldukları hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

81. Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında kadrolu olarak görev yapan personelin bir başka kamu kurum ve kuruluşuna naklen atanmasını, kadroya bağlı olan ve kadroya bağlı olmayan süreli personelin ise kurumuna geri gönderilmesini veya görevine son verilmesini düzenleyen kurallar Anayasa'nın 128. maddesi bağlamında anılan personelin atanmalarına, görevlerine ve yetkilerine, hakları ve yükümlülüklerine, aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerine ilişkin bulunmaktadır.

82. Bu itibarla Anayasa'nın 128. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda düzenleme yapan kuralların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı olduğu anlaşılmaktadır.

83. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmemiştir.

Kurallar, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

Ç. CBK'nın 13. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının İkinci Cümlesinde Yer Alan “Cumhurbaşkanı tarafından atananlar hariç olmak üzere...” İbaresinin, Üçüncü Cümlesinin, (3) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan “...ile adli ve idari yargı mensupları...” İbaresinin, Üçüncü Cümlesinde Yer Alan “...izin, disiplin ve sağlık hak ve işlemleri yönünden bu Kararname hükümlerine tâbidir.” İbaresinin ve (7) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

84. Dava dilekçesinde özetle; kamu görevlilerinin atanmalarının, niteliklerinin, haklarının, yükümlülüklerinin, aylık ve ödeneklerinin kanunla düzenlenmesi gerektiği, bu konularda CBK ile düzenleme yapılamayacağı, açıktan atama ve sözleşmeli personel istihdamının kamu hizmetlerine girme hakkı kapsamında siyasi hak ve ödevlere ilişkin bulunması sebebiyle CBK ile düzenlenemeyeceği, 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesine göre istihdam edilen sözleşmeli personelin kamu görevlisi olduğu, kamu görevlilerinin atanma şartlarının 657 sayılı Kanun'da düzenlendiği, Cumhurbaşkanlığının sözleşmeli statüsündeki personelinin de statüsünün kanunla oluşturulması, atanma şartları ve özlük haklarının objektif biçimde önceden belirlenmesi gerektiği, Cumhurbaşkanı tarafından atanan kamu görevlileri ile diğer kamu görevlileri arasında hem kamu görevine atanma hem de atananların emekli aylıklarını almaya devam etmeleri bakımından farklılık yaratılmasının eşitlik ilkesine aykırı olduğu, adli ve idari yargı mensuplarının İdari İşler Başkanlığında görevlendirilmesinin geçici görevlendirme niteliğinde bulunduğu, hâkim ve savcılarının görev yerlerinin geçici veya sürekli olarak değiştirilmesinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenmesi gerektiği, bu konuda CBK ile düzenleme yapılamayacağı, adli ve idari yargı mensuplarının görevlendirilmesinde rıza şartının öngörülmemesinin yargı bağımsızlığına müdahale oluşturduğu belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2., 10., 104., 128., 138. ve 140. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. (2) Numaralı Fıkranın İkinci Cümlesinde Yer Alan “Cumhurbaşkanı tarafından atananlar hariç olmak üzere...” İbaresini

85. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 10., 128., 138. ve 140. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından

yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

86. CBK'nın 13. maddesinin (1) numaralı fıkrasında Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatındaki istihdam usulleri düzenlenmiş; fıkranın (a) bendinde istihdam edilecek personel arasında kadrolu personele de yer verilmiştir. Maddenin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde ise kadrolu personelin istisnai memuriyet statüsünde 657 sayılı Kanun'a tabi İdari İşler Başkanlığı kadrolarına naklen veya açıktan atanan personel olduğu açıklanmıştır.

87. Anılan fıkranın ikinci cümlesinde Cumhurbaşkanı tarafından atananlar hariç olmak üzere, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların kadrolu olarak atanamayacakları öngörülmüş olup anılan cümlede yer alan "*Cumhurbaşkanı tarafından atananlar hariç olmak üzere...*" ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

88. Buna göre dava konusu kural Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında kadrolu olarak görev yapacak olan ve Cumhurbaşkanı tarafından atanan idari işler başkanı, Cumhurbaşkanlığı özel kalem müdürü, başdanışmanlar, danışmanlar ve genel müdürlerin herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik ve yaşlılık aylığı almalarının atanmalarına engel olmadığını düzenlemektedir.

89. Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında Cumhurbaşkanı tarafından atanan ve istisnai memuriyet statüsünde 657 sayılı Kanun'a tabi ve kadrolu olarak görev yapan personelin Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri yerine getiren kamu görevlileri oldukları hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

90. Kamu görevlisi statüsüne sahip bulunan Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında kadrolu olarak görev yapan idari işler başkanı, Cumhurbaşkanlığı özel kalem müdürü, başdanışmanlar, danışmanlar ve genel müdürlerin atanma koşullarına ilişkin düzenleme getiren kuralın Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca kanunla düzenlenmesi gerekmektedir.

91. Bu itibarla Anayasa'nın 128. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuda düzenleme yapan kuralın Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı olduğu anlaşılmaktadır.

92. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

b. (2) Numaralı Fıkranın Üçüncü Cümlesi

93. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 10., 128., 138. ve 140. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

94. Dava konusu kuralla Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında kadrolu olarak görev yapan ve Cumhurbaşkanınca atanan personelin sosyal güvenlik kurumlarından bağlanmış aylıklarının kesilmeyeceği bir başka ifadeyle hâlihazırda alınmakta olan aylıkların ödenmeye devam edileceği öngörülmüştür.

95. Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevler ile Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevlerin CBK'yla düzenlenemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

96. Anayasa Mahkemesi, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarıyla ilgili hükümlerin Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın İkinci Bölümü'nde yer alan 35. maddesinde güvenceye bağlanan mülkiyet hakkıyla ilgili olduğuna, bu nedenle bu hususların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesi uyarınca CBK ile düzenlenemeyecek yasak alanda kaldığına hükmetmiştir (AYM, E.2018/123, K.2022/138, 9/11/2022, §§ 74-77).

97. Sosyal güvenlik kurumlarınca bağlanmış aylıklar mülkiyet hakkı kapsamındadır. Buna göre Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında idari işler başkanı, Cumhurbaşkanlığı özel kalem müdürü, başdanışman, danışman ve genel müdür kadrolarına atanan personelin sosyal güvenlik kurumlarından bağlanmış aylıklarıyla ilgili bir düzenleme getiren dava konusu kural yönünden belirtilen karardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

98. Yine Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesinde "*Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.*" denilmiştir. Buna göre CBK'ların anılan Anayasa hükmü yönünden yapılacak denetiminde öncelikle karşılaştırmaya esas olabilecek, daha önce kabul edilmiş bir kanun hükmünün bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerekir. Sonrasında ise -böyle bir kanun hükmü varsa- incelenen CBK kuralının kanunun açıkça düzenlediği konuya ilişkin olup olmadığı belirlenmelidir. Bu değerlendirme yapılırken önce ilgili kanunun CBK ile düzenlenen alanda hüküm ifade edip etmediğinin belirlenmesi, ardından da kanundaki düzenlemenin açık olup olmadığının tespit edilmesi gerekir. Bu bağlamda CBK kuralı olmasaydı, karşılaştırmaya esas alınan kanun hükmünün CBK ile düzenleme yapılan konuya uygulanacak olup olmaması, CBK kuralının kanun ile düzenlenen konuda çıkarılıp çıkarılmadığına dair bir gösterge olacaktır (AYM, E.2019/31, K.2020/5, 23/1/2020, § 17; AYM, E.2020/5, K.2022/115, 13/10/2022, § 23; AYM, E.2021/99, K.2022/119, 13/10/2022, § 20).

99. 17/8/1983 tarihli ve 2879 sayılı Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 4. maddesine 703 sayılı KHK'nın 46. maddesiyle eklenen fıkrada Cumhurbaşkanınca atananlar hakkında 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 40. maddesinin birinci fıkrasının uygulanmayacağı, bulunanlardan emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta olanların aylıklarının kesilmeyeceği, yazılı talepte bulunanların ise aylıklarının kesileceği ve Sosyal Güvenlik Kurumu ile ilişkilendirilecekleri hükmüne yer verilmiştir. Buna göre dava konusu CBK kuralının olmaması durumunda Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında kadrolu olarak görev yapan ve Cumhurbaşkanınca atanan personelin sosyal güvenlik kurumlarından bağlanan aylıklarının kesilip kesilmeyeceğinin belirlenmesinde anılan kanun hükmünün uygulanacağı açıktır. Bu itibarla kuralın kanunun açıkça düzenlediği bir konuya ilişkin olması nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesine de aykırılık teşkil ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

100. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve dördüncü cümlelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve dördüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci ve üçüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve dördüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

c. (3) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan "...ile adli ve idari yargı mensupları..." İbaresini

101. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 10., 128., 138. ve 140. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

102. (1) numaralı CBK'nın 13. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında kadroya bağlı süreli personelin de istihdamına imkân tanınmıştır. Maddenin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde ise kamu kurum ve kuruluşlarında, mevzuatın verdiği yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlarda, bunların sermayelerinin yarısından fazlasına katılması suretiyle kurulan kuruluşlarda çalışanlar ile adli ve idari yargı mensuplarının, hizmetlerine ihtiyaç duyulması sebebiyle ve üç yıl süreyle İdari İşler Başkanlığının talebi üzerine İdari İşler Başkanlığı kadrolarında süreli olarak görevlendirilebileceği öngörülmüştür. Dava konusu kural anılan cümlede yer alan "...ile adli ve idari yargı mensuplarının..." ibaresidir.

103. Buna göre adli ve idari yargı mensupları, hizmetlerine ihtiyaç duyulması sebebiyle Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı bünyesinde İdari İşler Başkanlığı kadrolarında üç yıl süreyle görevlendirilebilecektir.

104. Anayasa'nın 140. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Hâkim ve savcılarının nitelikleri, atanmaları, hakları ve ödevleri, aylık ve ödenekleri, meslekte ilerlemeleri, görevlerinin ve görev yerlerinin geçici veya sürekli olarak değiştirilmesi, haklarında disiplin kovuşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi, görevleriyle ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlarından dolayı soruşturma yapılması ve yargılanmalarına karar verilmesi, meslekten çıkarmayı gerektiren suçluluk veya yetersizlik halleri ve meslek içi eğitimleri ile diğer özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.*"; beşinci fıkrasında ise "*Hâkimler ve savcılar, kanunda belirtilenlerden başka, resmî ve özel hiçbir görev alamazlar.*" denilmiştir. Maddenin altıncı ve yedinci fıkralarında ise "*Hâkimler ve savcılar idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdırlar./ Hâkim ve savcı olup da adalet hizmetindeki idarî görevlerde çalışanlar, hâkimler ve savcılar hakkındaki hükümlere tâbidirler. Bunlar, hâkimler ve savcılara ait esaslar dairesinde sınıflandırılır ve derecelendirilirler, hâkimlere ve savcılara tanınan her türlü haklardan yararlanırlar.*" hükümlerine yer verilmiştir.

105. Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı bünyesinde idari işler başkanlığı kadrolarında süreli olarak görevlendirilebilecek adli ve idari yargı mensuplarının görevleri boyunca idari görev yürütmekte oldukları ifade edilebilir ise de idari görev süreleri içinde hâkim ve savcı sıfatlarını korumaya devam ettikleri ve Anayasa'nın 140. maddesi uyarınca hâkim ve savcılar hakkındaki hükümlere tabi oldukları açıktır. Dolayısıyla adli ve idari yargı mensuplarının -yürüttükleri görevler idari nitelikte olsa bile- resmî ve özel görev almalarının, atanmalarının, hakları ve ödevlerinin, meslekte ilerlemelerinin, görevlerinin ve görev yerlerinin geçici veya sürekli olarak değiştirilmesi ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi gerekir.

106. Bu itibarla adli ve idari yargı mensuplarının Cumhurbaşkanlığı idari işler başkanlığı kadrolarında görevlendirilebilmelerini düzenleyen kural Anayasa'nın 140. maddesi uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin olup Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı olduğu anlaşılmaktadır.

107. Yine, 2879 sayılı Kanun'un 4. maddesinde Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı teşkilatı kadrolarında adli ve idari yargı mensuplarının Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanının talebi ile süreli veya geçici olarak görevlendirilebileceği düzenlenmiştir. Anılan maddede ayrıca Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı teşkilatında süreli veya geçici olarak görevlendirilecek yüksek yargı organları mensupları ile hâkim ve savcılarının muvafakatlerinin alınacağı ve yüksek yargı organları mensupları hakkında görevlendirme talebinin, ilgili yüksek mahkemelerin başkanlarınca yerine getirileceği de ifade edilmiştir. Buna göre dava konusu CBK kuralının olmaması durumunda adli ve idari yargı mensuplarının Cumhurbaşkanlığı idari işler başkanlığı kadrolarında süreli olarak görevlendirilmesinde anılan kanun hükmünün uygulanacağı açıktır. Bu itibarla kuralın kanunun açıkça düzenlediği bir konuya ilişkin olması nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesine de aykırılık teşkil ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

108. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci ve ikinci cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

ç. (3) Numaralı Fıkranın Üçüncü Cümlesinde Yer Alan "...izin, disiplin ve sağlık hak ve işlemleri yönünden bu Kararname hükümlerine tâbidir." İbaresini

109. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 10., 128., 138. ve 140. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

110. (1) numaralı CBK'nın 13. maddesinin (3) numaralı fıkrasında, (1) numaralı fıkranın (b) bendi uyarınca, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında kadroya bağlı ve süreli olarak görev yapacak personele ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. (3) numaralı fıkranın birinci cümlesinde kamu kurum ve kuruluşlarında, mevzuatın verdiği yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlarda, bunların sermayelerinin yarısından fazlasına katılması suretiyle kurulan kuruluşlarda çalışanların hizmetlerine ihtiyaç duyulması sebebiyle ve üç yıl süreyle İdari İşler Başkanlığının talebi üzerine İdari İşler Başkanlığı kadrolarında süreli olarak görevlendirilebileceği ifade edilmiş; üçüncü cümlesinde ise bu personelin kendi kurum veya kuruluşundan izinli sayılacağı ve İdari İşler Başkanlığında geçen sürelerinin, mensubu oldukları kurum veya kuruluşta geçmiş kabul edileceği; her türlü özlük haklarının kendi kurum veya kuruluşunda saklı kalacağı; izin, disiplin ve sağlık hak ve işlemleri yönünden (1) numaralı CBK hükümlerine tabi olacakları öngörülmüştür. Dava konusu kural üçüncü cümlede yer alan "...izin, disiplin ve sağlık hak ve işlemleri yönünden bu Kararname hükümlerine tâbidir." ibaresidir.

111. Anayasa'nın 128. maddesine göre memurlar ve diğer kamu görevlilerinin özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi gerekmekte olup dava konusu kural kapsamında Cumhurbaşkanlığı

merkez teşkilatı İdari İşler Başkanlığı kadrolarında süreli olarak görev yapan personelin Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında memur ve diğer kamu görevlisi sıfatına sahip bulunduğu hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

112. Yine CBK'nın 13. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ile adli ve idari yargı mensupları..." ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesi kapsamına ilişkin belirtilen gerekçeler bu kural kapsamında bulunan adli ve idari yargı mensupları yönünden de geçerlidir.

113. Bu itibarla Anayasa'nın 128. ve 140. maddeleri bağlamında münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken hususlara ilişkin bulunan kuralın Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı olduğu anlaşılmaktadır.

114. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

d. (7) Numaralı Fıkra

115. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 10., 128., 138. ve 140. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

116. Dava konusu kural Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında görev yapacak olan sözleşmeli personeli tanımlamaktadır. Buna göre sözleşmeli personelin, 657 sayılı Kanun ile diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılmasına dair hükümlerine bağlı kalınmaksızın, (1) numaralı CBK hükümlerine ve akdedilecek sözleşmeye göre istihdam edilen personel olduğu öngörülmüştür.

117. (1) numaralı CBK'nın 14. maddesinde sözleşmeli personel çalıştırılmasına ilişkin usul ve esaslara yer verilmiştir. Maddede, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığında sözleşmeli personel çalıştırılabileceği, idari işler başkanının sözleşme yapmaya yetkili olduğu belirtilmiş, sözleşmeli olarak çalıştırılacaklara ödenecek ücret tutarı ve sözleşmeli statüde çalıştırılacak bilişim personelinin ücreti ile istihdamına ilişkin kriterlere yer verilmiştir.

118. CBK'nın 14/A maddesinde ise hizmetine ihtiyaç kalmayan sözleşmeli personele ilişkin düzenlemelere yer verilerek hizmetine ihtiyaç kalmayanların uygun görülmesi hâlinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarında 657 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (B) fıkrası kapsamındaki durumlarına uygun pozisyonlara atanabilecekleri belirtilmiştir. Maddenin (3) numaralı fıkrasında bu şekilde atanacakların pozisyonlarının, atama teklifinde belirtilen ünvan, sayı, nitelik, sözleşme ücreti ve süreleri itibarıyla atama işleminin yapıldığı tarihte başka bir işleme gerek kalmaksızın ihdas edilmiş ve (2) numaralı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin eki (IV) sayılı Cetvel'in ilgili kurum veya kuruluşa ait bölümüne eklenmiş sayılacağı düzenlenmiştir. Yine doğum, evlat edinme veya askerlik sebebiyle hizmet sözleşmesi feshedilen sözleşmeli personelin pozisyonları hariç olmak üzere, bu madde kapsamında ihdas edilen pozisyonların, herhangi bir şekilde boşalma hâlinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş ve (2) numaralı CBK'nın eki

(IV) sayılı Cetvel'in ilgili kurum ve kuruluşa ait bölümünden çıkarılmış sayılacağı da ifade edilmiştir.

119. Kamuda kadro karşılığı sözleşmeli personel istihdam edilmesi mümkün olup Anayasa Mahkemesinin çeşitli kararlarında da ifade edildiği üzere kadro karşılığı sözleşmeli çalışılması memur güvencesinin yanında özellikle mali haklar gibi sözleşmeli olmanın sağladığı birtakım haklardan yararlanılmasını da mümkün kılmaktadır. Sözleşme olması bu kişileri kamu görevlisi statüsünden çıkarmamaktadır (AYM, E.2011/126, K.2012/110, 18/07/2012; E.2011/44, K.2012/99, 21/06/2012). Anayasa'nın 128. maddesinde kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, *memurlar ve diğer kamu görevlileri* eliyle görüleceği düzenlenmiş olup kadro karşılığı sözleşmeli olarak istihdam edilen personelin Anayasa'nın 128. maddesi kapsamında kamu görevlisi olduğu hususunda da tereddüt bulunmamaktadır (aynı yönde bkz. AYM, E.2011/126, K.2012/110, 18/07/2012; E.2002/35, K.2007/95, 12/12/2007).

120. Anılan düzenlemeler bağlamında dava konusu kuralda düzenlenmiş bulunan sözleşmeli personelin Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında kadro karşılığı sözleşmeli olarak istihdam edilen kamu görevlisi statüsündeki personel olduğu anlaşılmaktadır.

121. Anayasa'nın 70. maddesinin birinci fıkrasında, her Türk'ün, kamu hizmetlerine girme hakkına sahip olduğu belirtildikten sonra ikinci fıkrasında hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırımın gözetilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Buna göre, Anayasa'nın anılan maddesinde düzenlenen ve "*Siyasî Haklar ve Ödevler*" başlıklı Dördüncü Bölümü'nde yer alan kamu hizmetlerine girme hakkına ilişkin olarak CBK ile düzenleme yapılması mümkün değildir.

122. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarında, kamu hizmetine girişin şartlarını belirleyen kuralların kamu hizmetine girme hakkı kapsamında olduğu kabul edilmektedir (AYM, E.2011/107, K.2012/184, 22/11/2012; E.2018/89, K.2019/84, 14/11/2019).

123. İstihdam edilecek sözleşmeli personelin 657 sayılı Kanun ile diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılmasına dair hükümlerine bağlı kalınmaksızın (1) numaralı CBK hükümlerine ve akdedilecek sözleşmeye göre istihdam edileceğini düzenleyen kural kamu görevlisi niteliğindeki sözleşmeli personelin kamu hizmetlerine giriş şart ve koşulları ile ilişkili bir düzenleme niteliğindedir. Bu itibarla kural, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan *siyasî haklar ve ödevler*le ilgili bir düzenleme öngörmektedir.

124. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

D. CBK'nın 14. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan "...657 sayılı Kanunun ve diğer kanunların sözleşmeli personele ilişkin hükümlerine bağlı kalınmaksızın..." İbaresini ile (3) ve (4) Numaralı Fıkralarının İncelenmesi

1. İptal Taleplerinin Gerekçesi

125. Dava dilekçesinde özetle; kamu görevlilerinin atanması, nitelikleri, hakları ve ücretlerine ilişkin hususların kanunla düzenlenmesi gerektiği, sözleşmeli personel istihdamı kamu hizmetlerine girme hakkı kapsamında bulunduğundan bu konuda CBK ile düzenleme yapılamayacağı, 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesine göre istihdam edilen sözleşmeli personelin kamu görevlisi olduğu, 657 sayılı Kanun'da kamu görevlilerinin atanması ve diğer özlük haklarına ilişkin düzenlemelere yer verildiği, kamu görevlilerinin atama şartları ve özlük haklarının objektif biçimde önceden belirlenmesinin hukuk devleti ilkesinin gereği olduğu, Cumhurbaşkanlığının sözleşmeli statüsündeki personelinin de asli ve sürekli kamu hizmeti yürütmesi sebebiyle statüsünün, alacağı ücretin, atanarlarda aranacak niteliklerin kanunla belirlenmesi gerektiği, 657 sayılı Kanun'a tabi bulunmaksızın sözleşmeli personel istihdamının eşitlik ilkesine aykırı olduğu belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2., 10. ve 104. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. (1) Numaralı Fıkranın Birinci Cümlesinde Yer Alan "...657 sayılı Kanunun ve diğer kanunların sözleşmeli personele ilişkin hükümlerine bağlı kalınmaksızın..." İbaresi

126. CBK'nın 14. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde İdari İşler Başkanlığında, 657 sayılı Kanun'un ve diğer kanunların sözleşmeli personele ilişkin hükümlerine bağlı kalınmaksızın sözleşmeli personel çalıştırılabileceği öngörülmüştür. Dava konusu kural anılan cümlede yer alan "...657 sayılı Kanunun ve diğer kanunların sözleşmeli personele ilişkin hükümlerine bağlı kalınmaksızın..." ibaresidir.

127. CBK'nın 13. maddesinin (7) numaralı fıkrasının Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

128. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

b. (3) Numaralı Fıkra ile (4) Numaralı Fıkranın Birinci Cümlesi

129. CBK'nın 14. maddesinin dava konusu (3) numaralı fıkrasında, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığında sözleşmeli olarak çalıştırılacak personele ödenecek ücretin 657 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (B) fıkrasına göre çalıştırılanlar için uygulanmakta olan sözleşme ücreti tavanının üç katını geçmemek üzere görevin mahiyeti ve çalıştırılacak kişinin vasfı gibi kriterler gözetilerek idari işler başkanı tarafından belirleneceği, geçici olarak ve/veya haftanın belirli günlerinde ya da günün belirli saatlerinde sözleşmeli statüde çalıştırılanlara, çalıştırılan günlerle veya saatlerle orantılı olarak ödeme yapılacağı belirtilmiştir. Anılan maddenin (4) numaralı fıkrasının dava konusu birinci cümlesinde ise sözleşmeli personel olarak istihdam edilecek bilişim personeline ödenecek ücret tavanının, en fazla on kişi için, 657 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (B) fıkrasına göre çalıştırılanlar için uygulanmakta olan sözleşme ücreti tavanının beş katına kadar belirlenebileceği öngörülmüştür.

130. Kurallar Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında sözleşmeli olarak istihdam edilecek personel ile yine bu kapsamda bulunan bilişim personeline ödenecek ücretler ile sözleşmeli olarak istihdam edilen personelden geçici veya belirli gün veya saatlerle sınırlı olarak çalışanlara yapılacak ödemelere ilişkindir. Bu itibarla kurallar, Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın İkinci Bölümü'nde yer alan

mülkiyet hakkına ilişkin düzenleme içerdiğinden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesi uyarınca CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadırlar.

131. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralların ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmelerine gerek görülmemiştir.

Kurallar, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

c. (4) Numaralı Fıkranın İkinci Cümlesi

132. CBK'nın 14. maddesinin (4) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığında sözleşmeli olarak istihdam edilecek bilişim personeli için aranacak yükseköğretim kurumlarından mezuniyet şartları ve sahip olunması gereken mesleki tecrübe ile güncel programlama dillerini bilme hususlarındaki kriterler düzenlenmiştir.

133. Kural, kamu görevlisi niteliğinde sözleşmeli olarak istihdam edilecek bilişim personelinin kamu hizmetlerine giriş şartlarına ve istihdam koşullarına ilişkin bulunmaktadır. Bu kapsamda CBK'nın 13. maddesinin (7) numaralı fıkrasının Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler bu kural yönünden de geçerlidir.

134. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

ç. (4) Numaralı Fıkranın Üçüncü Cümlesi

135. CBK'nın 14. maddesinin (4) numaralı fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinin iptali nedeniyle anılan fıkranın üçüncü cümlesinin uygulanma imkânı kalmamıştır. Bu nedenle söz konusu cümle 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası kapsamında değerlendirilmiş ve bu kural yönünden Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılmasına gerek görülmemiştir.

E. CBK'nın 15. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "...hâkim ve savcı sınıfından olanların terfileri mümtazen..." İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

136. Dava dilekçesinde özetle; hâkim ve savcılarının özlük işlerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği, hâkim ve savcı sınıfında olanların terfilerinin özlük işleri kapsamında bulunduğundan kanunla düzenlenmesi gerektiği, bu konuda CBK ile düzenleme yapılamayacağı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 104. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

137. (1) numaralı CBK'nın 15. maddesinde Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı İdari İşler Başkanlığında görevli personele ilişkin bir kısım işlemler düzenlenmiştir. Maddenin (2) numaralı fıkrasında süreli personelden hâkim ve savcı sınıfından olanların terfilerinin mümtazen, diğer kamu kurum ve kuruluşları personelinin terfilerinin de başkaca bir işleme gerek duyulmadan kendi kurumunca süresinde yapılacağı öngörülmüştür. Dava konusu kural anılan fıkrada yer alan "...hâkim ve savcı sınıfından olanların terfileri mümtazen..." ibaresidir.

138. Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatında süreli personel olarak görev yapanlardan hâkim ve savcı sınıfından olanların terfilerinin mümtazen yapılacağını öngören dava konusu kural hâkim ve savcı sınıfından olanların mesleklerinde ilerlemeleri ve yükselmelerine ilişkin olup Anayasa'nın 140. maddesi kapsamında kanunla düzenlenmesi gerekmektedir.

139. Bu kapsamda CBK'nın 13. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ile adli ve idari yargı mensupları..." ibaresinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesi kapsamına ilişkin belirtilen gerekçeler mahiyetine uygun düştüğü ölçüde bu kural yönünden de geçerlidir.

140. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

F. CBK'nın 21. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinin İncelenmesi

1. Genel Açıklama

141. (1) numaralı CBK'nın 11. maddesinde Cumhurbaşkanlığı politika kurullarının Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı kapsamında bulunduğu ifade edilmiş; kurulların genel görev ve yetkileri CBK'nın 22. maddesinde düzenlenmiştir.

142. Buna göre Cumhurbaşkanınca alınacak kararlar ve oluşturulacak politikalarla ilgili öneriler geliştirmek, geliştirilen politika ve strateji önerilerinden Cumhurbaşkanınca uygun görülenler hakkında gerekli çalışmaları yapmak, küresel rekabetin getirdiği ani değişimlere karşı strateji ve politika önerileri geliştirmek ve görev alanlarına giren konularda kamu kurum ve kuruluşlarına görüş vermek kurulların genel görev ve yetkileri arasında bulunmaktadır. Yine kurullar görev alanlarına giren konularda bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, sivil toplum ve sektör temsilcileri, alanında uzman kişiler ve diğer ilgililerin görüşünü alarak uygulanan politikaları ve gelişmeleri izlemekle, yapılan çalışmalarla ilgili Cumhurbaşkanı'na rapor sunmakla görevli ve yetkili oldukları gibi Cumhurbaşkanı programına uygunluk açısından, bakanlıklar ile kurum ve kuruluşların uygulamalarını izlemek ve Cumhurbaşkanı'na rapor sunmakla da görevlidirler. Ayrıca bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, sivil toplum ve sektör temsilcileri, alanında uzman kişiler ve diğer ilgililerin davet edilmesi suretiyle genişletilmiş kurul toplantıları yapmak, görev alanlarına giren konularda talep, ihtiyaç ve etki analizi yapmak ve/veya yaptırtmak ile Cumhurbaşkanınca verilen diğer görevleri yapmak hususlarında da görevli ve yetkili kılınmışlardır.

143. CBK'nın 21. maddesinde Cumhurbaşkanı'nın kurulların başkanı olduğu belirtilmiş; kurul üyelerinin Cumhurbaşkanı'nın atanacağı, kurul üyelerinden birinin Cumhurbaşkanı'nın başkanvekili olarak görevlendirileceği düzenlenmiştir.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

144. Dava dilekçesinde özetle; Cumhurbaşkanlığı politika kurullarının üye sayısı konusunda net bir belirlemede bulunulmadığı, üye sayısına ilişkin herhangi bir üst sınır belirlenmediği, hangi kurulda kaç üyenin bulunacağını Cumhurbaşkanı'nın takdirine bırakıldığı, hukuki belirlilik taşımayan kuralın Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

145. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

146. Kuralda, kurulların en az üç üyeden oluşacağı öngörülmüştür.

147. Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatı kapsamında bulunan Cumhurbaşkanlığı politika kurullarında bulunacak asgari üye sayısını düzenleyen kuralın Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ilk cümlesinde belirtilen *yürütme yetkisine ilişkin konulardan* olduğu anlaşılmaktadır.

148. Kural, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevler ile ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir.

149. Genel görev ve yetkileri ile (1) numaralı CBK'nın Dördüncü Kısımın İkinci Bölümünde her bir kurulun tek tek belirlenen tavsiyede bulunma, öneri oluşturma ve sunma, değerlendirme, araştırma ve analiz yapma gibi görev ve yetkileri bağlamında kurulların istişari nitelik taşıyan birimler olarak düzenlendikleri anlaşılmaktadır. Yapılacak araştırma ve çalışmalar, oluşturulacak tavsiyeler ile sunulacak raporlar ancak Cumhurbaşkanı'nın değerlendirildikten sonra yine Cumhurbaşkanı'nın gerçekleştirecek tasarruflarla icrai bir etki doğurabilecektir. Kural, Cumhurbaşkanlığı merkez teşkilatının teşkilatlanması ve yapılması bağlamında kurullarda asgari düzeyde bulunabilecek üye sayısını düzenlemektedir. Buna göre Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası kapsamında CBK ile düzenlenen kuralın Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrası bağlamında 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesini ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

150. Cumhurbaşkanlığı politika kurulları ilk kez (1) numaralı CBK ile kurulmuş ve düzenlenmiş olup kurullarda bulunacak üye sayısı ile ilgili düzenleme içeren kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı anlaşılmaktadır.

151. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

152. Cumhurbaşkanlığı bünyesinde hangi kurulların bulunduğu, kurulların genel olarak ve her birinin ayrı ayrı görev ve yetkileri (1) numaralı CBK'nın Dördüncü Kısımında düzenlenmiştir.

Kuralla kurullarda en az üç üye bulunacağını öngörülmüş olup kurulların en fazla kaç üyeden oluşacağına ilişkin bir üst sınır getirilmemiştir. Kurulların istişari nitelikteki görev ve yetkileri dikkate alındığında kurullarda bulunabilecek üye sayısı zamana, duruma, ihtiyaçlara, görevin nitelik ve mahiyetine göre değişiklik gösterebilir. Bu bağlamda kurullarda en fazla kaç üyenin bulunabileceğinin önceden belirlenmesi zorunluluğundan bahsedilemez. Dava konusu kural bu yönüyle belirsizlik içermemektedir.

153. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

G. CBK'nın 33. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan "...her türlü bilgi ve belgeyi..." İbaresini ile 36. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan "...gerekli olan bilgileri..." İbaresinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

154. CBK'nın 33. maddesinde Cumhurbaşkanlığı politika kurullarının çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir. Maddenin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde kurulların, kendi görev alanlarıyla ilgili olarak her türlü bilgi ve belgeyi ilgili bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşlarından talep edebilecekleri öngörülmüştür. Dava konusu kurullardan ilki cümlede yer alan "...her türlü bilgi ve belgeyi..." ibaresidir.

155. CBK'nın 36. maddesinde ise kurulların bilgi toplama ve sır saklama yükümlülüğüne ilişkin usul ve esaslara yer verilmiştir. Maddenin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde kurulların, görevleri ile ilgili olarak gerekli olan bilgileri bütün kamu kurum ve kuruluşlarından istemeye yetkili oldukları belirtilmiştir. Cümlede yer alan "...gerekli olan bilgileri..." ibaresi dava konusu diğer kuralı oluşturmaktadır.

156. CBK'nın 36. maddesinin (2) numaralı fıkrasında elde edilen bilgilerden ticari sır niteliğinde olanların gizliliğine uyulacağı belirtilmiştir. (3) numaralı fıkrasında ise kurulların başkan ve üyeleri ile personelinin, görevlerini yerine getirmeleri sırasında edindikleri, kamuya, ilgililere ve üçüncü kişilere ait gizlilik taşıyan bilgileri, kişisel verileri, ticari sırları ve bunlara ait belgeleri, bu konuda mevzuat gereği yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamayacakları, kendilerinin veya üçüncü kişilerin yararına kullanamayacakları belirtilmiştir.

157. Buna göre dava konusu kurullar kurulları görevleriyle ilgili olarak gizlilik taşıyan, kişisel veri niteliğinde bulunan veya ticari sır mahiyetinde bulunanlar da dâhil olmak üzere gerekli görülen bilgileri ve belgeleri istemek hususlarında yetkili kılmaktadır.

2. İptal Taleplerinin Gerekçesi

158. Dava dilekçesinde özetle; her türlü bilgi ve belge ile gerekli olan bilgiler ibarelerinin kapsamında kişisel verilerin de bulunduğu, kişisel verilerin korunmasının Anayasa'nın İkinci Kısmının İkinci Bölümünde yer alan Anayasa'nın 20. maddesi kapsamında kaldığı, bu konuda CBK ile düzenleme yapılamayacağı belirtilerek kurulların Anayasa'nın 104. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

159. CBK'nın 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) bendinde yer alan "...bilgi toplamak..." ibaresinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler mahiyetine uygun düştüğü ölçüde dava konusu kurullar için de geçerlidir. Bu itibarla kurullar kişisel verilere ilişkin bir düzenleme niteliğinde olup CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadır.

160. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmemiştir.

Kurallar, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

Ğ. CBK'nın 35. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

161. Dava dilekçesinde özetle; CBK ile ihdas edilen kadrolarda istihdam edilecek olan kamu görevlilerine verilecek olan mali hakların kanunla veya kanunda gösterilen usul çerçevesinde belirlenmesi gerektiği, anılan konularda CBK ile belirleme yapılamayacağı, buna göre Cumhurbaşkanlığı politika kurullarındaki kurul üyelerinin mali haklarına ilişkin konuların kanunla düzenlenmesi gerekmekte olup CBK ile bu konuda düzenleme yapılabilmesinin 375 sayılı KHK'nın 30. maddesiyle belirlenmiş olan usule bağlı kalınması hâlinde mümkün olabileceği, yürütme yetkisi ve görevinin Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak kullanılması gerektiği, Anayasa'da veya kanunlarda kurul üyelerinin mali haklarına ilişkin bulunan konularda Cumhurbaşkanınca doğrudan belirleme ve düzenleme yapılabilmesine imkân veren herhangi bir düzenlemenin bulunmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 8., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

162. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 8. ve 128. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

163. Kuralda Cumhurbaşkanlığına bağlı kurulların üyelerine, (100.000) gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda her ay ek ödeme yapılabileceği, bu ek ödemenin yapılacak işin niteliği, çalışma süresi ve üstlenilen görev dikkate alınarak her bir üye için farklı tutarlarda belirlenebileceği ifade edilmiştir. Bu ödemeler hakkında aylıklara ilişkin hükümlerin uygulanacağı ve damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmayacağı belirtilmiştir. Ayrıca bu ödemenin ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan zam, tazminat, ödenek, döner sermaye ödemesi, ikramiye, ücret ve her ne ad altında olursa olsun yapılan benzeri ödemelerin hesabında dikkate alınmayacağı öngörülmüştür.

164. CBK'nın 14. maddesinin (3) numaralı fıkrası ile (4) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesi kapsamında belirtilen gerekçeler mahiyetine uygun düştüğü ölçüde dava konusu kural için de geçerlidir. Buna göre kurul üyelerine her ay yapılacak ek ödemeyi ve buna ilişkin usul ve esasları düzenleyen kural mülkiyet hakkına ilişkin bir düzenleme niteliğinde bulunduğundan CBK ile düzenleme yapılması yasak alanda kalmaktadır.

165. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

H. CBK'nın 46. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (ğ) Bendinin İncelenmesi

166. 9/6/2020 tarihli ve (63) numaralı Suç Mağdurlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 18. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendiyle, (1) numaralı CBK'nın 46. maddesinin (1) numaralı fıkranın (ğ) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

167. Açıklanan nedenle konusu kalmayan kurala ilişkin iptal talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

I. CBK'nın 47. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan "...ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile..." İbaresinin İncelenmesi

1. Genel Açıklama

168. (1) numaralı CBK'nın 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinde Teftiş Kurulu Başkanlığı, Adalet Bakanlığının merkez teşkilatı bünyesindeki hizmet birimlerinden biri olarak düzenlenmiştir.

169. 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkim ve Savcılar Kanunu'nun 99. maddesinde Adalet Bakanlığında bakana bağlı bir başkan, bir başkan yardımcısı, yeteri kadar adalet müfettişinden oluşan Teftiş Kurulu bulunduğu belirtilerek adalet müfettişlerinin sınıf, derece ve görev ünvanları 2802 sayılı Kanun'a bağlı (1) ve (2) sayılı Cetvellerde gösterilmiştir.

170. Adalet müfettişlerinin hâkimlik ve savcılık mesleğinde ilgili mevzuat hükümleri bağlamında öngörülen sürelerle fiilen görev yapmış ve üstün başarıyla adalet müfettişliği hizmetinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar kişiler arasından atandıkları anlaşılmaktadır.

171. 2802 sayılı Kanun'un 100. maddesinde adalet müfettişlerinin görevlerine ilişkin hükümlere yer verilerek müfettişlerin, hâkim ve savcılarının görevlerini kanun ve diğer mevzuata (hâkimler için idari nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını ve adalet daireleri ile idari yargı dairelerini denetleme, hâkim ve savcılarının ve adalet daireleri personelinin görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hâl ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma işlemlerini yapacakları ifade edilmiştir. Kanun'un 101. maddesinde ise adalet müfettişlerinin yetkilerine yer verilmiştir.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

172. Dava dilekçesinde özetle; memurların ve diğer kamu görevlilerinin görev, yetki, hak ve yükümlülüklerinin kanunla düzenlenmesi gerektiği, bu konularda CBK ile düzenleme yapılamayacağı, kanunla düzenlenmesi gereken bir alanda genel ilkeler belirlenmeksizin ve çerçevesi çizilmeksizin yönetmelikle düzenleme yapılmasına imkân verilmesinin yasama yetkisinin devri niteliği taşıdığı, kuralda hukuki belirlilik bulunmadığı, idarelere geniş ve sınırsız bir yetki verildiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 7., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

173. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

174. Dava konusu kuralın da yer aldığı CBK'nın 47. maddesinin (2) numaralı fıkrasında Teftiş Kurulu ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerinin yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür. Dava konusu kural anılan fıkroda yer alan "...ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile..." ibaresidir.

175. Buna göre dava konusu kuralla Adalet Bakanlığı hizmet birimlerinden olan Teftiş Kurulu Başkanlığı bünyesinde görev yapacak olan adalet müfettişlerinin görev, yetki ve sorumluluklarının yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

176. Anayasa'nın 144. maddesinde "*Adalet hizmetleri ile savcılarının idarî görevleri yönünden Adalet Bakanlığınca denetimi, adalet müfettişleri ile hâkim ve savcı mesleğinden olan iç denetçiler; araştırma, inceleme ve soruşturma işlemleri ise adalet müfettişleri eliyle yapılır. Buna ilişkin usul ve esaslar kanunla düzenlenir.*" denilmiştir; adalet hizmetlerinin denetimine ilişkin usul ve esasların kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

177. Buna göre adalet müfettişlerinin görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin düzenleme öngören kuralın münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin bulunduğu anlaşılmaktadır.

178. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

İ. CBK'nın 58. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

179. Dava dilekçesinde özetle; idarelerin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceğine ilişkin Anayasa'nın 123. maddesi hükmünün genel kural olduğu, bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasının CBK ile düzenlenebileceğine ilişkin Anayasa'nın 106. maddesi hükmü ile genel kurala istisna getirildiği, istisnaî yetkinin genişletilemeyeceği, CBK ile yurt dışı teşkilatı kurulamayacağı, kuralla yurt dışı teşkilatı kurma yetkisinin Adalet Bakanlığına verildiği, bu şekilde bir yürütme işlemi ile yurt dışı teşkilatının kurulmasına olanak tanınmayacağı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. 58. Maddenin (1) Numaralı Fıkrası

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

180. Dava dilekçesinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

181. Dava konusu kuralla Adalet Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

182. Kuralın Adalet Bakanlığının teşkilatlanmasına dair bir düzenleme öngördüğü, bu itibarla yürütme yetkisine ilişkin olduğu açıktır (AYM, E. 2019/105, K. 2020/30, 12/6/2020, §17; AYM, E. 2018/124, K. 2020/56, 15/10/2020, §17).

183. Kural, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölümü'nde yer alan siyasi haklar ve ödevler ile ilgili herhangi bir düzenleme de içermemektedir.

184. Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasında idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği belirtilmiş; 106. maddesinin on birinci fıkrasında ise bakanlıkların kurulmasının, kaldırılmasının, görev ve yetkilerinin, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasının CBK ile düzenleneceği hükme bağlanmıştır. Dolayısıyla anılan fıkra kapsamındaki konular Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesini ayrıca ve özel olarak öngördüğü konulardır.

185. Anılan fıkroda yer alan "...teşkilat yapısı..." kavramı, belirli bir hizmeti yürütmek üzere kurulan kamu kurum ve kuruluşlarının bu amaçla üstlendikleri görev ve yetkilerin ifa edilebilmesi için oluşturulan ve söz konusu hizmetin yürütülmesinde doğrudan ya da dolaylı olarak rol alan, aynı kurum bünyesindeki farklı düzey ve nitelikteki birimlerin bütünü ifade etmektedir. Bu itibarla bir kurumun bu mahiyetteki merkez ve taşra teşkilatının yanı sıra yurt dışı teşkilatı da teşkilat yapısı kavramına dâhildir (AYM, E.2019/105, K.2020/30, 12/06/2020, § 21; E.2018/124, K.2020/56, 15/10/2020, § 21).

186. Dava konusu kuralda Adalet Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkili olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında CBK ile düzenlenmesi özel olarak öngörülen konulardan biri olan bakanlıkların teşkilat yapısına ilişkin olduğu anlaşılmaktadır (AYM, E. 2019/105, K. 2020/30, 12/6/2020, §22).

187. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 106. maddesi uyarınca CBK ile yapılmasında Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesini ihlal eden bir yön bulunmamaktadır.

188. Diğer yandan kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Buna göre kural, kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin değildir.

189. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

ii. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

190. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

191. İdarenin teşkilatlanmasıyla ilgili olarak Cumhurbaşkanlığı teşkilatını düzenleyen (1) numaralı CBK'nın "*Ortak hükümler*" başlıklı on sekizinci bölümünün 510 vd. maddelerinde yurt dışı teşkilatına ilişkin kurallara yer verilmiştir. Anılan kurallar kapsamında bakanlığın yurt dışı teşkilatı kurmasına ilişkin usul ve esasların açık, net, anlaşılabilir ve uygulanabilir şekilde düzenlendiği, bu kapsamda temel kuralların ve genel çerçevenin çizildiği anlaşılmaktadır.

192. Buna göre Adalet Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkili olduğunu düzenleyen kural düzenleme amacı ve kapsamı itibarıyla hem kişiler hem de idare yönünden belirli ve öngörülebilir olup kuralda belirsizlik bulunmamaktadır.

193. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

b. 58. Maddenin (2), (3), (4) ve (5) Numaralı Fıkraları

194. Dava dilekçesinde kuralların konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kurallar ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

195. Dava konusu kurallar Bakanlığın yurt dışı teşkilatında yer alan adalet müşavirliği kadrolarına atanma şartlarını, bu kadroda görev yapan personelin sicillerinin nasıl ve kim tarafından verileceğini, yurt dışı sürekli görev süresini ve yurt dışı teşkilatına atanan hâkim ve savcılara yapılacak ödemeleri düzenlemektedir

196. CBK'nın 58. maddesinin dava konusu (2) numaralı fıkrasında yurt dışı teşkilatında yer alan adalet müşavirliği kadrolarına, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile yurt dışı hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından atama yapılacağı, (3) numaralı fıkrasında adalet müşavirleri hakkındaki sicillerin, 2802 sayılı Kanun hükümleri uyarınca ilgili bakan yardımcısı tarafından verileceği düzenlenmiştir. Yine dava konusu olan (4) numaralı fıkrada yurt dışı sürekli görev süresinin üç yıl olduğu, bu sürenin hizmetin gerektirdiği hâllerde Adalet Bakanının onayıyla bir yıla kadar uzatılabileceği ve görev süresi sona erenlerin tekrar atanabileceği belirtilmiş; (5) numaralı fıkrada ise Bakanlığın yurt dışı kadrolarına atanan hâkim ve savcılara 657 sayılı Kanun kapsamında sürekli görevle yurt dışı kadrolarında bulunanlara yapılan ödemelerin aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödeneceği öngörülmüştür.

197. Dava konusu kurallardan Bakanlık yurt dışı kadrolarına atanan hâkim ve savcılara yapılacak ödemeleri düzenleyen (5) numaralı fıkra, Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatları doğrultusunda mülkiyet hakkıyla ilgili bir düzenleme olduğundan Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde ifade edilen CBK ile düzenleme yapılması yasak alanda kalmaktadır.

198. Bakanlığın yurt dışı teşkilatında adalet müşavirliği kadrolarında görev yapan hâkim ve savcılarının görevleri boyunca idari görev yürütmekle birlikte idari görev süreleri içinde hâkim ve savcı sıfatlarını korumaya devam ettikleri ve Anayasa'nın 140. maddesi uyarınca hâkim ve savcılar hakkındaki hükümlere tabi oldukları açıktır. Buna göre idari görev yürüten hâkim ve savcılarının atanmalarının, hakları ve ödevlerinin, meslekte ilerlemelerinin, görevlerinin ve görev yerlerinin

geçici veya sürekli olarak değiştirilmesinin, yapılacak ödemeler ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi anayasal bir zorunluluktur.

199. Buna göre CBK'nın 13. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...ile adli ve idari yargı mensupları..." ibaresinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesi kapsamına ilişkin belirtilen gerekçeler dava konusu kurallar için de geçerlidir.

200. Bu itibarla Anayasa'nın 140. maddesi bağlamında münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken hususlara ilişkin bulunan kuralların Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı olduğu anlaşılmaktadır.

201. Açıklanan nedenlerle dava konusu kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralların ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kurallar, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve üçüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

J. CBK'nın 91. Maddesinin İncelenmesi

202. (1) numaralı CBK'nın dava konusu 91. maddesi (73) numaralı CBK'nın 31. maddesiyle başlığıyla birlikte değiştirilmiştir.

203. Açıklanan nedenle konusu kalmayan kurala ilişkin iptal talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

K. CBK'nın 97. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (ç), (ğ) ve (n) Bentlerinin İncelenmesi

1. İptal Taleplerinin Gerekçesi

204. Dava dilekçesinde özetle; belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerin, dışında ise il özel idarelerinin görev ve yetkisinde bulunan hususlara ilişkin olarak Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına görev ve yetki verildiği, yetkinin amacının, temel ilkelerinin ortaya konulmadığı, kapsam ve çerçevesinin çizilmediği, verilen yetkinin sınırlı ve tamamlayıcı bir yetki olduğu gözetilmeksizin Bakanlığa sınırsız ve belirsiz bir alanı düzenleme yetkisinin tanındığı, merkezi idarenin mahalli idareler üzerinde kullanabileceği yetkilerin ancak kanunla düzenlenebileceği bu konularda CBK çıkarılmayacağı, düzenlemede hukuki belirlilik ilkesine aykırılık bulunduğu belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2., 104. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

205. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasa'nın 2. ve 127. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

206. Dava konusu kurullarla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının bir kısım görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Buna göre CBK'nın 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

- (ç) bendinde her tür ve ölçekteki fiziki planlar ile bunların uygulanmasına yönelik temel ilke, strateji ve standartları belirlemek ve bunların uygulanmasını sağlamak ile Cumhurbaşkanınca yetkilendirilen alanlar ile merkezî idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı, millî güvenliğe dair tesisler, askerî yasak bölgeler, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesislerine ilişkin olarak başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarelerce ruhsatlandırma yapılmaması hâlinde resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni vermek,

- (ğ) bendinde gecekondular, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirlemek; Bakanlıkça belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini artırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanlarına dair her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ve yapı projelerini yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırmak, ruhsat ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyeti kurulmasını temin etmek ile 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile 20/7/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondular Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte etüt, harita, plan ve parselasyon planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak, ruhsat işlerini gerçekleştirmek, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulmasını sağlamak,

- (n) bendinde 23/9/1980 tarihli ve 2302 sayılı Atatürk'ün Doğumunun 100 Üçüncü Yılı'nın Kutlanması ve "Atatürk Kültür Merkezi Kurulması" Hakkında Kanun'un 3. maddesi ile belirlenen Atatürk Kültür Merkezi alanını iyileştirme, güzelleştirme, yenileme ve ihya etme amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığının da görüşü alınarak, bu alan için her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ile yapı projelerini yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma ve ruhsatlandırma işlemleri ile diğer iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesini sağlamak,

hususlarında Bakanlığın görevli ve yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

207. Çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları, parselasyon planları gibi fiziki planlar ile yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni temel olarak yapılarla donatılan çevrenin ulusal, bölgesel ve yöresel çapta belirli bir plan ve program dâhilinde planlı, sistemli ve uyumlu olarak düzenlenmesine, arsa ve araziler üzerinde düzgün ve düzenli yapılaşmanın gerçekleştirilmesini sağlama amacıyla yapılan işlemlerdir. Anılan planlar, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izinleri ile bu bağlamda gerçekleştirilecek etüt, harita ve ruhsatlandırma işlemleri imar mevzuatının konusunu oluşturmakta olup bir bütün olarak imar ve yapılaşmaya ilişkin hususlardır.

208. Anayasa Mahkemesi gerek norm denetimi ve gerekse bireysel başvuruda imar ve yapılaşmaya ilişkin planlar, yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine ilişkin meseleler ile bunların kişi hakları üzerindeki etkilerini mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirmiştir (AYM, E.2018/62, K.2018/117, 27/12/2018; E.2016/133, K.2017/155, 15/11/2017; E.2016/150, K.2017/179, 28/12/2017; *Martı Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.*, B. No: 2015/2297, 25/12/2018; *Faruk Aksekili*, B. No: 2013/1261, 4/2/2016; *İhsan Burak Alsan*, B. No: 2018/23534, 15/6/2021; *Mehmet Umur Akarca*, B. No: 2017/15318, 9/6/2021; *Mehmet Seçer*, B. No: 2018/15843, 24/3/2021; *Şükrü Sürmeli*, B. No: 2018/14970, 31/12/2020; *Bahri Özarıslan ve diğerleri*, B. No: 2018/27745, 14/10/2020; *Ahmet Recai Kural*, B. No: 2017/14702, 1/7/2020; *Abbas Özçelik ve diğerleri*, B. No:

2016/3193, 29/5/2019; *Ferhat Altın*, B. No: 2018/2208, 15/11/2018; *Ahmet Tevfik Sađnak*, B. No: 2018/79, 12/12/2018; *Arif Engin Konuk*, B. No: 2014/8269, 6/4/2017; *Süleyman Oktay Uras ve Sevtap Uras*, B. No: 2014/11994, 9/3/2017; *Nusrat Kùlah*, B. No: 2013/6151, 21/4/2016; *Tam Petrol Ürünleri Alım Satım Ltd. Şti.*, B. No: 2013/2131, 10/6/2015).

209. Arsa ve araziler ile bunlar üzerindeki yapılar Anayasa'nın 35. maddesi uyarınca mülkiyet hakkının konusunu oluşturmaktadır. Arazi kullanımı ve yapılaşmanın imar mevzuatına uygun olarak gerçekleştirileceği açıktır. Buna göre fiziki planlara, imar uygulamalarına, yapı ruhsatına, yapı kullanma iznine, iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarına, kamulaştırmaya, kat mülkiyeti kurulmasına ilişkin meseleler ile bu alanlarda alınacak muhtemel kararların kişilerin mülkiyet hakkını doğrudan etkileyebileceği hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Bir başka ifadeyle bu alanlarda yapılacak iş ve işlemler, kişilerin maliki buldukları arsa, arazi ve yapılar üzerindeki kullanım ve tasarruf biçimlerini kısmen veya tamamen değiştirme, yeniden düzenleme veya sona erdirmeye gibi mülkiyet hakkına müdahale teşkil edebilecek niteliktedir.

210. Bu itibarla kurallar, Anayasa'nın İkinci Kısmının İkinci Bölümünde yer alan mülkiyet hakkına ilişkin düzenleme içerdiğinden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesi uyarınca CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadırlar.

211. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralların ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kurallar, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

L. CBK'nın 97. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (h) Bendinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

212. Dava dilekçesinde özetle; kuralla Bakanlığa mahallî idareleri devre dışı bırakarak resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatı verme yetkisi tanındığı, yine yerel yönetimlerce hazırlanan yerleşme ve yapılaşmaya ilişkin planlara aykırı olması veya plan dengesini ve bütünlüğünü bozması sebebiyle mahallî idarelerce onaylanmayan planları onaylama imkânı getirildiği, merkezî idarenin mahallî idareler üzerinde kullanabileceği yetkilerin ancak kanunla düzenlenebileceği, bu konularda CBK çıkarılamayacağı, merkezî idarenin yerel yönetimlerin yerine geçerek karar alamayacağı, idari vesayet yetkisinin de buna imkân tanımadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 104. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

213. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 127. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

214. Dava konusu kural, devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan veya mülkiyeti Hazineye, kamu kurum veya kuruluşlarına veya gerçek kişilere veyahut özel hukuk tüzel kişilerine ait olan taşınmazlar üzerinde kamu veya özel sektör tarafından gerçekleştirilecek olan yatırımlara

ilişkindir. Bu kapsamda kuralda Bakanlığın, kuralda belirtilen taşınmazlar üzerinde yine kuralda belirtilen yatırımlarla ilgili olarak ilgililerince hazırlandığı veya hazırlatıldığı hâlde yetkili idarece üç ay içinde onaylanmayan etüt, harita, her tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini ilgililerinin valilikten talep etmesi ve valiliğin Bakanlığa teklifte bulunması üzerine bedeli mukabilinde yapmak, yaptırmak ve onaylamak ile başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarece verilmemesi hâlinde bedeli mukabilinde resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermek hususlarında görevli ve yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

215. Çevre, imar ve yapılaşmaya ilişkin olarak etüt, harita, her tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planları, parselasyon planları, yapı ruhsatı, yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatıyla ilgili düzenleme getiren kural mülkiyet hakkına ilişkin düzenleme içermekte olup CBK'nın 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç), (ğ) ve (n) bentlerinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

216. Bu kapsamda mülkiyet hakkına ilişkin bir düzenleme niteliğinde bulunan kural CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadır.

217. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

M. CBK'nın 97. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (o) Bendinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

218. Dava dilekçesinde özetle; mahallî idarelerin ve bunların merkezî idare ile olan ilişkilerinin ancak kanunla düzenlenebileceği, bu konuda CBK ile düzenleme yapılamayacağı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 104. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

219. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 127. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

220. Kuralla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, mahallî idarelerin ve bunların merkezî idare ile olan alaka ve münasebetlerinin düzenlenmesi hususlarında görevli ve yetkili kılınmıştır.

221. Anayasa'nın 123. maddesinde idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği öngörüldükten sonra idarenin kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı hükme bağlanmıştır. İdarenin bütünlüğü ilkesiyle idari görevleri yerine getiren kurumlar arasında birliğin sağlanması ve idari yapı içinde yer alan kurumların bir bütünlük içinde çalışması öngörülmüştür.

222. Anayasa'nın 127. maddesinin birinci fıkrasında mahallî idarelerin il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri oldukları; ikinci fıkrasında mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkilerinin, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Anılan maddenin beşinci fıkrasında merkezî idarenin, mahallî idareler üzerinde, mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahallî ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu belirtilmiştir; son fıkrasında ise mahallî idarelerin görevleri, yetkileri ile merkezî idare ile karşılıklı bağ ve ilişkilerinin kanunla düzenleneceği kurala bağlanmıştır.

223. Anayasa'nın 127. maddesi uyarınca mahallî idarelerin kuruluş amacı olarak gösterilen mahallî müşterek ihtiyaç, herhangi bir yerel yönetim biriminin sınırları içinde yaşayanların, aynı yörede birlikte yaşamaktan doğan somut durumların yarattığı, yoğunlaştırdığı ve sürekli güncelleştirdiği, özünde etkinlik, ölçek ve sağladığı yarar bakımından yerel sınırları aşmayan, bölünebilir ve rekabet konusu olabilen yerel ve kamusal hizmet karakterinin ağır bastığı ortak beklentilerini ifade etmektedir. Anayasa'da il, belediye ya da köy halkının yerel ortak ihtiyaçlarının neler olduğu belirlenmemiş, bunun saptanması kanuna bırakılmıştır. Yine mahallî idarelerin kuruluşları, görevleri, yetkileri ve merkezî idare ile karşılıklı bağ ve ilişkilerinin de kanunla düzenlenmesi esası getirilmiştir.

224. Anayasa'nın 127. maddesinin beşinci fıkrasında düzenlenen idari vesayet yetkisi ise yerel yönetimlere tanınan ve güvence altına alınan özerkliğin istisnasını oluşturmakta olup kanunla çerçevesi çizilen sınırlar içinde kullanılması gereken istisnai bir yetkidir. Buna göre Anayasa'da belirtilen amaç ve çerçeve içinde kalmak koşuluyla bu yetkinin kapsam ve sınırını belirleme yetkisi kanun koyucuya aittir.

225. Kural, mahallî idarelere ve bunların merkezî idare ile alaka ve münasebetlerine ilişkin bir düzenleme öngörmekte; mahallî idareleri ve bunların merkezî idare ile olan ilgi ve ilişkilerini düzenleme yetkisini Bakanlığa vermektedir. Mahallî idarelerin düzenlenmesi ile bunların merkezî idare ile olan alaka ve münasebetlerine ilişkin meselelerin mahallî idarelerin kuruluşları, görevleri, yetkileri ile idari vesayet yetkinin kullanılmasıyla doğrudan ilişkili bulunduğu açıktır. Buna göre Anayasa'nın 127. maddesi kapsamında anılan hususlardaki yetki ve görevlerin kanunla verilmesi, kapsam ve içeriğinin de yine kanunla belirlenmesi gerekmekte olup kural münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin düzenleme içermektedir.

226. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

N. CBK'nın 102. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (g) ve (k) Bentlerinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gereçesi

227. Dava dilekçesinde CBK'nın 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç), (ğ) ve (n) bentleri için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralların Anayasa'nın 2., 104. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

228. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasa'nın 2. ve 127. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

229. Kurallar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının hizmet birimlerinden olan Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğünün bir kısım görev ve yetkilerini düzenlemektedir. Buna göre Genel Müdürlük;

- Cumhurbaşkanınca belirlenen proje kapsamı içerisinde kalmak kaydıyla kamuya ait tescilli araziler ile tescil dışı araziler ve muvafakatleri alınmak koşuluyla özel kişi veya kuruluşlara ait arazilerin yeniden fonksiyon kazandırılıp geliştirilmesine yönelik olarak her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı, kamulaştırma, arazi ve arsa düzenlemesi yapmak, yaptırmak ve onaylamak,

- Cumhurbaşkanınca yetkilendirilen alanlar ile merkezî idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı, millî güvenliğe dair tesisler, askerî yasak bölgeler, 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun hükümleri çerçevesinde yapılacak binalar, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesisleri ile ilgili altyapı, üstyapı ve iletim hatları, yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı madde üretim tesisleri ve depoları, akaryakıt ve sıvılaştırılmış petrol gazı istasyonları gibi alanlar ile ilgili her tür ve ölçekteki planların yapılmasına ilişkin esasları belirlemek, bunlara ilişkin her tür ve ölçekteki harita, etüt, plan ve parselasyon planlarını gerektiğinde yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak, planlamaya ilişkin iş ve işlemlerde bakanlıklar, mahallî idareler ve meslek kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, planlama sürecinin iyileştirilmesini ve geliştirilmesini temin etmek,

hususlarında görevli ve yetkili kılınmıştır.

230. CBK'nın 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç), (ğ) ve (n) bentlerinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kurallar için de geçerlidir. Çevre, imar ve yapılaşmaya ilişkin olarak harita, etüt, plan, parselasyon planı, kamulaştırma, arazi ve arsa düzenlemesi gibi hususlara ilişkin düzenlemeler öngören kurallar mülkiyet hakkına ilişkin olup CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadır.

231. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralların ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kurallar, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

O. CBK'nın 106. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (c) Bendinde Yer Alan "...bu alanlarda mülk sahiplerinden altyapı katılım bedellerinin tahsiline ilişkin düzenlemeler yapmak," İbaresini ile (d) Bendinin İncelenmesi

232. 15/10/2023 tarihli ve (153) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 5. maddesiyle, (1) numaralı CBK'nın 106. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

233. Açıklanan nedenle konusu kalmayan kurallara ilişkin iptal talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

Ö. CBK'nın 107. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (h) Bendinde Yer Alan "...mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak ve bunları denetlemek," İbaresinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

234. CBK'nın 107. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (h) bendinde, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının görev alanına giren konularla ilgili olarak mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak ve bunları denetlemek Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri arasında sayılmıştır. Anılan bentte yer alan "... mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak ve bunları denetlemek," ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

235. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının görev ve yetkileri CBK'nın 97. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre Bakanlığın görev alanına giren konuların en temel şekilde yerleşmeye, çevreye, yapılaşmaya ve imara ilişkin bulunduğu anlaşılmaktadır. Anılan hususlardaki mimarlık ve mühendislik hizmetleri ise mimarlar ve mühendislerce yerine getirilmektedir.

236. Mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşları Anayasa'nın 135. maddesi kapsamında, mimarların ve mühendislerin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleklerinin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak amacıyla kanunla kurulan, tüzel kişiliğe sahip, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır.

237. Kuralla yerleşme, çevre, yapılaşma ve imar konularıyla ilgili olarak mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak ve anılan konularla ilgili olarak mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarını denetlemek görev ve yetkisi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının hizmet birimlerinden olan Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

2. İptal Talebinin Gereçesi

238. Dava dilekçesinde özetle; mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşları ve üyelerinin görev, yetki, sorumluluk ve denetimleriyle ilişkili düzenleme getirildiği, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerinde devletin idari ve mali denetimine ilişkin kuralların kanunla düzenlenmesi gerektiği, bu hususlarda CBK çıkarılamayacağı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 104. ve 135. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

239. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 135. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

240. Anayasa'nın 135. maddesinin birinci fıkrasında, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşlarının belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzel kişileri olduğu; beşinci fıkrasında ise bu meslek kuruluşları üzerinde devletin idari ve mali denetimine ilişkin kuralların kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

241. Anayasa'nın 123. maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği belirtildikten sonra idarenin kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı hükme bağlanmış; kamu tüzel kişiliğinin ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulacağı ifade edilmiştir.

242. İdarenin bütünlüğü, idari görevleri yerine getiren kurumlar arasında birliğin sağlanması ve idari yapı içinde yer alan kurumların bir bütünlük içinde çalışmasını öngörmektedir. İdarede bütünlüğü sağlamak için başlıca iki hukuksal araç *hiyerarşi* ve *idari vesayet* kullanılmaktadır. Hiyerarşi, hem merkezî yönetim içinde yer alan örgütler ve bunlara bağlı birimler arasındaki hem de yerinden yönetim kuruluşlarının kendi içerisindeki bütünleşmeyi sağlamaktadır. İdari vesayet ise merkezî yönetim ile yerinden yönetim kuruluşları arasındaki bütünleşmeyi sağlayan araçtır (AYM, E.2015/106, K. 2016/128, 22/6/2016, §7).

243. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları, idare teşkilatı içinde hizmet yerinden yönetim kuruluşları kapsamında yer almakta olup bu sebeple de devletin gözetim ve denetimi altındadır.

244. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerindeki devlet denetiminin bir vesayet yetkisi olduğu genel olarak kabul edilmekle birlikte bu kuruluşlar üzerinde uygulanması gereken vesayet, Anayasa'nın 127. maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen vesayet yetkisinden farklıdır. Anayasa'nın 135. maddesinin beşinci fıkrasına göre merkezî idarenin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları üzerindeki vesayet yetkisi kanunla düzenlenmeli ve bu vesayet yetkisi idari ve mali denetim kapsamındaki konular ile sınırlı olmalıdır (AYM, E.2015/106, K. 2016/128, 22/6/2016, §9).

245. Anayasa'nın 135. maddesinde meslek kuruluşlarının karar ve yönetim organlarının seçimle göreve gelmesinin öngörülmesi ve sorumlu organlarının görevlerine yargı kararıyla son verilebileceğinin kurala bağlanması bu kuruluşların özerkliğine işaret etmektedir (AYM, E.2015/106, K. 2016/128, 22/6/2016, §10).

246. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına özerklik tanınmasının nedeni, belli bir mesleğe mensup olanların faaliyetlerini hizmetin gereklerine ve kamu yararına uygun bir şekilde sürdürmelerini güvence altına almaktır. Meslek kuruluşlarının özerkliği; merkezî idareden bağımsız olarak karar ve yürütme organlarını seçebilme, ilgili mesleki faaliyetlerle sınırlı olmak üzere üyelerini ve örgütlerini bağlayıcı karar alma ve uygulama, meslek mensuplarının uyacağı ilke ve kuralları belirleme ve üyeleri hakkında disiplin tedbirleri uygulama hak ve yetkisini içermektedir. Ancak özerklik, meslek kuruluşlarının işlemlerinin idari vesayet yoluyla merkezî idarenin denetimine tabi kılınmasına engel değildir.

247. Kuralla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının hizmet birimine, yerleşme, çevre, yapılaşma ve imar konularıyla ilgili olarak kamu kurumu niteliğindeki mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlama; aynı konularla ilgili olarak mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarını denetleme görev ve yetkisi verilmiştir. Anılan mevzuat hazırlama ve denetleme yetkilerinin kamu kurumu niteliğindeki mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarının karar alma ve uygulama sürecindeki faaliyetlerini, etki ve sonuçları itibarıyla meslek mensupları ile hizmet satın alan kişilerin menfaatlerini etkileyeceği açıktır. Bu bakımdan merkezî idareye düzenleme ve denetleme yetkisi veren kural, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının özerkliğine, idarenin bütünlüğü ilkesi uyarınca hizmet yerinden yönetim kuruluşları üzerinde idari vesayet yetkisinin kullanılmasına ilişkindir.

248. Buna göre Anayasa'nın 135. maddesi kapsamında anılan hususlardaki yetki ve görevlerin kanunla verilmesi, kapsam ve içeriğinin de yine kanunla belirlenmesi gerekmektedir. Bu itibarla kuralda Anayasa'nın 135. maddesi bağlamında 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı şekilde düzenleme yapıldığı anlaşılmaktadır.

249. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

P. CBK'nın 159. Maddesinin İncelenmesi

1. (1) Numaralı Fıkra

a. İptal Talebinin Gereçesi

250. Dava dilekçesinde CBK'nın 58. maddesi için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

b. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

251. Dava dilekçesinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden ve 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi dikkate alınarak kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

252. Dava konusu kuralla Dışişleri Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

253. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

254. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

ii. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

255. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

256. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

257. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

2. (2), (3), (4), (5), (6) ve (7) Numaralı Fıkralar

a. Anlam ve Kapsam

258. Dava konusu kurallardan (2) numaralı fıkranın birinci cümlesinde Dışişleri Bakanlığının yurt dışı teşkilatının; büyükelçilikler, daimî temsilcilikler, başkonsolosluklar, büyükelçilik konsolosluk şubeleri ile fahri başkonsolosluk ve fahri konsolosluklardan oluştuğu ifade edilmiştir. Anılan fıkranın ikinci cümlesinde ise ihtiyaç hâlinde elçilik, konsolosluk, irtibat ofisi, büyükelçilik bürosu, başkonsolosluk bürosu, muavin konsolosluk ve konsolosluk ajanlığı ile diplomatik temsil ve konsolosluk hizmeti amaçlı benzer temsilciliklerin Dışişleri Bakanlığının teklifi üzerine Cumhurbaşkanı kararı ile kurulabileceği öngörülmüştür. Dava konusu (3) numaralı fıkroda büyükelçiliklerin, (4) numaralı fıkroda daimî temsilciliklerin, (5) numaralı fıkroda başkonsolosluk niteliğindeki konsolosluk temsilciliklerinin (6) numaralı fıkroda büyükelçilikler bünyesindeki konsolosluk şubelerinin, (7) numaralı fıkroda ise büyükelçiliklere bağlı olarak kurulan fahri başkonsoloslukların görevleri sayılmıştır.

259. (1) numaralı CBK'nın *Ortak Hükümler* başlıklı on sekizinci bölümünde yer alan 510. ve devamı maddelerinde yurt dışı teşkilatlarına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. (1) numaralı CBK'nın 510. maddesinin (2) numaralı fıkrasında dış temsilciliklerin diplomatik temsilcilikler ile konsolosluklar olduğu belirtilmiş; (3) numaralı fıkrasında diplomatik temsilcilik, (4) numaralı fıkrasında ise konsolosluk şeklinde tanımlanan yurt dışı teşkilat birimleri sayılmıştır.

260. Dava konusu kurallar Dışişleri Bakanlığının yurt dışı teşkilat yapısına ve görevlerine ilişkin olup Bakanlığın yurt dışı teşkilatının hangi birimlerden oluşacağını düzenleyen 159. maddenin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde sayılan büyükelçilik ve daimî temsilciliklerin diplomatik temsilcilik mahiyetinde, geri kalanların ise konsolosluk mahiyetindeki yurt dışı teşkilat birimleri oldukları anlaşılmaktadır.

b. İptal Talebinin Gerekçesi

261. Dava dilekçesinde CBK'nın 58. maddesi için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralların Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

i. Kuralların Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

262. Dava dilekçesinde kuralların konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden ve 6216 sayılı Kanun'un 43.

maddesi uyarınca kurallar ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

263. Dava konusu kurallarla Dışişleri Bakanlığının yurt dışı teşkilatının hangi birimlerden oluştuğu, görevleri ve ihtiyaç hâlinde kurulabilecek birimler ile bunları kurmaya yetkili makam düzenlenmiştir.

264. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler mahiyetine uygun olduğu ölçüde dava konusu kurallar için de geçerlidir.

265. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

ii. Kuralların İçerik Yönünden İncelenmesi

266. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kurallar, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

267. (1) numaralı CBK'nın 510. ve devamı maddelerinde yurt dışı teşkilatına ilişkin olarak belirlenen temel kurallar ve çizilen genel çerçeve kapsamında yürütülen hizmetin niteliği de dikkate alınarak Bakanlığın yurt dışı teşkilatının hangi birimlerden oluşacağı, ihtiyaç hâlinde kurulabilecek birimler, bunları kuracak makam ve kurulan birimlerin görevleri belirli ve öngörülebilir olup dava konusu kurallarda belirsizlik bulunmamaktadır.

268. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

R. CBK'nın 160. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (b) Bendi ile (2) Numaralı Fıkrasının (c) Bendinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

269. (1) numaralı CBK'nın 160. maddesinde Dışişleri Bakanlığı personeline ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Maddenin (1) numaralı fıkrasında meslek memurlarına, (2) numaralı fıkrasında ise konsolosluk ve ihtisas memurlarına ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

270. (1) numaralı fıkranın (a) bendinde meslek memurlarının, Bakanlığın görevleri çerçevesinde, Türk dış politikasının oluşturulmasına katkı veren, icrasında görev, yetki, sorumluluk üstlenen ve temsil görevi icra eden memurlar oldukları ifade edilmiştir.

271. (2) numaralı fıkranın (a) bendinde ise Konsolosluk ve ihtisas memurları, Bakanlığın görevleri çerçevesinde, konsolosluk, protokol, ekonomik ve kültürel işler, kaçıcılara idaresi, kamu diplomasisi, ulusal mevzuatla bağlantılı hukuki işler, personel işleri, idari ve mali işler, elektronik konsolosluk ve bilişim hizmetleri ile özel uzmanlık bilgisi gerektiren diğer alanlarda görev, yetki ve sorumluluk üstlenen ve temsil görevi icra eden memurlar olarak tanımlanmıştır.

272. Kurallardan ilki meslek memurlarının göreve girişleri ve yükselmeleri ile başkatiplik ve konsolosluk yeterlilik sınavının esas ve usullerinin kanun ve yönetmelikle düzenleneceğini; ikincisi ise konsolosluk ve ihtisas memurlarının göreve girişleri ve yükselmeleri ile kariyer ilerleme ve konsolosluk yeterlilik sınavının esas ve usullerinin kanun ve yönetmelikle düzenleneceğini öngörmektedir.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

273. Dava dilekçesinde özetle; kamu hizmetlerine girme hakkının Anayasa'nın 70. maddesinde düzenlendiği, kamu görevlilerinin nitelikleri ve atanmaları gibi hususların kanunla düzenlenmesinin anayasal bir zorunluluk olduğu, anılan konularda CBK ile düzenleme yapılamayacağı, temel ilkeler belirlenmeksizin idareye düzenleme yetkisi verilmesinin yetki devri niteliğinde olduğu, CBK ile yasama organına bir konuda kanun çıkarması yükümlülüğü yüklenemeyeceği belirtilerek kuralların Anayasa'nın 6., 7., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

274. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasa'nın 6., 7. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

275. Dava konusu kurallar, Dışişleri Bakanlığında istihdam edilecek meslek memurları ile konsolosluk ve ihtisas memurlarının göreve giriş ve yükselmeleri ile ilerleme ve yeterlilik sınavlarına ilişkindir.

276. CBK'nın 13. maddesinin (7) numaralı fıkrasının Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler mahiyetine uygun düştüğü ölçüde dava konusu kurallar için de geçerlidir. Dışişleri Bakanlığında istihdam edilecek meslek memurları ile konsolosluk ve ihtisas memurlarının kamu hizmetlerine girme hakkına yönelik düzenleme getiren kurallar Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan *siyasî haklar ve ödevler*le ilgili bir düzenleme öngörmektedir.

277. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralların ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kurallar, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

S. CBK'nın 163. Maddesinin (7) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan "...şifahi..." İbaresinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

278. Dava dilekçesinde özetle; idari işlemlerin kural olarak yazılı şekle tabi olduğu, Anayasa'nın 125. ve 74. maddelerindeki hükümler de dikkate alındığında idari işlemlerde asıl şeklin yazılılık olduğu, kanunda açıkça izin verilen veya durumun aciliyetinin gerektirdiği durumlar dışında yazılı olmayan idari işlemler yapılamayacağı, memurların hukuki durumunda kanun ve diğer düzenleyici işlemlerle ve kanunda öngörülen usule uygun olarak değişiklik yapılabileceği, kuralda belirliliğin ve öngörülebilirliğin bulunmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

279. Dava dilekçesinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 2. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

280. (1) numaralı CBK'nın 163. maddesinin (7) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde Dışişleri Bakanının, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, Cumhurbaşkanı'nın şifahi muvafakatini almak kaydıyla, Bakanlık ve bağlı kuruluş memurlarını dış teşkilattan merkeze, merkezden dış teşkilata, dış teşkilatta bir memlekette diğer bir memlekete daimî görevle gönderebileceği düzenlenmiş; ikinci cümlesinde ise bunlarla ilgili kararnamenin derhâl Cumhurbaşkanlığına gönderileceği öngörülmüştür. Dava konusu kural anılan fıkranın birinci cümlesinde yer alan "...şifahi..." ibaresidir.

281. Dışişleri Bakanlığında istihdam edilen personelin daimî görevle görevlendirilmesine ilişkin bulunan kuralın *yürütme yetkisine ilişkin konulardan* olduğu anlaşılmaktadır.

282. Kural, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölüm'de yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir.

283. Kural, gecikmesinde sakınca bulunan hâller yönünden, Dışişleri Bakanlığı ve bağlı kuruluş memurlarının dış teşkilattan merkeze, merkezden dış teşkilata, dış teşkilatta bir memlekette diğer bir memlekete daimî görevle gönderilmesi usulüne yönelik düzenleme içermektedir. Gönderilmenin şekli itibarıyla Cumhurbaşkanı'nın muvafakatinin bazı durumlar için *şifahi* olabileceğini öngören kural görevlendirmenin esasına ilişkin bir düzenleme öngörmemektedir. Buna göre Anayasa'nın münhasıran kanunla düzenlenmesini zorunlu kıldığı konulara ilişkin olmayan kuralın Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesini ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

284. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

285. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

286. Hukuk devletinde kanunların ve CBK'ların kamu yararı gözetilerek çıkarılması zorunludur. Anayasa Mahkemesinin kararlarına göre kamu yararı genel bir ifadeyle bireysel, özel çıkarılardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yararı ifade etmektedir. Kanunun ya da CBK'nın amaç ögesi bakımından Anayasa'ya uygun sayılabilmesi için çıkarılmasında kamu yararı dışında bir amacın gözetilmemiş olması gerekmekte olup kamu yararı dışında bir amaçla çıkarılmış olduğu açıkça anlaşılabiliriyorsa amaç unsuru bakımından Anayasa'ya aykırılık söz konusudur.

287. Anayasa'ya uygunluk denetiminde kuralın öngörülmesindeki kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil incelenen kuralın ihdasında kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarlarının gözetilip gözetilmediği incelenir. Diğer bir anlatımla bir kuralın Anayasa'ya aykırılık sorunu çözümlenirken kamu yararı konusunda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme, yalnızca kuralın kamu yararı amacıyla çıkarılıp çıkarılmadığının denetimiyle sınırlıdır.

288. Daimî görevle görevlendirmeye ilişkin idari işlemlerin yazılı olarak yapılmasını gerektiren anayasal bir zorunluluk bulunmamaktadır. Buna göre gecikmesinde sakınca bulunan hâllerle sınırlı olmak ve Cumhurbaşkanı'nın şifahi onayını almak kaydıyla Dışişleri Bakanının, Bakanlık ve bağlı kuruluş memurlarını dış teşkilattan merkeze, merkezden dış teşkilata, dış teşkilatta bir memlekette diğer bir memlekete göndermesinde kamu yararı dışında bir amacın güdülmediği açıktır. Kaldı ki, görevlendirmeye ilgili kararnamenin derhâl Cumhurbaşkanlığına gönderileceği de ayrıca düzenlenmiştir.

289. (1) numaralı CBK'nın Bakanlığın yurt dışı teşkilatına ve yurt dışı sürekli görevlere ilişkin 161. ve 163. maddelerindeki hükümler birlikte ele alındığında daimî görevle göndermeye ilişkin usul ve esaslar ile temel ilkelerin belirli olduğu, bu hususta genel bir çerçevenin de çizildiği anlaşılmaktadır.

290. Buna göre Anayasa'nın 2. maddesi bakımından kuralda herhangi bir belirsizlik olduğu söylenemeyeceği gibi kuralın kamu yararı dışında bir amaç gözettiği de söylenemez.

291. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Ş. CBK'nın 203. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

292. Dava dilekçesinde CBK'nın 58. maddesi için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

293. Dava dilekçesinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

294. Dava konusu kuralla Gençlik ve Spor Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkili olduğu öngörülmüştür.

295. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

296. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

297. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

298. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

299. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

T. CBK'nın 231. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (j) Bendinin İncelenmesi

300. Dava konusu kuralın da yer aldığı (1) numaralı CBK'nın 231. maddesi 6/8/2019 tarihli ve (43) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 17. maddesiyle bir bütün olarak değiştirilmiştir.

301. Açıklanan nedenle konusu kalmayan kurala ilişkin iptal talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

U. CBK'nın 240. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

302. Dava dilekçesinde CBK'nın 58. maddesi için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

303. Dava dilekçesinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

304. Dava konusu kuralla Hazine ve Maliye Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkili olduğu öngörülmüştür.

305. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

306. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

307. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

308. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

309. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Ü. CBK'nın 254. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (f) Bendinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

310. Dava dilekçesinde özetle; 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nda il ve ilçelerin nasıl kurulacağı, il dışında diğer kademeli bölümlerin neler olduğunun açıkça düzenlendiği, kanunla düzenlenmiş bir konuda CBK ile düzenleme yapılamayacağı gibi anılan konularda İçişleri Bakanlığına düzenleme yetkisi tanınmasının Anayasa'ya aykırı olduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın 104. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

311. Kuralla İçişleri Bakanlığının ülkenin idari bölümlere ayrılması, il ve ilçelerin genel idarelerinin düzenlenmesi hususunda görevli ve yetkili olduğu öngörülmüştür.

312. Kural, merkezî idare bakımından ülkenin idari bölümlere ayrılmasının, ülkenin idari bölümlerinden olan il ve ilçelerin genel idarelerinin düzenlenmesinin İçişleri Bakanlığınca gerçekleştirileceğini düzenlemektedir.

313. Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasına göre "*İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.*" Anayasa'nın anılan maddesinde düzenlenen idarenin kanuniliği ilkesi, idarenin ve organlarının görev ve yetkilerinin kanunla düzenlenmesini gerekli kılar (AYM, E.2013/114, K.2014/184, 4/12/2014, § 136, AYM, E.2012/102, K.2012/207, 27/12/2012). Anayasada idarenin kuruluşu merkezî idare ve mahallî idareler biçiminde öngörülmüştür. Anayasa'nın "*Merkezi idare*" başlıklı 126. maddesinin birinci fıkrasında ise Türkiye'nin merkezî idare kuruluşu bakımından, coğrafi durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere, illerin de diğer kademeli bölümlere ayrılacağı düzenlenmiştir. Buna göre Türkiye'nin gerek illere ayrılmasında gerekse illerin öbür kademeli bölümlere ve bu arada ilçelere ayrılmasında göz önünde tutulacak olan ölçütler, coğrafya durumu, iktisadi koşullar ve kamu hizmetlerinin gerekleri olarak sayılmıştır (AYM, E.2008/34, K.2008/153, 31/10/2008).

314. Anayasa'nın anılan hükümleri birlikte değerlendirildiğinde merkezî idare örgütlenmesine ilişkin anayasal ölçütler dikkate alınmak suretiyle il, ilçe ve diğer idari bölümlerin oluşturulması, kaldırılması, bunların genel idarelerinin düzenlenmesi bağlamında görevlerin belirlenmesi, değiştirilmesi ve örgütlenmeye ilişkin meselelerin kanunla düzenlenmesi gerektiği açıktır. Kural ülkenin il ve ilçe gibi idari birimlere ayrılması, il ve ilçelerin genel idarelerinin düzenlenmesi görev ve yetkilerinin hangi kuruma ait olduğunu düzenlemekte olup Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası ile Anayasa'da CBK ile düzenleneceği özel olarak öngörülen diğer konulardan da değildir.

315. Bu itibarla merkezî idare bakımından ülkenin idari bölümlere ayrılmasının, ülkenin idari bölümlerinden olan il ve ilçelerin genel idarelerinin düzenlenmesinin Bakanlıkça gerçekleştirileceğini düzenleyen kural, Anayasa'nın 123. ve 126. maddeleri uyarınca münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin bulunmaktadır.

316. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Muhterem İNCE bu görüşe katılmamıştır.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

V. CBK'nın 260. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

317. Dava dilekçesinde özetle; kuralla memurların özlük haklarının düzenlenmesinin yönetmeliğe bırakılarak bu alandaki düzenleme yetkisinin idareye verildiği, kamu görevlilerinin görev, yetki ve sorumluluklarının münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiği, bu konularda CBK çıkarılamayacağı, temel ilkeler belirlenmeden ve konunun çerçevesi çizilmeden yürütme organına düzenleme yetkisi verilmesinin yetki devri niteliği taşıdığı, kuralın belirsiz olduğu belirtilerek Anayasa'nın 2., 7., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Fıkroda Yer Alan "...ve mülkiye müfettişlerinin..." İbaresini

318. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

319. Dava konusu kuralla mülkiye müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerinin yönetmelikle düzenleneceğini öngörülmüştür.

320. İçişleri Bakanlığının hizmet birimi olan Teftiş Kurulu Başkanlığının görevleri CBK'nın 260. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan madde uyarınca Bakanlığın görev alanında kalan birimlerin, kuruluşların, illerin, ilçelerin, mahallî idarelerin, birliklerin, işletmelerin, müesseselerin ve teşebbüslerin işlem ve hesaplarının teftiş edilmesi, denetlenmesi, incelenmesi, soruşturulması; mahallî idarelerin seçilmiş veya tayin edilmiş organları ve bunların üyeleriyle diğer kamu görevlileri hakkında inceleme, araştırma ve soruşturma yapılması; Bakanlığın mahallî idareler üzerinde sahip olduğu vesayet yetkisinin mevzuat hükümleri gereğince uygulanmasının sağlanması; çeşitli konularda inceleme ve araştırmalar ile merkez, il ve ilçe kuruluşlarının özel teftişlerinin yapılması gibi çeşitli görevler Başkanlığın görevleri arasında sayılmıştır. Buna göre kamu hizmeti niteliği taşıyan anılan teftiş, denetleme, araştırma, inceleme ve soruşturma görevlerinin yerine getirilebilmesi bağlamında Başkanlıkta kadrolu olarak atanan mülkiye müfettişlerinin Anayasa'nın 128. maddesi anlamında *kamu görevlisi* olduklarında tereddüt bulunmamaktadır.

321. Anayasa'nın 128. maddesine göre memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Mülkiye müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerine yönelik bir düzenleme öngören dava konusu kural münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin bulunmaktadır (benzer yöndeki değerlendirme için bkz. AYM, E.2019/96, K.2022/17, 24/2/2022, §§ 58-60).

322. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kadir ÖZKAYA, Muammer TOPAL, Yıldız SEFERİNOĞLU, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN ile Muhterem İNCE bu görüşe katılmamışlardır.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, ikinci ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

b. Fıkranın Kalan Kısmı

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

323. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

324. İçişleri Bakanlığının hizmet birimlerinden olan Teftiş Kurulu Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerinin yönetmelikle düzenleneceğini öngören kuralın *yürütme yetkisine ilişkin konulardan* olduğu anlaşılmaktadır.

325. Kural, Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan İkinci Kısım Birinci ve İkinci Bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle Dördüncü Bölüm'de yer alan siyasi haklar ve ödevlerle ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir.

326. İçişleri Bakanlığı merkez teşkilatının bir parçası olan Teftiş Kurulu Başkanlığının görevlerinin, yetkilerinin, sorumluluğunun ve çalışma usullerinin Bakanlık merkez teşkilatının kurulması ve teşkilat yapısının düzenlenmesine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasıyla bağlantılı olarak 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

327. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Bu itibarla kuralın kanunda açıkça düzenlenen bir konuya ilişkin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

328. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

ii. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

329. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 106. maddesi yönünden incelenmiştir.

330. Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması yetkisi CBK'ya tanınmış olup CBK'ya tanınan bu asli yetkinin, başka bir idari işleme bırakılması mümkün değildir. Bununla birlikte yürütme organının CBK çıkarmaya yetkili olduğu konuya ilişkin her türlü ayrıntıyı CBK ile düzenlemesi ve bu düzenlemelerin gereğini bizzat yerine getirmesi gerekli olmayıp CBK ile konuya ilişkin temel kuralları belirledikten ve genel çerçeveyi çizdikten sonra bu çerçevenin içinde kalan hususları, düzenleyici nitelikteki diğer işlemlerle belirlemesi ve bu düzenlemeler kapsamında yerine getirilmesi gerekli tasarrufları da ilgili idareye bırakması mümkündür (benzer yöndeki değerlendirme için bkz. AYM, E.2019/105, K.2020/30, 12/6/2020, § 36).

331. Dava konusu kuralın da yer aldığı CBK'nın 260. maddesinde Teftiş Kurulu Başkanlığının çalışma usulü bakımından İçişleri Bakanının emri ve onayı üzerine işlem yapacağı belirtilmiştir. Maddede Başkanlığın teftiş etme, denetleme, inceleme, soruşturma, araştırma ve değerlendirme yapma, hazırlık ve koordinasyon çalışmalarında bulunma ve benzeri şekillerde icra edilecek çeşitli görevlerine de yer verilmiştir. Buna göre Teftiş Kurulu Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerinin belirlenmesi bakımından doğrudan düzenleme yapma yetkisinin yönetmeliğe bırakılmadığı, konuya ilişkin temel kurallar ve genel çerçevenin CBK ile düzenlenmiş olduğu anlaşılmaktadır.

332. Bu itibarla konuya ilişkin temel kurallar ve genel çerçeve çizildikten sonra Teftiş Kurulu Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerinin yönetmelikle düzenleneceğini öngören kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

333. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 106. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Y. CBK'nın 297. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

334. Dava dilekçesinde CBK'nın 58. maddesi için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

335. Dava dilekçesinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural ilgisini nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

336. Dava konusu kurala Kültür ve Turizm Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkili olduğu öngörülmüştür.

337. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

338. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

339. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisini nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

340. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

341. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Z. CBK'nın 320. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının [12/11/2021 tarihli ve (87) numaralı CBK'nın 1. maddesiyle aynı maddeye eklenen (2) numaralı fıkra nedeniyle (4) numaralı fıkra şeklinde teselsül ettirilmiştir] İncelenmesi

1. Fıkranın "...Bakanlık Maarif Müfettişlerinin ve Bakanlık Maarif Müfettiş Yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri, çalışma merkezlerine dağılımları, merkezler arasında yer değiştirmeleri ve diğer hususlar..." Bölümü

342. 2/2/2021 tarihli ve (87) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 1. maddesiyle, (1) numaralı CBK'nın 320. maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan "...Bakanlık Maarif Müfettişlerinin ve Bakanlık Maarif Müfettiş yardımcılarının..." ibaresi "...başmüfettiş, müfettiş ve müfettiş yardımcılarının..." şeklinde değiştirilmiştir. Fıkranın "...başmüfettiş, müfettiş ve müfettiş yardımcılarının..." şeklinde değiştirilen ibaresi dışında kalan "...görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri, çalışma merkezlerine dağılımları, merkezler arasında yer değiştirmeleri ve diğer hususlar..." bölümüne ilişkin olarak bağımsız bir anayasal denetim yapılmasına imkân bulunmamaktadır.

343. Açıklanan nedenle konusu kalmayan kurala ilişkin iptal talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

2. Fıkranın Kalan Kısmı

344. (1) numaralı CBK'nın 320. maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan "...Bakanlık Maarif Müfettişlerinin ve Bakanlık Maarif Müfettiş yardımcılarının..." ibaresinin "...başmüfettiş, müfettiş ve müfettiş yardımcılarının..." şeklinde değiştirilmesinin fıkranın "...Bakanlık Maarif Müfettişlerinin ve Bakanlık Maarif Müfettiş Yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri, çalışma merkezlerine dağılımları, merkezler arasında yer değiştirmeleri ve diğer hususlar..." bölümü dışında kalan "Teftiş Kurulu Başkanlığının ve çalışma merkezlerinin görev, yetki ve sorumlulukları, çalışma usul ve esasları, ..." ve "...yönetmelikle düzenlenir." kısımları yönünden bağımsız bir anayasal denetim yapılmasını engellemediği anlaşıldığından söz konusu kısımlar hakkında inceleme yapılabilecektir.

a. Genel Açıklama

345. CBK'nın 320. maddesinde Millî Eğitim Bakanlığının hizmet birimlerinden Teftiş Kurulu Başkanlığı düzenlenmiştir.

346. Maddenin (1) numaralı fıkrası kapsamında Başkanlığın, Millî Eğitim Bakanlığının görev alanına giren konularda Bakanlık personeline, Bakanlık okul ve kurumlarına, özel öğretim kurumlarına, kamu kurum ve kuruluşlarına, gerçek ve tüzel kişiler ile gönüllü kuruluşlara rehberlik etmek, plan ve programlar oluşturmak, Bakanlık tarafından veya Bakanlığın denetiminde sunulan hizmetlerin kontrol ve denetimini yapmak, süreç ve sonuçlarını analiz etmek, karşılaştırmak, ölçmek, değerlendirmek, raporlamak, Bakanlığın görev ve yetkileri çerçevesinde denetim, değerlendirme, inceleme, araştırma ve soruşturma iş ve işlemlerini yürütmek, eğitim müfettişlerinin çalışmalarının koordinasyonu ve bütünlüğünü sağlamak gibi çeşitli hususlarda görevli kılındığı

ifade edilmiştir. Fıkra da ayrıca Teftiş Kurulu Başkanlığının çalışma usulü bakımından Millî Eğitim Bakanının emri ve onayı ile anılan görevleri yerine getireceği belirtilmiştir.

347. Maddenin (3) numaralı fıkrasında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından veya Bakanlığın denetiminde sunulan hizmetlerin rehberlik ve teftişini sağlamak amacıyla çalışma merkezleri kurulabileceği öngörülmüştür. Çalışma merkezlerinin Millî Eğitim Bakanının onayıyla ve yalnızca gerekli görülen illerde kurulacağı belirtilmiştir. Teftiş Kurulu Başkanlığında görevlendirilen müfettişlerin çalışma merkezlerinin aynı zamanda Teftiş Kurulu Başkanlığının görev merkezi olan Ankara olduğu da ayrıca ifade edilmiştir.

b. İptal Talebinin Gerekçesi

348. Dava dilekçesinde CBK'nın 260. maddesinin (2) numaralı fıkrası için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 2., 7., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

c. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

349. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

350. Dava konusu kuralla Millî Eğitim Bakanlığının hizmet birimlerinden olan Teftiş Kurulu Başkanlığının ve çalışma merkezlerinin görev, yetki ve sorumluluklarının, çalışma usul ve esaslarının yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür.

351. CBK'nın 260. maddesinin (2) numaralı fıkrasının "...ve mülkiye müfettişlerinin..." ibaresi dışında kalan kısmının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler mahiyetine uygun düştüğü ölçüde dava konusu kural için de geçerlidir.

352. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

ii. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

353. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 106. maddesi yönünden incelenmiştir.

354. CBK'nın 260. maddesinin (2) numaralı fıkrasının "...ve mülkiye müfettişlerinin..." ibaresi dışında fıkranın kalan kısmının içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler mahiyetine uygun düştüğü ölçüde dava konusu kural için de geçerlidir.

355. Dava konusu kuralın da yer aldığı CBK'nın 320. maddesindeki düzenlemeler dikkate alındığında Teftiş Kurulu Başkanlığı ve çalışma merkezlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarına ilişkin temel kurallar ve genel çerçeve CBK ile düzenlenmiştir. Bu itibarla konuya ilişkin temel kurallar ve genel çerçeve çizildikten sonra Teftiş Kurulu Başkanlığının ve çalışma merkezlerinin görev, yetki ve sorumluluklarının, çalışma usul ve esaslarının yönetmelikle düzenleneceğini öngören kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

356. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 106. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

AA. CBK'nın 328. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

357. Dava dilekçesinde CBK'nın 58. maddesi için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. (1) Numaralı Fıkra

i. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

358. Dava dilekçesinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden ve 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi dikkate alınarak kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

359. Dava konusu kuralla Millî Eğitim Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkili olduğu öngörülmüştür.

360. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

361. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

ii. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

362. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

363. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

364. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

b. (2) Numaralı Fıkra

365. Dava dilekçesinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden ve 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi dikkate alınarak kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

366. Dava konusu kuralda Millî Eğitim Bakanlığının Türkiye'deki veya Yükseköğretim Kurulu tarafından denkliği kabul edilen yurt dışındaki üniversitelerin eğitim fakültelerinin ilgili

bölümlerinden lisans düzeyinde eğitimini başarıyla bitirenlerden ilgili ülke vatandaşlıklarına sahip olanlarla süresiz oturma ve çalışma izni bulunanlardan, Bakanlığın mahallinden sözleşmeli statüde öğretmen olarak hizmet alabileceği öngörülmüştür.

367. Sözleşmeli öğretmenler tarafından sunulacak eğitim ve öğretim hizmetleri devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerdendir. Buna göre sözleşmeli öğretmenler *memur* statüsündeki kamu görevlileri olmamakla birlikte Anayasa'nın 128. maddesinde sayılan *diğer kamu görevlileri* kapsamında yer almaktadırlar (AYM, E.2008/54, K.2011/45, 10/03/2011).

368. Yurt dışında mahallinde sözleşmeli statüde öğretmen olarak istihdam edilecek kamu görevlilerinin hizmete alım şartlarına ilişkin aranacak bir kısım şartları düzenleyen kural kamu hizmetlerine giriş şart ve koşulları ile ilişkili bir düzenleme niteliğindedir. Buna göre kamu hizmetine girme hakkına ilişkin bir düzenleme niteliğinde olduğu anlaşılan kural Anayasa'nın CBK ile düzenlenmesi yasaklanan "*Siyasî Haklar ve Ödevler*" kapsamında bulunmaktadır.

369. Kaldı ki 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 31. maddesinin (5) numaralı fıkrasında, Türkiye'deki veya Yükseköğretim Kurulu tarafından denkliği kabul edilen yurt dışındaki üniversitelerin eğitim fakültelerinin ilgili bölümlerinden lisans düzeyinde eğitimini başarıyla bitirenlerden ilgili ülke vatandaşlığına sahip olanlarla süresiz oturma ve çalışma izni bulunanların, Bakanlıkça mahallinden sözleşmeli statüde öğretmen olarak istihdam edilebileceği düzenlenmiştir. Buna göre dava konusu CBK kuralının olmaması durumunda mahallinden sözleşmeli statüde öğretmen istihdamında anılan kanun hükmünün uygulanacağı açıktır. Bu itibarla kuralın kanunun açıkça düzenlediği bir konuya ilişkin olması nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının dördüncü cümlesine de aykırılık teşkil ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

370. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve dördüncü cümlelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve dördüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci ve üçüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci ve dördüncü cümlelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

BB. CBK'nın 338. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İkinci Cümlesinde Yer Alan "...bunlara doğrudan emir verebilir." İbaresinin Üçüncü Cümlesinin İncelenmesi

371. Dava konusu kuralların da yer aldığı (1) numaralı CBK'nın 338. maddesi 15/7/2018 tarihli ve 30479 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (4) numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 799. maddesiyle değiştirilmiştir.

372. Açıklanan nedenle konusu kalmayan kurallara ilişkin iptal talepleri hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

CC. CBK'nın 378. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin ve İtirazın Gerekçeleri

373. Dava dilekçesinde ve başvuru kararında özetle; Sağlık Bakanlığı tarafından toplanan ve işlenen verilerin kişisel veri olduğu, kişisel verilerin ancak kanunda öngörülen hâllerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebileceği, kişisel verilerin korunmasına ilişkin usul ve esasların kanunla düzenlenebileceği, bu konuda CBK ile düzenleme yapılamayacağı, veri toplanması ve bazı hâllerde zorunluluk arz edecek şekilde bu işlemin gerçekleştirilmesi için ilgili idarelere çerçevesi, ilke ve esasları ortaya konulmaksızın yetki verilmesinin hukuki belirlilik ilkesine aykırı olduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 20. ve 104. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

374. Dava dilekçesinde ve başvuru kararında konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2. ve 20. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

375. CBK'nın 378. maddesinin (1) numaralı fıkrasında sağlık hizmeti almak üzere, kamu veya özel sağlık kuruluşları ile sağlık mesleği mensuplarına müracaat edenlerin, sağlık hizmetinin gereği olarak vermek zorunda oldukları veya kendilerine verilen hizmete ilişkin kişisel verilerinin işlenebileceği, (2) numaralı fıkrasında ise Sağlık Bakanlığının sağlık hizmetinin verilmesi, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması ve maliyetlerin hesaplanması amacıyla (1) numaralı fıkra kapsamında elde edilen verileri alarak işleyebileceği, bu verilerin 7/4/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda öngörülen şartlar dışında aktarılamayacağı ifade edilmiştir. Maddenin (3) numaralı fıkrasında Bakanlığın toplanan ve işlenen kişisel verilere, ilgili kişilerin kendilerinin veya yetki verdikleri üçüncü kişilerin erişimlerini sağlayacak bir sistem kuracağı, (4) numaralı fıkrasında kurulan sistemlerin güvenliği ve güvenilirliği ile ilgili standartların Kişisel Verileri Koruma Kurulunun belirlediği ilkelere uygun olarak Bakanlıkça belirleneceği, Bakanlığın elde edilen kişisel sağlık verilerinin güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirleri alacağı, bu amaçla sistemde kayıtlı bilgilerin hangi görevli tarafından ne amaçla kullanıldığının denetlenmesine imkân tanıyan bir güvenlik sistemi kuracağı belirtilmiş; (5) numaralı fıkrasında sağlık personeli istihdam eden kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişileri ve gerçek kişilerin, istihdam ettiği personeli ve personel hareketlerini Bakanlığa bildirmekle yükümlü oldukları ifade edilmiştir. (6) numaralı fıkrada ise kişisel sağlık verilerinin işlenmesi, güvenliği ve bu maddenin uygulanması ile ilgili diğer hususların Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür.

376. CBK'nın 8. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) bendinde yer alan "...bilgi toplamak..." ibaresinin Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler mahiyetine uygun düştüğü ölçüde dava konusu kural için de geçerlidir.

377. Buna göre sağlık hizmetleriyle ilgili olarak kişisel verilerin toplanmasına, işlenmesine, aktarılmasına, bu kişisel verilere erişim sisteminin kurulmasına, sistemin güvenliğinin sağlanmasına ilişkin düzenlemeler içeren kural CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadır.

378. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

ÇÇ. CBK'nın 380. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

379. Dava dilekçesinde özetle; kuralla serbest bölgelerde faaliyet gösteren sağlık kurum ve kuruluşlarına vergi, resim ve harç benzeri bir mali yükümlülük getirildiği, CBK ile vergi, resim ve harç benzeri mali yükümlülük getirilemeyeceği, bu yükümlülüklerin ancak kanunla konulup değiştirilebileceği veya kaldırılabilceği, verginin kanuniliği ilkesi gereği verginin konusunun, matrahının ve oranının kanunla belirlenmesi gerektiği, bu konularda CBK ile düzenleme yapılamayacağı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 73. ve 104. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

380. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 73. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

381. Kuralla serbest bölgelerde faaliyet gösteren sağlık kurum ve kuruluşlarının aylık gayrisafi hasılatının binde beşini geçmemek üzere Cumhurbaşkanınca belirlenecek oran üzerinden hesaplanacak tutarın, 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu hükümleri çerçevesinde ilgili serbest bölge idaresi tarafından işletmecilerinden tahsil edilerek takip eden ayın yirmisine kadar Ticaret Bakanlığı merkez muhasebe birimi hesaplarına aktarılacağı ve genel bütçeye gelir kaydedileceği öngörülmüştür.

382. Anayasa'nın "İkinci Kısım"ının "Siyasî Haklar ve Ödevler" başlıklı "Dördüncü Bölüm"ünde yer alan 73. maddesinde herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü bulunduğu, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının maliye politikasının sosyal amacı olduğu, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulması, değiştirilmesi veya kaldırılması gerektiği belirtilerek hem mükellefler hem de devlet yönünden vergi ödevinin temel ilkeleri gösterilmiştir. Buna göre vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük getirilmesine ilişkin konular CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadır.

383. Vergi; kamu giderlerini karşılamak amacıyla kanunlarla gerçek ve tüzelkişilere mali güçlerine göre getirilen bir yükümlülüktür. Belirli bir hizmetten doğrudan yararlanma karşılığı olmayan vergi tüm kamu hizmetleri için yapılan giderlere ortak katılma payıdır. Harç; kimi kamu hizmetlerinden yararlanmanın karşılığı olarak tahsil edilen kamu gelirleridir. Resim; bir iş ya da faaliyetin yapılmasına yetkili kuruluşlar tarafından izin verilmesi dolayısıyla yapılan bir ödeme şeklinde tanımlandığı gibi harca benzer biçimde kamu kuruluşlarında görülen hizmetin ve yapılan giderlerin karşılığı olarak yalnız o işle ilgili gerçek ve tüzelkişilerden sağlanan gelirler şeklinde de açıklanmaktadır (AYM, E.2013/41, K.2013/124, 31/10/2013).

384. Vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük ise kişilerden, yapılan kamu hizmetleri karşılığında ya da bir hizmet karşılığı olmaksızın kamu gücüne dayanılarak alınan paralar olup ortak özellikleri kanunla konulmaları ve kamu gücüne dayanılarak gerektiğinde zorla alınmalarıdır (AYM, E.2013/41, K.2013/124, 31/10/2013).

385. Dava konusu kuralın yer aldığı maddede sağlık serbest bölgelerinin kurulmasıyla Türkiye'nin sağlık alanında bölgesel bir cazibe merkezi hâline getirilmesinin, yabancı sermaye ve

yüksek tıbbi teknoloji girişinin hızlandırılmasının amaçlandığı ifade edilmiştir. Serbest bölgelerin, Türkiye gümrük bölgesinin parçaları olmakla birlikte vergilendirme, gümrük ve kambiyo mükellefiyetleri yönünden istisnalar getiren, gümrük ve kambiyo mükellefiyetlerine dair mevzuat hükümlerinin uygulanmadığı özel bölgeler oldukları anlaşılmaktadır.

386. Özel olarak oluşturulan bu bölgelerde sınai, ticari veya hizmetle ilgili faaliyetlerin yürütülebilmesi ilgili idareden ruhsat ve izin alınmasına bağlı bulunmaktadır. Kural kapsamında tahsil edilecek tutarın ise özel olarak düzenlenmiş bu bölgelerde ruhsat ve izinle faaliyet gösteren sağlık kurum ve kuruluşlarının bu bölgelerde yürüttükleri faaliyetleri dolayısıyla alındığı anlaşılmaktadır. Kuralla serbest bölgelerde faaliyet gösteren işletmeciler yönünden aylık gayrisafi hasılatları üzerinden hesaplanacak bir mali yükümlülük öngörülmektedir.

387. Aylık gayrisafi hasılat üzerinden hesaplanacak ve genel bütçeye gelir kaydedilecek tutar, kamu gücüne dayalı olarak, tek taraflı bir iradeyle belirlenmekte olup “*vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük*” kavramı içinde değerlendirilebilecek bir kamu geliri niteliği taşımaktadır. Bu itibarla *vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük* getiren kural Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde ifade edilen CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadır

388. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

DD. CBK’nın 384. Maddenin (1) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

389. (27) numaralı CBK’nın 62. maddesiyle, (1) numaralı CBK’nın 384. maddesinin dava konusu (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesi “*Bakanlık ve bağlı kuruluşlarınca başvurusu alınacak, düzenlenecek veya onaylanacak her türlü ruhsatlandırmaya ilişkin tüm iş ve işlemler ile ruhsat belgesi, ürün üretim ve satış izin belgesi ve mesul müdürlük belgesi ile permi, başvuru, kayıt, bildirim ve sertifikalar üzerinden yüzellibin Türk Lirasını geçmemek üzere Bakanlıkça belirlenecek tarifelere göre ücret alınır.*” şeklinde değiştirilmiş; 28/12/2022 tarihli ve (116) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Karanamesi’nin 1. maddesiyle 384. maddenin (1) numaralı fıkrasında yer alan “*güncellenir ve*” ibaresinden sonra gelmek üzere “*bu fıkra da belirtilen üst sınır ile*” ibaresi eklenmiştir.

390. Açıklanan nedenlerle konusu kalmayan kurala ilişkin iptal talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

EE. CBK’nın 405. ve 435. Maddelerinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçeleri

391. Dava dilekçesinde CBK’nın 58. maddesi için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralların Anayasa’nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralların Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

392. Dava dilekçesinde kuralların konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kurallar ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

393. Dava konusu kurallarla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkili oldukları öngörülmüştür.

394. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kurallar için de geçerlidir.

395. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

b. Kuralların İçerik Yönünden İncelenmesi

396. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kurallar, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

397. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kurallar için de geçerlidir.

398. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

FF. CBK'nın 468. Maddesinin İncelenmesi

399. (1) numaralı CBK'nın dava konusu 468. maddesi, (27) numaralı CBK'nın 95. maddesiyle değiştirilmiştir.

400. Açıklanan nedenle konusu kalmayan kurala ilişkin iptal talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

GG. CBK'nın 490. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının (b) Bendinin ve (3) Numaralı Fıkrasının Üçüncü Cümlesinin İncelenmesi

1. (2) Numaralı Fıkranın (b) Bendinde Yer Alan “%6,5” İbaresinin ve (3) Numaralı Fıkranın Üçüncü Cümlesinde Yer Alan “%10'a” ve “%3'e” İbareleri

401. 6/4/2022 tarihli ve (98) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 10. maddesiyle, (1) numaralı CBK'nın 490. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan “%6,5” ibaresi “%10” şeklinde; (3) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “%10'a” ibaresi “%30'a”, “%3'e” ibaresi “%5'e” şeklinde değiştirilmiştir.

402. Açıklanan nedenle konusu kalmayan ibarelere ilişkin iptal talepleri hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

2. (2) Numaralı Fıkranın (b) Bendinin ve (3) Numaralı Fıkranın Üçüncü Cümlesinin Kalan Kısımları

403. (2) numaralı fıkranın (b) bendinde yer alan “%6,5” ibaresinin “%10” şeklinde; (3) numaralı fıkranın üçüncü cümlesinde yer alan “%10’a” ibaresinin “%30’a” ve “%3’e” ibaresinin “%5’e” şeklinde değiştirilmesinin kuralların anılan ibareler dışında kalan kısımları yönünden bağımsız bir anayasal denetim yapılmasını engellemediği anlaşıldığından söz konusu kısımlar hakkında inceleme yapılabilecektir.

a. İptal Talebinin Gerekçesi

404. Dava dilekçesinde özetle; kurallarla vergi, resim ve harç benzeri mali yükümlülük getirildiği, CBK ile vergi, resim ve harç benzeri mali yükümlülük getirilemeyeceği, bu yükümlülüklerin ancak kanunla konulup değiştirilebileceği veya kaldırılabilceği, verginin kanuniliği ilkesi gereği verginin konusunun, matrahının ve oranının kanunla belirlenmesi gerektiği belirtilerek kuralların Anayasa’nın 73. ve 104. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

b. Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

405. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralların Anayasa’nın 73. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK’ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

406. Dava konusu kurallardan ilki Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının hizmet birimlerinden olan Döner Sermaye İşletme Dairesi Başkanlığınca idari ve mali yönden yönetilen döner sermaye işletmesinin gelir kalemlerinden birini düzenlemektedir. Buna göre kılavuzluk ve römorkörcülük hizmeti vermekte olan kamu kurumu ve özel kuruluşlarca elde edilen aylık gayrisafi hasıllardan alınacak belirli orandaki payın bir bölümünün işletmenin gelirleri olduğu öngörülmüştür. Dava konusu diğer kural ise anılan payın belirli bir orana kadar artırılması ve belirli bir orana kadar indirilmesi hususunda Cumhurbaşkanı’nın yetkili olduğunu düzenlemektedir.

407. CBK’nın 380. maddesinin (3) numaralı fıkrasının Anayasa’ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler mahiyetine uygun düştüğü ölçüde dava konusu kurallar için de geçerlidir.

408. Buna göre *vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük* getiren ve buna ilişkin düzenlemeler içeren kurallar, Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde ifade edilen CBK ile düzenlenemeyecek yasak alan içinde kalmaktadır.

409. Açıklanan nedenlerle kurallar, Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kurallar, Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralların ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kurallar, konu bakımından yetki yönünden Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

ĞĞ. CBK’nın 499. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

410. Dava dilekçesinde CBK'nın 58. maddesi için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

411. Dava dilekçesinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

412. Dava konusu kuralla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının yurt dışı teşkilatı kurmaya yetkili olduğu öngörülmüştür.

413. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

414. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

415. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

416. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının içerik yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

417. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

HH. CBK'nın 529. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Üçüncü Cümlesinde Yer Alan "...ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri..." İbaresinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

418. CBK'nın 529. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ofislerde, 5523 sayılı Kanun'un 10. maddesi hükümlerine göre personel istihdam edileceği; ayrıca ilgisine göre 375 sayılı KHK'nın ek 25. ve ek 26. maddesine göre geçici veya sözleşmeli olarak personel istihdam edilebileceği düzenlenmiştir. Bu suretle çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile ücret miktarı ve her çeşit ödemelerinin Cumhurbaşkanınca tespit edileceği öngörülmüştür. Dava konusu kural fıkra da yer alan "...ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri..." ibaresidir.

419. 5523 sayılı Kanun'un 10. maddesinde Cumhurbaşkanlığına bağlı Ofislerde çalıştırılacak personele ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Maddenin (1) numaralı fıkrasında Ofis hizmetlerinin iş mevzuatı hükümlerine göre istihdam edilen personel eliyle yürütüleceği belirtilmiştir. Maddenin (3) numaralı fıkrasında kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan, mevzuatta belirtilen nitelikleri taşıyanların, kendilerinin isteği ve kurumlarının muvafakati ile Ofislerde istihdam edilebileceği, bunların kurumlarıyla olan ilişkilerinin iş akdinin yapılmasıyla son

bulacağı, verilecek ücretler ile diğer mali ve sosyal hakların yapılacak iş akdi ile belirleneceği ifade edilmiştir. Maddenin (8) numaralı fıkrasında ise Ofislerin özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici mahiyetteki işlerinde vekâlet, istisna veya hizmet akdi ile yerli ve yabancı danışman ve uzmanlar istihdam edilmesinin mümkün olduğu belirtilmiştir.

420. 375 sayılı KHK'nın ek 25. maddesinde *kurumlar arası geçici görevlendirmelere* ilişkin esaslara yer verilmiştir. Bu kapsamda hâkim ve savcılar ile bu meslekten sayılanlar hariç olmak üzere, statülerine bakılmaksızın bir kadro veya pozisyona dayalı olarak kamu kurum veya kuruluşlarında istihdam edilenlerin, kurumlarının muvafakatiyle belirli sürelerle diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici görevlendirilebilmelerine imkân tanınmıştır.

421. 375 sayılı KHK'nın ek 26. maddesinde ise *yerli ve yabancı sözleşmeli personel istihdamı* düzenlenmiş olup Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatlanmasına ilişkin CBK'larda öngörülmesi kaydıyla özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici mahiyetteki işlerde, yerli veya yabancı personelin tam zamanlı, kısmi zamanlı veya projelerle sınırlı olarak sözleşmeyle istihdam edilebileceği öngörülmüştür.

422. Dava konusu kural 529. maddenin (1) numaralı fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerine göre Ofislerde istihdam edilecek personelin mali haklarını düzenlemektedir. Buna göre Ofislerde 5523 sayılı Kanun'un 10. maddesi kapsamında iş mevzuatı hükümlerine göre iş akdi ile istihdam edilenlerin, özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici mahiyetteki işlerinde vekâlet, istisna veya hizmet akdi ile çalışan yerli ve yabancı danışmanlar ve uzmanların, 375 sayılı KHK'nın ek 25. maddesi uyarınca bir kadro veya pozisyona dayalı olarak kamu kurum veya kuruluşlarında istihdam edilmekte iken geçici görevle görevlendirilenlerin ve KHK'nın ek 26. maddesi kapsamında özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici mahiyetteki işlerde, tam zamanlı, kısmi zamanlı veya projelerle sınırlı olarak sözleşmeli olarak çalışan yerli veya yabancıların ücret miktarları ve her çeşit ödemeleri Cumhurbaşkanınca tespit edilecektir.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

423. Dava dilekçesinde özetle; kamu görevlilerinin aylık ve ödeneklerinin münhasıran kanunla düzenlenmesi gerektiği, bu konularda CBK çıkarılmayacağı, temel ilkeler belirlenmeden ve konunun çerçevesi çizilmeden yürütme organına düzenleme yetkisi verilmesinin yetki devri niteliği taşıdığı, kuralda belirlilik bulunmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 7., 104. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

424. Dava dilekçesinde konu bakımından yetki yönünden kuralın Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden bu husustaki inceleme anılan fıkra kapsamında yapılacaktır.

425. Ofislerde istihdam edilecek personelin ücret miktarı ve her çeşit ödemelerine ilişkin düzenleme getiren kuralın Anayasa Mahkemesinin yerleşik içtihatları doğrultusunda mülkiyet hakkıyla ilgili bir düzenleme niteliğinde bulunduğu açık olup Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde ifade edilen CBK ile düzenleme yapılması yasak alanda kalmaktadır.

426. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden kuralın ayrıca konu bakımından yetki yönünden aynı fıkranın birinci, üçüncü ve dördüncü cümleleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kural, konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının ikinci cümlesine aykırı görülerek iptal edildiğinden içerik yönünden incelenmemiştir.

II. CBK'nın 535. Maddesinin İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

427. Dava dilekçesinde CBK'nın 58. maddesi için belirtilen aynı gerekçelerle dava konusu kuralın Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Kuralın Konu Bakımından Yetki Yönünden İncelenmesi

428. Dava dilekçesinde kuralın konu bakımından yetki yönünden Anayasa'nın 106. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de CBK'ya ilişkin konu bakımından yetki kuralları Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasında düzenlendiğinden 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrası yönünden incelenmiştir.

429. Dava konusu kuralla Ofis Başkanlıklarının yurt dışı teşkilatı ile ilgili CBK doğrultusunda yurt dışı teşkilatı kurabileceği öngörülmüştür. Buna göre Cumhurbaşkanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz Dijital Dönüşüm Ofisi, Finans Ofisi, İnsan Kaynakları Ofisi ve Yatırım Ofisi Başkanlıkları yurt dışı teşkilatı ile ilgili CBK doğrultusunda yurt dışı teşkilatı kurabileceklerdir.

430. CBK'nın 58. maddenin (1) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya uygunluk denetimi bölümünde Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerine ilişkin belirtilen gerekçeler dava konusu kural için de geçerlidir.

431. Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrasında kamu tüzel kişiliğinin ancak kanunla veya CBK ile kurulacağı öngörülmüştür. Anayasa Mahkemesinin önceki tarihli kararlarında da ifade edildiği gibi anılan fıkrada yer alan "...kurulur." ibaresi CBK ile kurulan bir kamu tüzel kişiliğinin CBK ile düzenlenmesini de içermektedir. Zira Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasındaki koşullara bağlı olmak kaydıyla kamu tüzel kişiliğinin görevleri, yetkileri ve yapısı gibi unsurların CBK ile düzenlenemeyeceğinin kabulü, kamu tüzel kişiliğinin CBK ile kurulmasını mümkün kılan anayasal hükmü işlevsiz, dolayısıyla anlamsız kılacaktır (AYM, E.2019/105, K.2020/30, 12/06/2020, § 45; E.2018/104, K.2020/56, 15/10/2020, § 19).

432. Kamu kurumlarının teşkilatı, bu kurumların üstlendikleri görev ve yetkileri ifa edebilmeleri için oluşturulan ve söz konusu hizmetin yürütülmesinde doğrudan ya da dolaylı olarak rol alan, aynı kurum bünyesindeki farklı düzey ve nitelikteki birimlerin bütünüdür. Bu itibarla bir kurumun bu mahiyetteki merkez ve taşra teşkilatının yanı sıra yurt dışı teşkilatı da teşkilat yapısı kavramına dâhildir (AYM, E.2019/105, K.2020/30, 12/06/2020, § 21; E.2018/124, K.2020/56, 15/10/2020, § 21). Buna göre Anayasa'nın 123. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ilk kez (1) numaralı CBK ile kurulmuş olan başkanlıklara teşkilat yapılarının bir parçası olan yurt dışı teşkilatını kurmak konusunda yetki veren kuralda Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesini ihlal eden bir yön bulunmamaktadır.

433. Kuralla aynı alanda hüküm ifade eden karşılaştırmaya esas olabilecek nitelikte, kanunla yapılan herhangi bir düzenleme tespit edilememiştir. Buna göre kural, kanunda açıkça düzenlenen konulara ilişkin de değildir.

434. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasına aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

M. Emin KUZ bu görüşe katılmamıştır.

b. Kuralın İçerik Yönünden İncelenmesi

435. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden incelenmiştir.

436. İdarenin teşkilatlanmasıyla ilgili olarak Cumhurbaşkanlığı teşkilatını düzenleyen (1) numaralı CBK'nın "*Ortak hükümler*" başlıklı On Sekizinci Bölümünün 510. ve devamı maddelerinde yurt dışı teşkilatına ilişkin kurallara yer verilmiştir. Anılan kurallar kapsamında başkanlıklarca yurt dışı teşkilatı kurulabilmesine ilişkin usul ve esasların açık, net, anlaşılabilir ve uygulanabilir şekilde düzenlendiği, bu kapsamda temel kuralların ve genel çerçevenin çizildiği anlaşılmaktadır.

437. Buna göre başkanlıkların yurt dışı teşkilatıyla ilgili CBK doğrultusunda yurt dışı teşkilatı kurabileceklerini öngören kuralın düzenleme amacı ve kapsamı itibarıyla hem kişiler hem de idare yönünden belirli ve öngörülebilir olduğu, kuralda belirsizlik bulunmadığı anlaşılmaktadır.

438. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

V. İPTALİN DİĞER KURALLARA ETKİSİ

439. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrasında kanunun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün belirli kurallarının iptali, diğer kurallarının veya tümünün uygulanmaması sonucunu doğuruyorsa bunların da Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilebileceği öngörülmektedir.

440. (1) numaralı CBK'nın;

- 12. maddesinin (4) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinin "*İlgili...*" ibaresi dışında kalan kısmının iptali nedeniyle uygulanma imkânı kalmayan cümlede yer alan "*İlgili...*" ibaresinin,

- 33. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*...her türlü bilgi ve belgeyi...*" ibaresinin iptali nedeniyle uygulanma imkânı kalmayan fıkranın kalan kısmının,

- 36. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*...gerekli olan bilgileri...*" ibaresinin iptali nedeniyle uygulanma imkânı kalmayan maddenin kalan kısmının,

-107. maddesinin (h) bendinin "*...mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak ve bunları denetlemek,*" bölümünün iptali nedeniyle uygulanma imkânı kalmayan bendin kalan kısmının,

- 490. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin "*...%10...*" ibaresi dışında kalan kısmı ile (3) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinin "*...%30'a...*" ve "*...%5'e...*" ibarelerinin dışında kalan kısmının iptali nedeniyle uygulanma imkânı kalmayan (2) numaralı fıkranın (b) bendinde yer

alan "...%10..." ibaresi ile (3) numaralı fıkranın üçüncü cümlesinde yer alan "...%30'a..." ve "...%5'e..." ibarelerinin,

6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptalleri gerekir.

VI. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

441. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*" denilmekte, 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanarak Mahkemenin gerekli gördüğü hâllerde Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

442. CBK'nın;

- 12. maddesinin (4) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin, üçüncü cümlesinin "*Bu Bakanlık ve ilgili...*" ibaresi dışında kalan kısmı ile cümlede yer alan "*...İlgili...*" ibaresinin ve (5) numaralı fıkrasının;

- 13. maddesinin (3) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinin "*...izin, disiplin ve sağlık hak ve işlemleri yönünden bu Kararname hükümlerine tâbidir.*" bölümü ve (7) numaralı fıkrasının,

- 14. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*...657 sayılı Kanunun ve diğer kanunların sözleşmeli personele ilişkin hükümlerine bağlı kalınmaksızın...*" ibaresi ile (3) ve (4) numaralı fıkralarının

- 35. maddesinin (2) numaralı fıkrasının,

- 47. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "*...ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile...*" ibaresinin,

- 58. maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkralarının,

- 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç), (ğ), (h), (n) ve (o) bentlerinin,

- 102. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (g) ve (k) bentlerinin,

- 107. maddesinin (h) bendinin,

- 160. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi ile (2) numaralı fıkrasının (c) bendinin,

- 254. maddesinin (f) bendinin,

- 260. maddesinin (2) numaralı fıkrasının "*...ve mülkiye müfettişlerinin...*" ibaresinin,

- 378. maddesinin,

- 529. maddesinin (1) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "*...ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri...*" ibaresinin

iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğun doldurulabilmesi amacıyla TBMM

tarafından gerekli düzenlemelerin yapılması için Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu maddeye, fıkralara, bentlere, ibarelere, cümleye ve bölüme ilişkin iptal hükümlerinin kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

443. Dava dilekçesinde ve başvuru kararında özetle, dava konusu kuralların uygulanması hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararlar doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 1. 8. maddesinin (f) bendinde yer alan “...*bilgi toplamak*...” ibaresine,

2. 13. maddesinin;

a. (2) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “*Cumhurbaşkanı tarafından atananlar hariç olmak üzere*...” ibaresi ile üçüncü cümlesine,

b. (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...*ile adli ve idari yargı mensupları*,...” ibaresine,

3. 15. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “...*hâkim ve savcı sınıfından olanların terfileri mümtazen*,...” ibaresine,

4. 33. maddesinin (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...*her türlü bilgi ve belgeyi*...” ibaresine,

5. 36. maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...*gerekli olan bilgileri*...” ibaresine,

6. 328. maddesinin (2) numaralı fıkrasına,

7. 380. maddesinin (3) numaralı fıkrasına,

8. 490. maddesinin;

a. (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin “...%6,5...” ibaresi dışında kalan kısmına,

b. (3) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinin “...%10'a...” ve “...%3'e...” ibareleri dışında kalan kısmına,

yönelik yürürlüğün durdurulması taleplerinin, koşulları oluşmadığından bu fıkralara, cümleye, ibarelere ve kısımlara ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

B. 1. 12. maddesinin;

a. (4) numaralı fıkrasının;

i. Birinci cümlesine,

ii. Üçüncü cümlesinin “*Bu Bakanlık ve ilgili*...” ibaresi dışında kalan kısmına,

b. (5) numaralı fıkrasına,

2. 13. maddesinin;

a. (3) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinin “...izin, disiplin ve sağlık hak ve işlemleri yönünden bu Kararname hükümlerine tâbidir.” bölümüne,

b. (7) numaralı fıkrasına,

3. 14. maddesinin;

a. (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...657 sayılı Kanunun ve diğer kanunların sözleşmeli personele ilişkin hükümlerine bağlı kalınmaksızın...” ibaresine,

b. (3) ve (4) numaralı fıkralarına,

4. 35. maddesinin (2) numaralı fıkrasına,

5. 47. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “...ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile...” ibaresine,

6. 58. maddesinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkralarına,

7. 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç), (ğ), (h), (n) ve (o) bentlerine,

8. 102. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (g) ve (k) bentlerine,

9. 107. maddesinin (h) bendinin “...mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak ve bunları denetlemek,” bölümüne,

10. 160. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendi ile (2) numaralı fıkrasının (c) bendine,

11. 254. maddesinin (f) bendine,

12. 260. maddesinin (2) numaralı fıkrasının “...ve mülkiye müfettişlerinin...” ibaresine,

13. 378. maddesine,

14. 529. maddesinin (1) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “...ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri...” ibaresine,

yönelik iptal hükümlerinin yürürlüğe girmelerinin ertelenmeleri nedeniyle bu maddeye, fıkralara, bentlere, cümleye, bölümlere, ibarelere ve kısma ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

C. 1. 12. maddesinin,

a. (1) numaralı fıkrasının “...üçüncü ve beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla...” ibaresi dışında kalan kısmına,

b. (2) numaralı fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerine,

c. (3) numaralı fıkrasına,

2. 21. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesine,

3. 58. maddesinin (1) numaralı fıkrasına,

4. 159. maddesine,

5. 163. maddesinin (7) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...şifahi...” ibaresine,

6. 203. ve 240. maddelerine,

7. 260. maddesinin (2) numaralı fıkrasının “...ve mülkiye müfettişlerinin...” ibaresi dışında kalan kısmına,

8. 297. maddesine,

9. 320. maddesinin (3) numaralı fıkrasının “...Bakanlık Maarif Müfettişlerinin ve Bakanlık Maarif Müfettiş Yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri, çalışma merkezlerine dağılımları, merkezler arasında yer değiştirmeleri ve diğer hususlar...” bölümü dışında kalan kısmına,

10. 328. maddesinin (1) numaralı fıkrasına,

11. 405., 435., 499. ve 535. maddelerine,

yönelik iptal talepleri 26/10/2023 tarihli ve E.2018/118, K.2023/180 sayılı kararla reddedildiğinden bu maddelere, fıkralara, cümlelere, ibareye ve kısımlara ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

Ç. 1. 12. maddesinin,

a. (1) numaralı fıkrasında yer alan “...üçüncü ve beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla...” ibaresi ile (2) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesine,

b. (4) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi ile üçüncü cümlesinde yer alan “Bu Bakanlık ve ilgili...” ibaresine,

2. 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ğ) bendine,

3. 91. maddesine,

4. 106. maddesinin (c) bendinin “...bu alanlarda mülk sahiplerinden altyapı katılım bedellerinin tahsiline ilişkin düzenlemeler yapmak,” bölümü ile (d) bendine,

5. 231. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (j) bendine,

6. 320. maddesinin (3) numaralı fıkrasının “...Bakanlık Maarif Müfettişlerinin ve Bakanlık Maarif Müfettiş Yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri, çalışma merkezlerine dağılımları, merkezler arasında yer değiştirmeleri ve diğer hususlar...” bölümüne,

7. 338. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “...bunlara doğrudan emir verebilir.” ibaresi ile üçüncü cümlesine,

8. 384. maddesinin (1) numaralı fıkrasına,

9. 468. maddesine,

10. 490. maddesinin;

a. (2) numaralı fıkrasının (b) bendinde yer alan "...%6,5..." ibaresine,

b. (3) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan "...%10'a..." ve "...%3'e..." ibarelerine,

yönelik iptal talepleri hakkında 26/10/2023 tarihli ve E.2018/118, K.2023/180 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden bu maddelere, fıkraya, bentlere, cümlelere, bölümlere ve ibarelere ilişkin yürürlüğün durdurulması talepleri hakkında **KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,**

26/10/2023 tarihinde **OYBİRLİĞİYLE** karar verilmiştir.

VIII. HÜKÜM

10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin;

A. 8. maddesinin (f) bendinde yer alan "...bilgi toplamak..." ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve **İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,**

B. 12. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının;

a. "...üçüncü ve beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla..." ibaresine ilişkin iptal talebi hakkında **KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,**

b. Kalan kısmının;

i. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin **REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,**

ii. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin **REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,**

2. (2) numaralı fıkrasının;

a. Birinci ve ikinci cümlelerinin;

i. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin **REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,**

ii. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin **REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,**

b. Üçüncü cümlesine ilişkin iptal talebi hakkında **KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,**

3. (3) numaralı fıkrasının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin **REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,**

b. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin **REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,**

4. (4) numaralı fıkrasının;

a. Birinci cümlesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

b. İkinci cümlesine ilişkin iptal talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

c. Üçüncü cümlesinin;

i. “*Bu Bakanlık ve ilgili...*” ibaresine ilişkin iptal talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

ii. 20/4/2021 tarihli ve (73) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 2. maddesiyle değiştirilen “*...İlgili...*” ibaresinin 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

iii. Kalan kısmının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

5. (5) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

C. 13. maddesinin;

1. (2) numaralı fıkrasının;

a. İkinci cümlesinde yer alan “*Cumhurbaşkanı tarafından atananlar hariç olmak üzere...*” ibaresinin,

b. Üçüncü cümlesinin,

konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduklarına ve İPTALLERİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2. (3) numaralı fıkrasının;

a. Birinci cümlesinde yer alan “*...ile adli ve idari yargı mensupları,...*” ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

b. Üçüncü cümlesinin “...*izin, disiplin ve sağlık hak ve işlemleri yönünden bu Kararname hükümlerine tâbidir.*” bölümünün konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

3. (7) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ç. 14. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...*657 sayılı Kanunun ve diğer kanunların sözleşmeli personele ilişkin hükümlerine bağlı kalınmaksızın...*” ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. (3) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

3. (4) numaralı fıkrasının;

a. Birinci ve ikinci cümlelerinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduklarına ve İPTALLERİNE,

b. Üçüncü cümlesinin 6216 sayılı Kanun’un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALİNE,

iptal hükümlerinin Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

D. 15. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “...*hâkim ve savcı sınıfından olanların terfileri mümtazen,...*” ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

E. 21. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ’un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

F. 33. maddesinin (3) numaralı fıkrasının;

1. Birinci cümlesinde yer alan “...*her türlü bilgi ve belgeyi...*” ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. Kalan kısmının 6216 sayılı Kanun’un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

G. 35. maddesinin (2) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ğ. 36. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “...*gerekli olan bilgileri...*” ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. Kalan kısmının 6216 sayılı Kanun’un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

H. 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ğ) bendine ilişkin iptal talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

I. 47. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “...*ve müfettişlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile...*” ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

İ. 58. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ’un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. (2), (3), (4) ve (5) numaralı fıkralarının konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduklarına ve İPTALLERİNE, iptal hükümlerinin Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

J. 91. maddesine ilişkin iptal talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

K. 97. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç), (ğ), (h), (n) ve (o) bentlerinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduklarına ve İPTALLERİNE, iptal hükümlerinin Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası

gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

L. 102. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (g) ve (k) bentlerinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduklarına ve İPTALLERİNE, iptal hükümlerinin Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

M. 106. maddesinin;

1. (c) bendinin "...bu alanlarda mülk sahiplerinden altyapı katılım bedellerinin tahsiline ilişkin düzenlemeler yapmak," bölümüne ilişkin iptal talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

2. (d) bendine ilişkin iptal talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

N. 107. maddesinin (h) bendinin;

1. "...mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak ve bunları denetlemek," bölümünün konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. Kalan kısmının 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

O. 159. maddesinin;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ö. 160. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının (b) bendinin,

2. (2) numaralı fıkrasının (c) bendinin,

konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduklarına ve İPTALLERİNE, iptal hükümlerinin Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

P. 163. maddesinin (7) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...şifahi..." ibaresinin;

Esas Sayısı : 2018/118
Karar Sayısı : 2023/180

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

R. 203. maddesinin,

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

S. 231. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (j) bendine ilişkin iptal talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

Ş. 240. maddesinin;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

T. 254. maddesinin (f) bendinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Muhterem İNCE'nin karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

U. 260. maddesinin (2) numaralı fıkrasının;

1. "...ve mülkiye müfettişlerinin..." ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Kadir ÖZKAYA, Muammer TOPAL, Yıldız SEFERİNOĞLU, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN ile Muhterem İNCE'nin karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. Kalan kısmının konu bakımından yetki ve içeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

Ü. 297. maddesinin;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

V. 320. maddesinin (3) numaralı fıkrasının;

1. “...Bakanlık Maarif Müfettişlerinin ve Bakanlık Maarif Müfettiş Yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri, çalışma merkezlerine dağılımları, merkezler arasında yer değiştirmeleri ve diğer hususlar...” bölümüne ilişkin iptal talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

2. Kalan kısmının konu bakımından yetki ve içeriği itibarıyla Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

Y. 328. maddesinin;

1. (1) numaralı fıkrasının;

a. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ’un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

b. İçeriği itibarıyla Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

2. (2) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

Z. 338. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “...bunlara doğrudan emir verebilir.” ibaresi ile üçüncü cümlesine ilişkin iptal talepleri hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

AA. 378. maddesinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun’un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

BB. 380. maddesinin (3) numaralı fıkrasının konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE OYBİRLİĞİYLE,

CC. 384. maddesinin (1) numaralı fıkrasına ilişkin iptal talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

ÇÇ. 405. ve 435. maddelerinin;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE, M. Emin KUZ’un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçerikleri itibarıyla Anayasa’ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

DD. 468. maddesine ilişkin iptal talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA OYBİRLİĞİYLE,

EE. 490. maddesinin;

1. (2) numaralı fıkrasının (b) bendinin;

a. “...%6,5...” ibaresine ilişkin iptal talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

b. 6/4/2022 tarihli ve (98) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 10. maddesinin (b) bendi ile değiştirilen “...%10...” ibaresinin 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALİNE,

c. Kalan kısmının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

OYBİRLİĞİYLE,

2. (3) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinin;

a. “...%10'a...” ve “...%3'e...” ibarelerine ilişkin iptal talepleri hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

b. (98) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 10. maddesinin (c) bendi ile değiştirilen “...%30'a...” ve “...%5'e...” ibarelerinin 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince İPTALLERİNE,

c. Kalan kısmının konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

OYBİRLİĞİYLE,

FF. 499. maddesinin;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

GG. 529. maddesinin (1) numaralı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “...ile ücret miktarı ve her çeşit ödemeleri...” ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, iptal hükmünün Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE OYBİRLİĞİYLE,

ĞĞ. 535. maddesinin;

1. Konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, M. Emin KUZ'un karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. İçeriği itibarıyla Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

26/10/2023 tarihinde karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

KARŞI OY

1. Mahkememiz çoğunluğunca, 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 260. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “***Teftiş Kurulu ve mülkiye müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usulleri yönetmelikle düzenlenir.***” biçimindeki cümlenin “***...ve mülkiye müfettişlerinin...***” kısmının iptaline karar verilmiştir.

2. İptal kararında, mülkiye müfettişlerinin Anayasa’nın 128. maddesi anlamında *kamu görevlisi* olduklarında tereddüt bulunmadığı, Anayasa’nın anılan 128. maddesine göre memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülüklerinin kanunla düzenlenmesi gerektiği, dolayısıyla mülkiye müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerine yönelik bir düzenleme öngören dava konusu kuralın münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin bulunduğu gerekçelerine dayanılmıştır.

3. Anayasa Mahkemesi'nce, kadro düzenlemelerine ilişkin (2) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin iptalinin talep edildiği 2018/119 esas sayılı dosyada verilen 11/06/2020 gün ve 2020/25 sayılı karar (17 ve 18. Prg.) ile 12/9/2019 tarihli ve (46) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin bazı hükümlerinin iptali talebine ilişkin olarak verilen 12/6/2020 tarihli ve E.2019/105, K.2020/30 sayılı kararda yer alan (45. Prg.) açıklamalar ve 6/8/2019 tarihli ve (43) numaralı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin bazı hükümlerinin iptali isteminin incelendiği 2019/96 esas sayılı davada söz konusu CBK'nın 14. maddesiyle (1) Numaralı CBK'ya eklenen 227/B maddesinin (4) numaralı fıkrasının "...*hazine ve maliye başmüfettişleri, müfettişleri ve müfettiş yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları ile...*" bölümünün iptali yolunda verilen 24/02/2022 tarih ve 2022/17 sayılı kararda yer alan karşı oydaki gerekçelerle iptal kararına katılmadık.

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Muammer TOPAL

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

(1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin (CBK) 12. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "...üçüncü ve beşinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla..." ibaresi dışında kalan kısmının ve (2) numaralı fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri ile (3) numaralı fıkrasının, 21. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin, 58. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 159. maddesinin, 163. maddesinin (7) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...şifahi..." ibaresinin, 203. maddesinin, 240. maddesinin, 297. maddesinin, 328. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 405., 435., 499. ve 535. maddelerinin Anayasaya aykırı olmadığına ve iptal taleplerinin reddine karar verilmiştir.

1. 12. maddenin (1) numaralı fıkrasının yukarıda belirtilen ibare dışında kalan kısmının ve (2) numaralı fıkrasının birinci ve ikinci cümleleri ile (3) numaralı fıkrasının iptali talebinin konu yönünden reddine dair kararın gerekçesinde; kuralların yürütme yetkisine ilişkin olduğu, yasak alanla ilgili düzenleme içermediği, Anayasanın 106. ve 123. maddelerinin son fıkraları uyarınca onyedinci fıkranın üçüncü cümlesini ihlal etmediği ve kanunda açıkça düzenlenen konulardan da olmadığı, bu nedenle konu yönünden Anayasanın 104. maddesinin onyedinci fıkrasına aykırılık bulunmadığı belirtilmiştir.

Esas Sayısı : 2018/118
Karar Sayısı : 2023/180

Red gerekçesinde atıf yapılan kararlar da dâhil olmak üzere, bu konudaki çok sayıda kararımıza ilişkin karşıoy gerekçelerimde belirtilen sebeplerle çoğunluğun bu görüşüne katılmam mümkün olmamıştır (örn. olarak bkz. 30/12/2020 tarihli ve E.2019/71, K.2020/82 sayılı; 3/3/2021 tarihli ve E.2018/134, K.2021/13 sayılı; 13/10/2021 tarihli ve E.2013/133, K.2021/70 sayılı kararlara ilişkin karşıoy gerekçelerim).

2. Çoğunluğun, CBK'nın 21. maddesinin (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin iptali talebinin reddine ilişkin gerekçesinde de, yukarıda ilk kısımda belirtilen sebeplerle kuralın Anayasanın 104. maddesinin onyedinci fıkrasına aykırı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Yine, yukarıda atıf yapılan kararlara ilişkin karşıoy gerekçelerimde belirtilen sebeplerle, bu görüşe katılmam da mümkün olmamıştır.

3. CBK'nın 58. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 159. maddesinin, 203. maddesinin, 240. maddesinin, 297. maddesinin, 328. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, 405., 435., 499. ve 535. maddelerinin de kararda atıf yapılan önceki kararlarımızdaki gerekçelerle Anayasaya aykırı olmadığına karar verilmiştir.

Çoğunluğun red gerekçesinde atıf yapılan mezkûr kararlara ilişkin olanlar da dâhil olmak üzere benzer konulardaki karşıoy gerekçelerimde belirtilen sebeplerle bu red kararlarına da karşıyım (örn. olarak bkz. 12/6/2020 tarihli ve E.2019/105, K.2020/30 sayılı; 15/10/2020 tarihli ve E.2018/124, K.2020/56 sayılı kararlara ilişkin karşıoy gerekçelerim).

4. CBK'nın 163. maddesinin (7) numaralı fıkrasının birinci cümlesindeki "...şifahi..." ibaresinin, konu bakımından yetki yönünden reddine dair gerekçede de, yukarıda belirtilen sebeplerle Anayasanın 104. maddesinin onyedinci fıkrasına aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Mezkûr kuralda, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, Dışişleri Bakanlığı ve bağlı kuruluşların memurlarının dış teşkilâtın merkeze, merkezden dış teşkilâta ve dış teşkilâta bir memlekettten diğer memlekete daimî görevle gönderilmesi usûlüne ilişkin bir düzenleme öngörülmüştür.

Daha önceki bir kararımızla ilgili karşıoy gerekçemde ayrıntılı olarak açıkladığım sebeplerle, Anayasanın 128. maddesine göre bu tür görevlendirmelerin de kanunla düzenlenmesi gerektiği düşüncesiyle, çoğunluğun red gerekçesinde bu kurala ilişkin olarak yapılan değerlendirmelere ve varılan sonuca katılmam mümkün olmamıştır (bkz. 29/11/2017 tarihli ve E.2017/51, K.2017/163 sayılı karara ilişkin karşıoy gerekçem).

Yukarıda belirtilen sebeplerle, söz konusu kuralların Anayasaya aykırı olduğu ve iptal edilmeleri gerektiği düşüncesiyle çoğunluğun red kararlarına karşıyım.

Üye

M. Emin KUZ

KARŞI OY GEREKÇESİ

Mahkememiz çoğunluğu 10/7/2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan (1) numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Karanamesi’nin 254. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) bendi ile 260. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “...ve mülkiye müfettişlerinin...” ibaresinin konu bakımından yetki yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir. Aşağıda açıklanan nedenlerle bu karara katılma imkânı olmamıştır.

(1) numaralı CBK’nın 254. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) bendi

(1) numaralı CBK’nın 254. maddesinde İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri düzenlenmiş; bu bağlamda dava konusu kuralla ülkenin idari bölümlere ayrılması, il ve ilçelerin genel idarelerinin düzenlenmesinin Bakanlığın görev ve yetkisi kapsamında bulunduğu öngörülmüştür. Kararda kuralın Anayasa’nın 106. maddesinin on birinci fıkrası ile Anayasa’da CBK ile düzenleneceği özel olarak öngörülen konulardan olmadığı ve münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin bulunduğu değerlendirilerek iptaline karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin önceki tarihli kararlarında da belirtildiği üzere Anayasa’nın 123. maddesinin birinci fıkrasına göre “*İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.*” Ancak Anayasa’nın 106. maddesinin on birinci fıkrasında “*Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir.*” denilmek suretiyle bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması yönünden CBK’larla düzenleme yapılmasına açıkça izin verilmiştir. Bu bağlamda Anayasa’nın CBK’lar tarafından düzenleneceğini özel olarak öngördüğü bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasının düzenlenmesi kapsamında, bu konularla sınırlı olmak üzere Anayasa’nın 123. maddesinin anılan hükmünde belirtilen hususlarda düzenleme yapılabilir (AYM, E.2019/31, K.2020/5, 23/1/2020, § 31). Dava konusu kuralın ilişkin olduğu İçişleri Bakanlığının görev ve yetkisi konu itibarıyla Anayasa’nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile düzenlenmesi açıkça hükme bağlanmış olan bakanlıklara dair yetki kapsamında kalmakta olup CBK ile düzenlenmesi Anayasa’nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırılık oluşturmaz.

2017 yılı Anayasa değişikliği kapsamında yeni hükümet sistemine geçilmesinin bir sonucu olarak İçişleri Bakanlığının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenleyen 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı Kanun’da değişiklik yapılmış ve bir kısım hükümler yürürlükten kaldırılmıştır. Bu bağlamda İçişleri Bakanlığının *Ülkenin idari bölümlere ayrılması, il ve ilçelerin genel idarelerini düzenlemek* yetkisini içeren Kanun’un 2. maddesinin (g) bendi yürürlükten kaldırılarak konu (1) numaralı CBK ile yeniden düzenlenmiştir. Yeni hükümet sistemine uyumun sağlanması amacıyla CBK ile yeniden düzenlenen kural temel olarak idarenin teşkilatlanması bağlamında İçişleri Bakanlığının görev ve yetkilerinin düzenlenmesine ilişkindir. Nitekim, mülki idare bölümlerinin kuruluşları, il idaresi, ilçe idaresi ve teşkilatı ile bucak idare ve teşkilatına ilişkin genel ilke ve esasları düzenleyen 10/6/1949 sayılı ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu da yürürlükte olup kuralın Kanun’da düzenlenen genel ilke ve esaslara müdahale eden bir yönü de bulunmamaktadır.

CBK’nın 260. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan “...ve mülkiye müfettişlerinin...” İbaresini

Anayasa Mahkemesi daha önce İçişleri Bakanlığına bağlı olarak kurulmuş olan AFAD bünyesindeki il afet ve acil durum müdürlüğü ile afet ve acil durum arama ve kurtarma birlik

Esas Sayısı : 2018/118
Karar Sayısı : 2023/180

müdürlüğü personelinin görev ve yetkilerinin Başkanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceğini düzenleyen kuralı konu bakımından yetki yönünden Anayasa'ya aykırı bulmamıştır. Kararda, kamu kurum ve kuruluşlarının personelinin görev ve yetkilerinin belirlenmesine ilişkin düzenlemelerin kurumun teşkilat yapısıyla ilgili olduğu, bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulmasının Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca CBK ile düzenlenebileceği özel olarak belirtilen konular kapsamında kaldığı, buna göre İçişleri Bakanlığının teşkilat yapısı ile görev ve yetkilerine ilişkin olduğu anlaşılan kuralın Anayasa'nın 106. maddesinin on birinci fıkrasıyla bağlantılı olarak münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bir konuya ilişkin bulunmadığı değerlendirilmiştir. (AYM, E.2018/123, K.2022/138, 9/11/2022, §§ 21-27). İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı bünyesinde görev yapan mülkiye müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerinin yönetmelikle düzenleneceğini öngören dava konusu kural İçişleri Bakanlığının teşkilat yapısının düzenlenmesine ilişkin olup önceki karardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır. Bu yönüyle dava konusu kuralın Anayasa'nın 104. maddesinin on yedinci fıkrasının üçüncü cümlesine aykırı olmadığı düşünülmektedir.

Üye

Muhterem İNCE